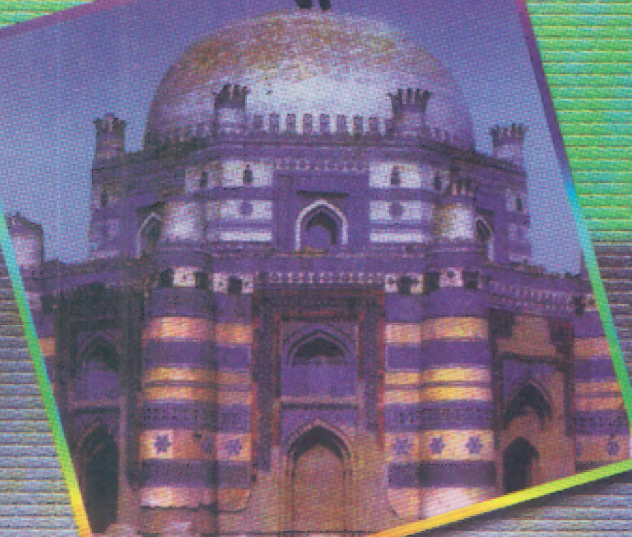

રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) કે

આંસૂ

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

રસૂલે અકરમ
(સ.અ.વ.) કે આંસૂ

ઔર

સીરત પર એક ઝલક

● મુસન્નિફ ●

હજરત મૌલાના અબ્દુલ ગની તારિક સાહબ
ફાજિલે જામિઆ અશરફિયા લાહોર

★ લિખ્યાંતર ★

(મૌલવી) સુલેમાન મજદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

છાપી :- ૩૮૫૨૧૦

જિ. ખનાસકાંઠા.

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

ફેહરિસ્તે મજામીન રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

મજમૂન

સફા

✦ તકરીજ.....	૧૦
✦ હુજૂર (સ.) કા ઉમ્મતકે લિયે આંસૂ બહાના...	૧૩
✦ હઝરત હમઝહ (રહિ.) કી શહાદત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ.....	૧૫
✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા નમાઝમે આંસૂ બહાના...	૧૭
✦ અજાબકે ખૌફસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના...	૧૮
✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા હઝરત અબૂબકર (રહિ.) કી તકલીફ પર આંસૂ બહાના.....	૨૧
✦ ચચાસે માયૂસી પર આપ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ..	૨૨
✦ ખાનેકી ઝિયાદતી પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ બહાના.....	૨૪
✦ હઝરત સઅદ (રહિ.) કી વફાત પર આપ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ.....	૨૬
✦ કબરકો દેખકર હુજૂર (સ.) કા આંસૂ બહાના..	૨૭
✦ હઝરત મુસ્અબ ઈબ્ને ઉમૈર કી તંગદસ્તી પર આપ (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના.....	૨૭
✦ હઝરત ઉસ્માન ઈબ્ને મજૂન (રહિ.) કી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ ગિરાના.....	૨૮
✦ હુજૂર (સ.) કા ઉમ્મતકે ફિરાકમે આંસૂ બહાના...	૩૦

મઝમૂન

સફા

- ✦ એક ચોરકે હાથ કટને પર હુજૂર (સ.અ.વ.)
કા આંસૂ બહાના..... ૩૨
- ✦ બેટેકી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ... ૩૩
- ✦ નવાસેકી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા
આંસૂ બહાના..... ૩૪
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા વઅઝ ઔર નસીહત
ફરમાતે હુએ રોના..... ૩૬
- ✦ સૂરજ ગિરહનમેં હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના... ૩૭
- ✦ જહન્નમકે ખૌફસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના.. ૩૮
- ✦ અઝાબે કબરકી વજહસે હુજૂર (સ.) કા રોના. ૩૯
- ✦ હઝરત ખદીજા (રદિ.) કે કફન તલાબ કરને
પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના..... ૪૦
- ✦ હઝરત જઅફર (રદિ.) કી શહાદત પર હુજૂર
(સ.અ.વ.) કે આંસૂ..... ૪૧
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે રિયાકી વજહસે
રોના..... ૪૨
- ✦ કબ્રસ્તાનવાલોકે અઝાબકી વજહસે હુજૂર
(સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના..... ૪૨
- ✦ ઔરતોકી સઝાકા મંઝર દેખકર હુજૂર
(સ.અ.વ.) કા રોના..... ૪૩
- ✦ હઝરત મઆઝ ઈબ્ને જબલ (રદિ.) કે સવાલ
પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના..... ૪૫
- ✦ અન્સારીકે બચ્ચાકી વફાત પર હુજૂર
(સ.અ.વ.) કે આંસૂ..... ૪૮

મગમૂન

સફા

- ✦ હઝરત દેહ્યા (રદિ.) કે વાકિઆ પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૪૮
- ✦ સિજદાએ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના.. ૫૦
- ✦ કબર શરીફમે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે રોના..... ૫૧
- ✦ હશરકે મૈદાનમે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે આંસૂ બહાના..... ૫૨
- ✦ શબે બરાતમે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના..... ૫૪
- ✦ ઉમ્મતસે જુદાઈ પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના.. ૫૬
- ✦ કુફરકે તા'ના પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા મગમૂમ હોના..... ૫૭
- ✦ સહાબાકે રોનેકી વજહસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૫૮
- ✦ કુઆન સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૫૮
- ✦ હઝરત સાબિત ઇબ્ને રખીઅ (રદિ.) કી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૫૯
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા હઝરત અદીબ (રદિ.) કી નિશાની દેખકર આંસૂ બહાના..... ૬૦
- ✦ હઝરત જૈદ (રદિ.) કી શહાદત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ..... ૬૧
- ✦ હઝરત જૈદ (રદિ.) કી બેટીકે રોનેસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૬૧

મઝમૂન

સંક્રા

- ✦ હઝરત અલી (રદિ.) કે લંબે સફર પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ..... ૬૨
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે રોના..... ૬૩
- ✦ કંબરસે ઉઠનેકે બા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે રોના..... ૬૪
- ✦ એક તિહાઈ ઉમ્મતકે બખ્શે જાને પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૬૮
- ✦ એક બદબખ્તકી ખાત સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ હોના..... ૭૦
- ✦ કુફરકારકી તકાલીફસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ હોના..... ૭૧
- ✦ કુફરકારકી ગાલી ગલોચ પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ ઔર પરેશાન હોના..... ૭૨
- ✦ અબ્દુલ મુત્તલિબકે જનાઝા પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ..... ૭૪
- ✦ અબૂ તાલિબકી મૌત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના..... ૭૫
- ✦ ખીરે મઘિનાકે હાદસા પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ગમગીન ઔર પરેશાન હોના..... ૭૬
- ✦ જંગે બદરકે મોકા' પર હુજૂર (સ.) કા રોના... ૭૮
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ખુત્બહ દેતે હુએ રોના... ૮૦
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા જહન્નમકે હાલાત સુનકર રોના..... ૮૧

ફેહરિસ્તે મજામીન સીરત પર એક ઝલક

મજમૂન

સફા

- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા એક મહીનેકી મસાફતસે રો'ખ..... ૮૪
- ✦ ગોહ જાનવરકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના..... ૮૪
- ✦ હઝરત ઝેદ (રદિ.) કા વફાતકે બા'દ આપ (સ.અ.વ.) કે આખરી નખી હોનેકી ગવાહી દેના.. ૮૫
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા પુશતકી જાનિબસે દેખના.. ૮૬
- ✦ એક સફરમે ખાનેકી બરકતકા ઝાહિર હોના.. ૮૬
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી એક ઝર્ખ (માર) સે આલમકા મુન્કશિફ હોના..... ૮૭
- ✦ ગઝવએ તખૂકમે બરકતોકા નાઝિલ હોના..... ૮૮
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા એક મુસીબતકી ખબર દેના..... ૯૦
- ✦ ખબૂરકી ટેહનીકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના..... ૯૧
- ✦ કીકરકે દરખ્તકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના..... ૯૧
- ✦ આપ (સ.અ.વ.) કી દુઆકા ફૌરન કબૂલ હોના... ૯૨
- ✦ હઝરત અલી (રદિ.) કા અજીબ મંઝર દેખના.. ૯૩

મઝમૂન

સફા

- ✦ ઊંટકા આપ (સ.અ.વ.) કો સિજદહ કરના..... ૯૪
- ✦ ખૈતુલ મુકદ્દસકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સામને
પેશ હોના..... ૯૫
- ✦ ખુદેરા રાહિબકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી
નખુવ્વતકી ગવાહી દેના..... ૯૬
- ✦ ઝહરવાલી બકરીકે ગોશ્તને આપ (સ.અ.વ.)
કો ખખરદાર ક્રિયા..... ૯૮
- ✦ નખુવ્વતસે પેહલે પત્થરોંકા સલામ કરના..... ૯૯
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી કબર મુબારકસે
અઝાનકી આવાઝ આના..... ૧૦૦
- ✦ ઝમીનકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કે ફુઝલાકે
નિગલના..... ૧૦૦
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે જિસમ મુબારકકી ખૂશખૂ
સબસે અચ્છી થી..... ૧૦૧
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) જિસ રાસ્તેસે ગુઝરતે વો
રાસ્તા ખૂશખૂદાર હો જતા..... ૧૦૧
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કા પસીના બહોત હી
ખૂશખૂદાર થા..... ૧૦૧
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે હાથ ફેરનેસે રૂખસારસે
ખૂશખૂકા આના..... ૧૦૨
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નકલે ઉતારને વાલેકા
મુંહ ટેળ્યા હો ગયા..... ૧૦૩

ਮੁੱਝਮੂਨ

ਸੰਖ਼ਾ

- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਡਾ ਡਾੜਨ ਐਰ ਮੂਸਾ (ਅਲੈ.)
ਡੇ ਕਿਸ਼ਾਕੀ ਅਖ਼ਰ ਫ਼ੇਨਾ..... ੧੦੩
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਡਾ ਫ਼ਾਉਫ਼ (ਅਲੈ.) ਡੇ ਮੁਪਤਸਰ
ਵਕਤਮੇਂ ਅਖ਼ੂਰ ਪਘੜਨੇਕੀ ਅਖ਼ਰ ਫ਼ੇਨਾ..... ੧੦੫
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਡਾ ਸੁਲੇਮਾਨ (ਅਲੈ.) ਡੇ
ਫ਼ੈਸਲਾਕੀ ਅਖ਼ਰ ਫ਼ੇਨਾ..... ੧੦੫
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਵਾਲਿਫ਼ਫ਼ਤਾ ਆਪਕੀ
ਪੈਛਾਧੰਸ਼ਫ਼ੇ ਵਕਤ ਐਫ਼ ਨੂਰ ਫ਼ੇਖ਼ਨਾ..... ੧੦੬
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਯੇਅਸਤਫ਼ੇ ਮੁਤਅਵਲਿਫ਼
ਯਿਨਨਾਤ ਐਰ ਧਫ਼ੁਫ਼ਕੀ ਅਖ਼ਰ ਫ਼ੇਨਾ..... ੧੦੭
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਤਸਵੀਰੋਂ ਅਫ਼ਲੇ ਕਿਤਾਅਫ਼ੇ
ਪਾਸ ਮੈਯੂਫ਼ ਥੀ..... ੧੧੨
- ✦ ਫ਼ਕਰਿਯੋਂਕਾ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਡੇ ਫ਼ਾਥਮੇਂ ਤਸਵੀਫ਼
ਪਘੜਨਾ..... ੧੧੫
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰੇ ਅਕਰਮ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਯੂਸੂਸਿਵਯਾਤ..... ੧੧੭
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਵਯਫ਼ਸੇ ਉਮ੍ਮੇ ਮਅਅਫ਼ਫ਼ੇ
ਧਰ ਅਰਕਤੋਂਕਾ ਅਫ਼ਿਰ ਫ਼ੋਨਾ..... ੧੧੮
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਵਯਫ਼ਸੇ ਫ਼ੂਧ ਐਰ ਯਾਨੇਮੇਂ
ਅਰਕਤ..... ੧੨੩
- ✦ ਐਫ਼ ਵੇਫ਼ਸ਼ੀ ਯਾਨਵਰਕਾ ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ
ਤਾ'ਜੀਮ ਫ਼ਰਨਾ..... ੧੨੭
- ✦ ਫ਼ੁਜ਼ੂਰ (ਸ.) ਕੀ ਫ਼ੁਆਸੇ ਸੂਰਯਕਾ ਲੈਫ਼ ਆਨਾ... ੧੨੮

મંજૂન

સંક્રા

- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) પર બાદલોંકા સાચા કરના... ૧૨૯
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનામેં દરિન્દોંકા
ખાત કરના..... ૧૩૦
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી દુઆસે ચાંદકા
દો ટુકળે હોના..... ૧૩૧
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી આવાજ મુબારકકો
સહાબાકા દૂરસે સુન લેના..... ૧૩૩
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી જુદાઈસે ખજૂરકે
તનેકા રોના..... ૧૩૪
- ✦ સાઈલકો ન દેને પર ગોશ્તકા પત્થર બનના... ૧૩૫
- ✦ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી બરકતસે ખાને પીનેકી
ચીઝોમેં બરકત..... ૧૩૬
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઉમૈરકે આનેકા
મતલબ બતાના..... ૧૬૪
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે થૂક મુબારક ઔર
હાથ મુબારકકી બરકાત..... ૧૬૬
- ✦ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે લિયે દરખ્ત ઔર
પત્થર ઔર જાનવરોંકા તાબે'દાર હોના..... ૧૭૩

તકરીજ

બહરૂલ ઉલૂમ હઝરત મૌલાના નિઅમતુલ્લાહ સાહબ
આ'ઝમી

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ વ કફા વ સલામુનૂ અલા

ઈબાદિહિલ્લજીનસ્તફા

અમ્મા બા'દ ! કુઆને કરીમને હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા
(સ.અ.વ.) કી બેઅષતકે મકાસિદમે સરાહતન ચાર ચીજો
ઝિકર કી હૈ.

- (૧) તિલાવત
- (૨) તા'લીમે કિતાબ
- (૩) તા'લીમે હિકમત
- (૪) તઝકિયહ

ઈશદિ બારી હૈ હુવલ્લજી બઅષ ફીલ્હમિયીન
રસૂલમ્ મિન્હુમ ચલ્લૂ અલૈહિમ્ આયાતિહી વયુઝક્કીહિમ્
વયુઅલ્લિમ્ હુમુલ્લિકતાબ વલ્લિકમત વઈનૂ કાનૂ મિન્કબ્લુ
લફી ઝલાલિમ્મુબીન. (સૂરએ જુમ્અહ)

દુન્યાકો જિસ તરહ આપને નયા આસ્માની સહીફા
ઔર નયા ઈલ્મ ઔર નઈ હિકમત અતા કી, ઈસી તરહ નયે
અપ્લાક, નયે જઝબાત ઔર કૈફિયત, નયા શૌકે આબિરત,
નઈ મુહબ્બત ઔર ઉલ્ફત, હુસ્ને સુલૂક, હમદદી ઔર મુવાસાત
(ગમખવારી), નયા ખૌફ ઔર ખશિયત, તૌબા ઔર ઈનાબત

(આબિજી), જોકે ઈબાદત ઔર દુઆ ઔર તર્જુમ (આબિજી) કી દોલતભી અતા કરમાઈ.

ઈમાનકે ખા'દ ઈન્સાનકી જિન્દગીકો ફલાહકે મકામ તક પહોંચાનેમે સબસે બળા સબબ અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફ ઔર ખશિયત ઔર આબિરતકી ફિકરકા હે, ઈસ લિયે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપની ઉમ્મતમે ઉસ્કો પૈદા કરનેકી ખાસ કોશિશ કરમાઈ, ખૌફે ખુદા ઔર ફિકરે આબિરતકે ફવાઈદ ઔર ફઝાઈલ બયાન કરકે કહરો જલાલ ઔર આબિરતકે ઉન સખ્ત અહવાલકો યાદ દિલાકે જિસ્કી યાદસે દિલોમે ચે કેફિયત પૈદા હો. — જિન્દગી કે લિયે જિન્દગી શર્ત હે, ચહાં દિયે સે દિયા જલ્તા હે, સહાબએ કિરામ (રદિ.) મેં અકાઈદ ઔર આ'માલકે સાથ જો આ'લા જૌક ઔર ગેહરે દીની જઝબાત ઔર કેફિયતે જો હમે નઝર આતી હૈં વો તન્હા કિતાબુલ્લાહકી તિલાવતકા નતીજ નહીં, બલ્કે ઉસ્મેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી કામિલ તરીન ઔર મુઅસ્સિર તરીન જિન્દગીકાભી દખલ હે જો રાત દિન ઉન્કે સામને રેહતી થી. દીન કિસી ખુશક અખ્લાકી અખ્તા ઔર કાનૂની મજમૂએકા નામ નહીં, વો જઝબાત ઔર વાકિઆત ઔર અમલી મિસાલો કે બગૈર જિન્દા નહીં રેહ સકતા હે.

ઉમ્મતમે અકાઈદ ઔર અહકામહીમે સિર્ફ તવારુસકા સિલસિલા જરી નહીં રહ્યા, બલ્કે ઉમ્મતકો અપને હર દૌરમે વો રહાની ઔર જૌકી ઈમાનભી મીરાસમે મિલતા રહ્યા, જો સહાબએ કિરામ (રદિ.) કો આપકી સોહબતસે બરાહે રાસ્ત હાસિલ હુવા થા. ઉન જઝબાત ઔર વાકિઆત ઔર અમલી મિસાલોકા સબસે ખેહતર ઔર મુસ્તનદ મજમૂઆ તો વૌ હે,

જો ખૂદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી જાતસે મુતઅલ્લિહ હો. ઉન્કી જિન્દગીસે માખૂઝ (લિયા હુવા) હો. ઉસ્કે બા'દ ફિર જો સહાબએ કિરામ (રહિ.) કી જાત ઓર ઉન્કી જિન્દગીસે મુતઅલ્લિહ હો, ફિર ઓલિયો અલ્લાહ ઓર સુલહાએ ઉમ્મતકી આંતો જિન્દગીસે માખૂઝ હો.

જનાબ મૌલાના અબ્દુલ ગની તારિક સાહબને સીરતે તઅ્યિબહ સહાબએ કિરામ (રહિ.) ઓલિયાએ ઇજામકે ખૌફે ખુદા ઓર ફિકે આબિરતકે વાકિઆતકો તરતીબ દિયા, જિસ્કે પળહનેસે દિલમેં ગરમી ખૌફ ઓર ખશિયત ઓર ફિકે આબિરત પૈદા હોતી હે.

અલ્લાહ તઆલા જાજએ ખૈર અતા ફરમાયે, જનાબ મૌલવી અરઅદ વાજિદી માલિક ઝમઝમ બુક ડીપોકો જિન્હે બારગાહે ઇલાહીસે પાકીઝ ઝૈક મિલા હુવા હે. મૌસૂફને અબતક જિતનીભી કિતાબે શાએઅ કી હૈ, વો શરીઅતે ઇસ્લામિયહકે ફેલાનેમેં બેહદ મુફીદ સાબિત હુઈ હૈ. ઇસ કિતાબકી તબાઅત ઉન્હી જાજબાતકે પૈશે નઝર મૌસૂફને અપને બુક ડીપોસે કી હે. ઉર્દૂ જાનનેવાલે તબ્કાકે લિયે એહસાને અઝીમ હે.

દુઆ હે કે અલ્લાહ તઆલા હર તરહ કામિયાબ ઓર બામુરાદ ફરમાયે, આમીન !

(મૌલાના) નિઅમતુલ્લાહ આ'ઝમી

हुजूर (स.अ.व.) का उम्मतके लिये आंसू बहाना

हुजूरत धिन्ने उमर (रहि.) इरमाते हैं के हुजूर (स.अ.व.) ने ये आयत तिलावत इरमाध, रब्बि धिन्नहुन्न अजुल्लन कधीरम् भिनन्नास. (अल आयह)

तर्जुमा :- अय परवरहिगार ! उन भुतोंने ज़ोत लोगोको गुमराह कर दिया, फिर जो शप्स मेरे रास्ते पर चलेगा वो तो मेरा है, और जो शप्स मेरा केहना न माने, सो आप ज़ोत मय्याह करनेवाले और ज़ोत रहम करनेवाले हैं. फिर आपने ये आयत तिलावत की, धनू तुअज़्ज़िज्ज़ुम् इधिन्नहुम् धिजाहुक व धनू तगिहर लहुम् इधिन्नक अन्तल अजीज़ुल्लकीम.

तर्जुमा :- अगर आप उन्को सज़ा दें तो ये आपके जन्दे हैं, और अगर आप उन्को मय्याह इरमा दें तो आप ज़बरदस्त हैं हिकमतवाले हैं.

उस्के जा'ह आप (स.अ.व.) ने अपने दोनू हाथ उठाये फिर इरमाया, अल्लाहुम्म उम्मती, अल्लाहुम्म उम्मती, अल्लाहुम्म उम्मती. अय अल्लाह ! मेरी उम्मत, अय अल्लाह ! मेरी उम्मत, अय अल्लाह ! मेरी उम्मत. ये केहते हुये रोने लगे.

अल्लाह तआलाने इरमाया, अय ज़िज़्ज़िल (अलै.) ! मुहम्मद (स.अ.व.) की तरफ़ ज़ायो और उनसे पूछो के तुमहें

કયા ચીજ રૂલા રહી હે ? (હાલાં કે અલ્લાહ તઆલા જનતે હૈ તો જિખ્રઈલ (અલૈ.) આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ આએ ઔર જો કુછ આપ (સ.અ.વ.) ને ઉમ્મતકે ખારેમેં ફરમાયા, જિખ્રઈલને ખારગાહે રખ્ખુલ જલાલમેં અર્જ કર દિયા, તો અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા, અય જિખ્રઈલ (અલૈ.) ! મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે પાસ જઓ ઔર ઉનસે કહો, બેશક મૈં તુમકો તુમહારી ઉમ્મતકે ખારેમેં રાજી કર દૂંગા, ઔર તુમકો રંજદા ન હોને દૂંગા.

(ઈબ્ને વહબ, તફસીર ઈબ્ને કષીર : જિ.-૨, સ.-૫૪૦)

દૂસરા વાકિઆ :- નબીએ અકરમ (સ.અ.વ.) એક મરતબા તમામ રાત રોતે રહે, ઔર સુખ્હ તક નમાઝમેં ચે આયત તિલાવત ફરમ તે રહે, ઈન્ તુઅઝિઝ્હુમ્ ફઈન્નહુમ્ ઈબાદુક વ ઈન્ તગિફર લહુમ્ ફઈન્નક અન્તલ્ અઝીઝલ્ હકીમ.' અય અલ્લાહ ! અગર આપ ઉન્કો સજા દે જબ ભી આપ મુખ્તાર હૈ કે ચે આપકે બન્દે હૈ ઔર આપ માલિક. ઔર માલિકકો હક હૈ કે બંદોકો જરાઈમ (ગુનાહો) પર સજા દે, ઔર અગર આપ ઉન્કો મઆફ ફરમા દે તો ભી આપ મુખ્તાર હૈ કે આપ જબરદસ્ત કુદરતવાલે હૈ તો મઆફી પર ભી કુદરત હૈ, ઔર હિકમતવાલે હૈ તો મઆફી ભી હિકમતકે મુવાફિક હોગી. (ફઝઈલે આ'માલ સ.-૨૯)

સચ્ચિદુલ અંબિયા સલલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા ઉમ્મતકે લિયે તમામ રાત આંસૂ બહાના ઈન્તિહાઈ શકતકી વજહસે થા, વરના આપ (સ.અ.વ.) તો અલ્લાહકે મેહબૂબ ચે. ઈસ તરહ સચ્ચિદુલ કુકહા ઔર મુહમ્મદીન ઈમામે આ'અમ અબૂ હનીફા (રહ.) કે મુતઅલ્લિક મન્કૂલ હૈ કે એક રાત તમામ

રાત આયત વસ્તાઝલ્લ ચૌમ અચ્ચુહલ્મુજરિમૂન પળ્હતે રહે
 ઔર રોતે રહે. મતલબ આયતે શરીફાકા થે હૈ કે કિયામતકે
 દિન મુજરિમોકો હુકમ હોગા કે દુન્યામેં તો સબસે મિલે જુલે
 રેહતે થે, મગર આજ મુજરિમ લોગ સબ અલગ હો જાએ
 ઔર ગૈર મુજરિમ અલાહિદા. ઈસ હુકમકો સુનકર જિતના
 ભી રોયા જાએ કમ હૈ કે ન મા'લૂમ અપના શુમાર મુજરિમોમેં
 હોગા યા ફરમાં બરદારોમેં. (ફઝાઈલે આ'માલ : સ.—૨૯)

આપ (સ.અ.વ.) હર વકત ઉમ્મતકે ગમ ઔર ફિકરમેં
 રેહતે થે. કિસી મૌકા' પર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,
 અલ્લાહુમ્મગિફર લિ આઈશત મા તકદમ મિનૂ જમ્બિહા
 વમા અસરત વમા અબ્બલનત. થે દુઆ સુનકર હજરત
 આઈશા (રદિ.) યહાં તક હંસી કે ઉન્કા સર આપ (સ.અ.વ.)
 કી ગોદકી તરફ ઝુક ગયા તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે,
 કયા તુઝકો મેરી દુઆને ખૂશ કર દિયા ? અર્જ કિયા, હજરત
 આપકી દુઆ કયું ખૂશ ન કરતી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા
 ખુદાકી કસમ ! થેહી મેરી દુઆ મેરી તમામ ઉમ્મતકે લિથે હર
 નમાઝમેં હોતી હૈ. (બઝઝાર, મજમઅ : જિ. ૯, સ. ૨૪૪)

**હજરત હમઝહ (રદિ.) કી શહાદત
 પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ**

હજરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે હુજૂર (સ.અ.વ.)
 ને જંગે ઉહદમેં જબ લોગ જંગસે વાપસ હુએ તો હજરત
 હમઝહ (રદિ.) કો ન પાયા. જાબિર (રદિ.) કેહતે હૈ કે એક

શપ્સને આપ (સ.અ.વ.) સે કહા કે મૈને ઉન્કો ઉસ્કે નીચે દેખા હૈ વો કેહ રહે થે. મૈ અલ્લાહકા ઔર ઉસ્કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા શેર હૂં. અય અલ્લાહ ! મૈ તેરી ખરાઅત ચાહતા હૂં ઉસ ચીજસે જિસ્કો યે લોગ ચા'ની અખૂ સુક્યાન ઔર ઉસ્કે સાથી લાએ હૈ, ઔર તેરી તરફ ઉઝરખ્વાહી કરતા હૂં ઉસ ચીજસે જો ઉન લોગોને કિયા ચા'ની મુસલમાનો કે શિકસ્ત ખાનેસે. યે સુનકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉન્કે પાસ પહોચે. જખ ઉન્કી પેશાનીકો દેખા તો આપ (સ.અ.વ.) રો દિયે, ઔર જખ આપ (સ.અ.વ.) ને યે દેખા કે વો મુષલા કર દિયે ગએ (ચા'ની નાક, કાન કાટ દિયે ગએ) તો નિહાયત રંજીદા હુએ. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા કોઈ કફન હૈ ? એક અન્સારી ખળે હુએ ઔર ઉન પર કપળા ડાલ દિયા. હઝરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કિયામતકે દિન અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક શહીદો કે સરદાર હમઝહ (રદિ.) હોંગે.

હઝરત હમઝહ (રદિ.) સે કુફરકો સખ્ત નફરત થી. હારિષ તયમી કેહતે હૈ કે હઝરત હમઝહ (રદિ.) બદરકે દિન શુતુરમુર્ગકે પરકા ઝંડા લિયે હુએ થે. મુશિરકીનકે એક આદમીને કહા કે યે કૌન હૈ ? કહા ગયા, યે હમઝહ ઈબ્ને અબ્દુલ મુત્તલિખ હૈ. ઉસને કહા યે વોહી હૈ જિસને હમ લોગો કે ખિલાફ ખળે કારનામે કિયે.

હઝરત અબ્દુરહમાન ઈબ્ને ઔફ (રદિ.) કેહતે હૈ કે ઉમૈયા ઈબ્ને ખલફને મુઝસે બદરકે દિન પૂછા, યે કૌન હૈ જો અપને સીના પર શુતુરમુર્ગકા ઝંડા લગાએ હુએ હૈ ? મૈને કહા યે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે ચચા હૈ. યે હઝરત હમઝહ ઈબ્ને

અબ્દુલ મુત્તાલિબ (રહિ.) હૈ. ઉસને કહા કે યે વોહી હૈ, જિસને હમ પર બજો સિતમ ઢાંચે હૈ. (તખરાની, બઝ્ઝાર, હાકિમ, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૨, સ. ૫૯૩)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા નમાઝમેં આંસૂ બહાના

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત ઉમૈદ ઈબ્ને ઉમૈર (રહિ.) કેહતે હૈ કે મૈને હઝરત આઈશા (રહિ.) સે દરખાસ્ત કી કે આપ (સ.અ.વ.) કોઈ અજીબ વાકિઆ સુનાયે. તો હઝરત આઈશા સિદ્દીકા (રહિ.) ફરમાતી હૈ કે એક દિન આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર મેરે પાસ લેટ ગએ. ફિર ફરમાયા, છોળો મૈં અપને રબકી ઈબાદત કરે. યે કેહકર ઉઠે ઔર નમાઝકી નિચ્ચત બાંધ લી ઔર રોના શુરૂ કર દિયા, યહાં તક કે ડાબ્બી તર હો ગઈ, ફિર સીના તક આંસૂ બેહતે રહે, ફિર રૂકૂઅ કિયા, રૂકૂઅમેં ભી રોતે રહે, ફિર સિજ્દહ ફરમાયા, ઈસી તરહ સિજ્દહમેં ભી રોતે રહે, યહાં તક કે ઝમીન તર હો ગઈ. યહાં તક કે હઝરત બિલાલ (રહિ.) સુબ્હકી નમાઝકે વાસ્તે બુલાને આ ગએ. મૈને અર્જ કિયા, હઝરત આપ (સ.અ.વ.) તો મા'સૂમ હૈ, ફિર ઈતના કયૂં રોએ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા મૈં અપને રબકા શુક્ર ગુઝાર બંદા ન બનૂં ? ઔર મૈં કયૂં ન રોતા ? હાલાંકે આજ યે આયત નાઝિલ હુઈ હૈ, ઈન્ન ફી ખલિકસ્સમાવાતિ વલ્લ્યદ (આયત)

(ઈબ્ને હબ્બાન, તરગીબ જિ. ૩, સ. ૩૨, ફ. આ'માલ સ. ૬૨)

દ્વિતીયા વાકિયા :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) રાત ગુઝરતે. હઝરત બિલાલ (રદિ.) અજાનકી ખબર દેતે તો આપ (સ.અ.વ.) ઉઠતે ઔર ગુસલ ફરમાતે. મૈ દેખતી થી કે પાની આપ (સ.અ.વ.) કે રૂખસાશે ઔર બાલોસે ટપક રહ્યા હોતા. ઉસ્કે બા'દ આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લે જાતે ઔર નમાઝ પઞ્હતે, ઔર મૈ આપ (સ.અ.વ.) કે રોનેકી આવાજ સુનતી થી.

(અબૂ યઅૂલા, હૈસઝી : જિ. ૨, સ. ૮૯)

ત્રીતીયા વાકિયા :- હઝરત મુતરિફ (રદિ.) અપને વાલિદસે રિવાયત કરતે હૈ કે મૈને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દેખા કે આપ (સ.અ.વ.) નમાઝ પઞ્હ રહે થે. ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સીનએ મુબારકમે રોનેકી વજહસે ઘળ ઘળાહટ હૈ, જૈસા કે ચક્કીકી આવાજ હોતી હૈ યા'ની આપ (સ.અ.વ.) બહોત ઝિયાદહ રોતે થે.

(અબૂ દાઉદ, તરગીબ : જિ. ૧, સ. ૩૧૪)

ચોથા વાકિયા :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનામે સૂરજ ગિરહન હો ગયા. સહાબએ કિરામકો ફિકર હુઈ કે આપ (સ.અ.વ.) ઈસ મૌકા' પર કયા અમલ કરેંગે ? સારે લોગ અપને અપને કામ છોળકર ભાગે તાકે દેખે, આપ (સ.અ.વ.) કયા અમલ કરતે હૈ ? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને દો રકા'ત નમાઝે કુસૂફ પઞ્હાઈ, જો ઈતની લંબી થી કે લોગ ગશ (ચક્કર) ખાકર ગિરને લગે. નમાઝમે હુઝૂર (સ.અ.વ.) રોતે થે ઔર ફરમાતે થે, અય રબ ! કયા આપને મુજસે ઉસ્કા વા'દા

નહીં કરમા રખ્યા કે આપ ઉન લોગોકો મેરી મૌબૂદગીમે અઝાબ ન કરમાએંગે ? ઔર એસી હાલતમેલી અઝાબ ન કરમાએંગે કે વો લોગ ઈસ્તિગફાર કરતે રહે. ફિર હુજૂર (સ.અ.વ.) ને લોગોકો નસીહત કરમાઈ કે જબ કભી એસા મૌકા હો ઔર આફતાબ યા ચાંદ ગિરહન હો જાએ તો ઘભસકર નમાઝકી તરફ મુતવજજેહ હો જાયા કરો.

(ફઝાઈલે આ'માલ, સ. ૨૮)

પાંચવાં વાકિઆ :- હુજૂર (સ.અ.વ.) એક મરતબા તમામ રાત રોતે રહે, ઔર સુખ્હ તક નમાઝમેં ઘેહી આયત તિલાવત કરમાતે રહે, ઈન્ તુઅઝિઝહુમ્ ફઈન્નહુમ્ ઈબાદુક વ ઈન્ તગિફર લહુમ્ ફઈન્નક અન્તલ્ અઝીઝુલ્હકીમ. અય અલ્લાહ ! અગર તૂ ઉન્કો સજા દે તો યે તેરે બન્દે હૈ ઔર અગર તૂ ઉન્કો મઆફ કર દે તો તૂ જબરદસ્ત હે, ઔર હિકમતવાલા હે.

(ફઝાઈલે આ'માલ સ. ૨૯)

અઝાબકે ખૌફસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

ગઝવએ બદરકે બા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) ને કેદીયો કે ખારેમેં મશ્વરા કિયા. હઝરત અબૂબકર (રદિ.) ને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! યે લોગ ચચાકે ખોટ ઔર ખાનદાનકે લોગ ઔર ભાઈ હૈ. ઉન્સે ફિદયા લેકર છોળ દીબિયે, ઉસ ફિદયાસે કુફરકે મુકાબલામેં કુવ્વત પૈદા હોગી, મુશ્કિન હે કે અલ્લાહ તંઆલા ઉન્કો હિદાયત દે, ઔર ફિર યે લોગ હમારે

मुआविन (मददगार) बन जायें।

हुजरत उमर (र.हि.) ने अर्ज किया, इलां शप्सको जे मेरा वारिसदार है मेरे हुवाले कर दीजिये, तांके मैं उसको कत्ल करूं, और अकीलको हुजरत अली (र.हि.) के हुवाले कर दें, और इलांको हुमजह (र.हि.) के हुवाले कर दें, तांके हर शप्स अपने रिश्तेदारका सर उठा दे. और हुम अल्लाह तआलाको मतला देंगे के हमारे दिलोंमें मुश्रिकीनके लिये कोध नरमी और मुहुब्बत नहीं है. हुजरत उमर (र.हि.) इरमाते हैं के हुजूर (स.अ.व.) ने हुजरत अबूबकर (र.हि.) की राय (मशवरा) धिप्तिवार की, मेरी रायकी तरफ़ तवज्जोह न दी, और अहले मक्कासे हिदया ले लिया. हुजरत उमर (र.हि.) इरमाते हैं के जब दूसरा दिन हुवा तो मैं हुजरत अबूबकर (र.हि.) और हुजूर (स.अ.व.) की भिदमतमें छाजिर हुवा. ये दोनूं हुजरात रो रहे थे. मैंने अर्ज किया, या रसूलल्लाह (स.अ.व.) ! आपको और अबूबकर (र.हि.) को किस चीजने इलाया ? मुझे ली जातायें. अगर मुझे रोना आया तो मैं ली रोनेमें शरीक हो जाऊंगा, और अगर मुझे रोना न आया तो आपकी वजहसे न-तकल्लुफ़ रोने लगूंगा. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, उस चीजकी वजहसे रोता हूँ जे तुमहारे साथियों पर उन्हे हिदया देनेकी वजहसे पेश की गइ थी. या'नी मेरे उपर तुम लोगोंकी अजाबदही (तकलीफ़ देनेकी बात) पेश की गइ थी, जे धिस दरप्टसे ली जियादह करीब थी. अक करीबी दरप्टकी तरफ़ धशारा करके इरमाया, और ये इरमाया के अल्लाह तआलाने ये आयत नाजिल की है,

મા કાન લિનબિયિન અંચકૂન લહૂ અસ્રા હત્તા
યુસ્બન ફીલ્અદિ તુરીદૂન અર્જદ દુન્યા વલ્લાહુ
યુરીદુલ્આબિરત વલ્લાહુ અજીઝૂન હકીમ.

તર્જુમા :- નબીકી શાનકે લાઈક નહીં કે ઉન્કે કેદી
બાકી રહે (બલકે કત્લ કર દિયે જાએ), જબ તક ઝમીનમેં
અચ્છી તરહ (કુફરકારકી) ખૂન રેઝી ન કર લે. તુમ તો દુન્યાકા
માલો અસબાબ ચાહતે હો, ઔર અલ્લાહ તઆલા આબિરત
(કી મસ્લિહત) કો ચાહતે હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલા બળે
અબરદસ્ત ઔર હિકમતવાલે હૈ.

(મુસ્લિમ, અહમદ, અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી, ઇબ્ને અબી શૈબા,
અબૂ અવાના, ઇબ્ને જરીર, ઇબ્ને મરવિયહ, અબૂ નઈમ,
બયહકી, કન્ઝ પ, સ. ૨૬૫, હયાતુસ્સહાબા બિ. ૨, સ. ૪૨)

**હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા હઝરત
અબૂબકર (રદિ.) કી તકલીફ
પર આંસૂ બહાના**

ઈબ્તિદાએ ઈસ્લામમેં જો શખ્સ ઈસ્લામ લાતા તો ઉસ્કો
મખ્ફી (છુપા) રખતા, લેકિન જબ મુસલમાનોકી તા'દાદ
ઉન્તાલીસ (૩૯) હો ગઈ તો અબૂબકર (રદિ.) કે કેહને પર
આપ (સ.અ.વ.) ને ખુલ્લમ ખુલ્લા તખ્લીગકી ઈબ્જાત દે દી.
એક રોઝ આપ (સ.અ.વ.) સબ હઝરાતકો લેકર મસ્જિદે
હરામમેં તશરીફ લાએ. સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ને ખુલ્લહ શુરૂ
કિયા તો હર તરફસે કુફરકાર ઔર મુશિરકીન મુસલમાનો પર

ટૂટ પળે, ઔર હઝરત અબૂખકર (રદિ.) કો ઇતના મારા કે ચેહરા ખૂનસે ભર ગયા. નાક, કાન લહૂ લુહાન હો ગયે, પેહચાને ન જાતે થે, યહાં તક કે અબૂખકર (રદિ.) ખેહોશ હો ગયે. આપકે કખીલાવાલોંકો ખખર હુઈ તો આયે, ઔર ઉઠકર લે ગયે, શામ તક ખેહોશી રહી. શામકો જખ ખોલનેકી નૌખત આઈ તો ફરમાયા, હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા કયા હાલ હૈ ? ઔર ફરમાયા, જખ તક મૈ હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે ન મિલ લૂં કુછ ન ખાઉન્ગા. જખ રાત છા ગઈ તો આપકી વાલિદહ આપકો લેકર દારે અરકમ પહોચી. હઝરત અબૂખકર (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે લિપટ ગયે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ભી લિપટકર રોયે, ઔર મુસલમાનભી રોને લગે. ફિર અબૂખકર (રદિ.) કી દરખવાસ્ત પર આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કી વાલિદહકો ઇસ્લામકી દઅવત દી. વો ફૌરન મુસલમાન હો ગઈ, ઔર ઉસ રોજ હઝરત હમઝહ (રદિ.) ઇસ્લામ લાયે, ઔર ઉસકે ત્રીન દિન ખા'દ હઝરત ઉમર (રદિ.) ઇસ્લામ લાયે.

(ફઝાઈલે આ'માલ : સ. ૧૮૦, ખિદાયહ : બિ. ૩, સ. ૩૦, હયાતુસ્સાહાખા : બિ. ૧, સ. ૨૯૬)

ચચાસે માયૂસી પર આપ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત અકીલ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મેરે વાલિદ અબૂ તાલિખકે પાસ કુરૈશ જમા' હોકર આયે ઔર કહા, અય અબૂ તાલિખ ! તુમહારા ખિરાદરજાદા હમારે મૈદાનોંમે ઔર હમારી

મજલિસોમે આકર હમે વો ખાતે સુનાતા હૈ, જિન્સે હમે બળી તકલીફ હોતી હૈ, અગર તુમસે હો સકે તો ઉસ્કો હમારે પાસ આનેસે રોક દો. હઝરત અકીલ (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે મેરે વાલિદને મુજે હુજૂર (સ.અ.વ.) કો ખુલાનેકા કહા તો મૈ ખુલા લાયા. તો અખૂ તાલિબને કહા, અય મેરે ભતીજે ! ખુદાકી કસમ તુમકો ખુદભી મા'લૂમ હૈ કે મૈ તુમહારા કિતના ગિરવીદહ (મર મિટનેવાલા) હૂં ? તુમહારી કૌમને મેરે પાસ આકર દા'વા કિયા હૈ કે તુમ ઉન લોગો કે પાસ કા'ખામે ઔર ઉન્કી મજલિસોમે જાતે હો, ઔર ઉન્કો વો ખાતે સુનાતે હો જિન્સે ઉન્કો તકલીફ પહોંચતી હૈ, અગર તુમ મુનાસિબ સમજો તો ઉન્કે પાસ જાનેસે રૂક જાઓ.

એક રિવાયતમે ઈસ તરહ હૈ કે અખૂ તાલિબને હુજૂર (સ.અ.વ.) સે કહા કે અય મેરે ભતીજે ! તુમહારી કૌમને મેરે પાસ આકર ઐસા ઐસા કહા હૈ, લિહાજા તુમ મુજપર ઔર અપને હાલ પર રહમ ખાઓ, ઔર મુજપર ઈતના ખાર (ખોજ) ન ડાલો જિસ્કે બરદાશતકી ન મુજમે તાકત હો ઔર ન તુમમે. લિહાજા કૌમકો જો તુમહારી ખાતે ખુરી લગતી હૈ ઉનસે રૂક જાઓ. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ચે સુનકર ગુમાન કિયા કે આપ (સ.અ.વ.) કે ખારમે ઉન્કે ચચાકી રાય (મશવરા) બદલ ગઈ હૈ, ઔર વો આપકો રૂસ્વા કરનેવાલે હૈ, ઔર વો આપ (સ.અ.વ.) કી મદદમે કમજોર પળ ગએ હૈ ઔર વો આપકો કૌમકે સુપુર્દ કર દેંગે.

તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય ચચાજન ! અગર સૂરજ મેરે દાએ હાથ પર રખ દિયા જાએ ઔર ચાંદ

મેરે બાએ હાથ પર, તબ ભી મૈં ઈસ કામકો ન છોળૂંગા, જબ તકકે અલ્લાહ તઆલા ઈસ દીનકો ગલ્બા ન દે દે, યા ફિર મૈં ઈસ્કી તલબમેં હલાક હો જાઉંગા. ઉસ્કે બા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી આંખોમેં આંસૂ ભર આએ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) રો દિયે, ઔર જબ પીઠ ફેરકર જાને લગે તો અબૂ તાલિબને આપકી યે શિદ્દત ઔર દીની તાસીર દેખકર ફરમાયા, જાઓ તુમ અપના કામ કરતે રહો, ઔર જો તુમહેં પસંદ હો કેહતે રહો, મેરે હોતે હુએ તુમહારા કોઈ બાલ બેકા (વાંકા) ન કર સકેગા. (તબરાની, બયહકી, મજમઅ જિ. ૬, સ. ૧૪, બિદાયહ જિ. ૩, સ. ૪૨)

ખાનેકી જિયાદતી પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

હજરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હીક દો પહરકો હજરત અબૂબકર (રદિ.) ઘરસે નિકલકર મસ્જિદકી તરફ ચલે. હજરત ઉમર (રદિ.) ને દેખા તો ફરમાયા, ઈસ વકત નિકલનેકી કયા જરૂરત પેશ આઈ ? અબૂબકર (રદિ.) ને ફરમાયા, ભૂખકી સપ્તીકી વજહસે ઘરસે નિકલા હૂં. તો હજરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, ખુદાકી કસમ ! મૈં ભી સપ્ત ભૂખકી વજહસે ઘરસે નિકલા હૂં. દોનૂં હજરાતમેં અભી યે બાતચીત હો હી રહી થી કે અચાનક હુજૂર (સ.અ.વ.) ઘરસે નિકલે ઔર ઉન હજરાતકે પાસ તશરીફ લે આએ ઔર ફરમાયા, ઈસ નામુનાસિબ વકતમેં કેસ ? હમને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ! ખુદાકી કસમ સિવાયે ભૂખકે ઔર કિસી ચીજને હમકો નહીં નિકાલા. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કસમ હે ઉસ જાતકી જિસ્કે કબ્જામેં મેરી જાન હે. મੈં ભી ભૂખકી વજહસે નિકલા હૂં. ફરમાયા, આઓ ચલેં, યે તીનો હજરાત અખૂ ઐયૂબ અન્સારી (રદિ.) કે ઘર આયે, ઉન્કી ખીવીને કહા, હુજૂર ઔર ઉન્કે સાથિયોકો મરહુમા હો. આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા કે અખૂ ઐયૂબ કહાં હૈં ? ઉન્હોને યે ખાત-સુન લી ઔર અપને ખાગસે આયે ઔર કહા, હુજૂર ઔર ઉન્કે સાથિયોકો મરહુમા હો. ફિર અર્જ કિયા, હજરત ઈસ વકત તો આપ તશરીફ નહીં લાયા કરતે યે ? આપને ફરમાયા તૂને ઠીક કહા, ફિર હજરત અખૂ ઐયૂબ ખાગમેં ગયે, ઔર ખજૂરકા ખોશા જિસમેં સખ કિસમકી ખજૂરે થી લાયે, ઔર પેશ કર દી. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, યે કયા કિયા ? સખ ખજૂરે લાયે ? હજરત અખૂ ઐયૂબ (રદિ.) ને અર્જ કિયા, હજરત ! મુજે યે ખાત જિયાદહ પસંદ હે કે આપ ઈસ્સે પક્કી તર ઔર નીમ પક્કી (અધ કચરી) નોશ ફરમાયે. મੈં અભી બકરી જખહ કરતા હૂં. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર બકરી જખહ કરની હે તો દૂધવાલી જખહ ન કરના. હજરત અખૂ ઐયૂબ (રદિ.) ને સાલકા બચ્ચા જખહ કિયા, ઔર અપની ખીવીસે કહા, તૂ રોટી પકા. હજરત અખૂ ઐયૂબ (રદિ.) ને આધા ગોશત પકાયા ઔર આધા ભૂના. જખ ખાના તૈયાર હો ગયા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સામને રખ્યા ગયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને થોળાસા ગોશત રોટી પર રખકર ફરમાયા, અય અખૂ ઐયૂબ ! યે ફાતિમાકો દે આઓ. ઉસને ઈસ જૈસા ખાના

મુદતોસે નહીં ખાયા. હઝરત અબૂ ઐયૂબ (રદિ.) ખાના લેકર તશરીફ લે ગયો. જખ હુજૂર (સ.અ.વ.) ઔર ઉન્કે સાથી ખાના ખા ચુકે ઔર પેટ ભર ગયા તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, યે રોટી ઔર ગોશ્ત ઔર ખજૂરે ખુશક તાઝાતર ઔર નીમ પકી હુઈ. (ઈન નેઅમતોંકા તઝકિરા કરતે હુએ) કેહતે હુએ આપ (સ.અ.વ.) કી આંખે આંસૂઓસે ભર ગઈ ઔર ફરમાયા, કસમ ઉસ ઝાતકી જિસ કે કબ્જામેં મેરી જાન હૈ. યે વો નેઅમતે હૈ જિન્કે મુતઅદિલક તુમસે કિયામતકે દિન સવાલ કિયા જાએગા.

(તખરાની, ઈબ્ને હુબ્બાન, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૨, સ. ૩૨૬)

હઝરત સઅદ (રદિ.) કી વફાત પર આપ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈ કે જખ હઝરત સઅદ ઈબ્ને મઆઝ (રદિ.) કી વફાત હો ગઈ તો નખીએ અકરમ (સ.અ.વ.) ઔર આપકે સભી સહાબા રોએ. હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી-હૈ કે હુજૂર (સ.અ.વ.) કો જખ શદીદ (સખ્ત) રંજ હોતા તો આપ (સ.અ.વ.) અપની રીશ (ડાબ્હી) મુબારક પકળ લેતે થે. હઝરત આઈશા (રદિ.) ને કહા કે જખ હુજૂર (સ.અ.વ.) હઝરત સઅદ ઈબ્ને અમાઝ (રદિ.) કી તજહીઝે તકફીનસે વાપસ આએ તો આપ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ આપ (સ.અ.વ.) રીશ મુબારક પર ટપક રહે થે.

(તખરાની, ઈબ્ને જરીર, કન્ઝ : જિ. ૭, સ. ૪૨)

કબરકો દેખકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

કુતૈયા ઈબ્ને મુસ્લિમને ખયાન ક્રિયા કે હજજાજ ઈબ્ને યૂસુફને હમકો ખુત્બા દિયા તો ઉસ્મે ઉસ કબરકા ઝિકર હૈ, ઔર ખરાખર ચે કેહતા રહા કે વો તન્હાઈકા ઘર હૈ, ગુરખતકા ઘર હૈ, ચહાં તક કે ખૂદ ભી રોયા ઔર ઉન લોગોકો ભી જો ઉસ્કે આસ પાસ થે રૂલાયા. ફિર કહા કે મૈને અમીરૂલ મુઅ્મિનીન અબ્દુલ મલિક ઈબ્ને મરવાન (રહ.) સે સુના. વો કેહતે થે કે મૈને મરવાન (રહ.) સે સુના હૈ. મરવાન કેહતે થે કે હઝરત ઉસ્માન (રહિ.) ને જો ખુત્બા હમકો દિયા ઉસ્મે ફરમાયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને (જખ ભી) કબરકો દેખાં, યા ઉસ્કા તઝકિરા ક્રિયા તો આપ (સ.અ.વ.) રો દિયે. (ઔર આપકે આંસૂ બેહને લગે). (ઈબ્ને અસાકિર, કન્ઝ : જિ. ૮, સ. ૧૦૯, હયાતુસ્સહાબા જિ. ૩, સ. ૫૧૨)

હઝરત મુસ્અબ ઈબ્ને ઉમૈરકી તંગદસ્તી પર આપ (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

હઝરત અલી (રહિ.) ફરમાતે હૈ કે મૈ એક સરહીકી સુબ્હ અપને ઘરસે નિકલા. મૈ ભૂકા થા, મુજે ખાનેકી તમન્ના થી, ઔર સરહીસે મેરે પાંચ નહીં જમ રહે થે. મૈને એક કઠી

હુઈ ખાલ જો મેરે પાસ થી લે લી, ઔર દો ટુકળે કરકે અપની
 ગરદન ઔર સીના પર લપેટ લિયા, તાકે ઉસ્સે ગરમાઈ
 હાસિલ કરૂં. ઔર ખુદાકી કસમ ! મેરે ઘરમે કોઈ ચીજ ઐસી
 નહીં થી કે જિસ્કો મેં ખાતા, ઔર અગર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે
 ઘરમે હોતી તો મુજે જરૂર મિલતી. મેં મદીનાસે બાહિર નિકલા
 ઔર એક ચહૂદી જો બાગમેં થા ઉસ્કી તરફ જા નિકલા. ઉસ
 ચહૂદીને કહા, અય દેહાતી ! કયા હૈ ? કયા તૂ ઈસ ઉજરત પર
 કામ કર સકતા હૈ કે એક ડોલ પર એક ખજૂર લે ? મૈને કહા
 હાં, મૈને બાગકા દરવાજા ખુલવાયા. ઉસને મેરે લિયે ખોલ
 દિયા. ચુનાંચે મેં ડોલ ખીંચતા રહા ઔર વો મુજે ખજૂર દેતા
 રહા, ચહાં તક કે મૈને અપની મુઠ્ઠી ભર લી. તો મૈને લેકર
 કહા, ચે કાફી હૈ. ચુનાંચે મૈને ઉન્કો ખાયા આંર પાની પિયા.
 ઉસ્કે બા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિર હુવા ઔર
 આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ મજમા' મેં બેઠ ગયા. ઇતનેમેં હમ
 લોગોં કે પાસ હાજરત મુસ્અબ ઇબ્ને ઉમૈર (રદિ.) અપની
 પૈવંદ લગી હુઈ ચાદરમેં આ ગએ. જબ હુજૂર (સ.અ.વ.) ને
 ઉન્હે દેખા તો આપ (સ.અ.વ.) કો ઉન્કી વો નેઅમતેં ઔર
 હોલત જિસ્મેં વો પેહલે ચે ચાદ આ ગઈ, ઔર ઉન્કી ચે મૌજૂદહ
 હાલત દેખી તો આપ (સ.અ.વ.) કી દોનૂં આંખે આંસૂઓસે
 ભર ગઈ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) ખૂબ રોએ. ફિર ફરમાયા,
 તુમહારા કયા હાલ હોગા ? જબ તુમમેંસે હર શખ્સ સુબ્હકો
 એક જોળા બદલેગા, ઔર શામકો દૂસરા જોળા બદલેગા.
 ઔર અપને ઘરોં પર ઈસ તરહ પરદા ડાલે રહોગે, જિસ
 તરહ કે કા'બા પર ગિલાફ પળા રેહતા હૈ ? હમ લોગોંને અર્જ

ક્રિયા કે ઉસ દિન હમ લોગ બળી જૈરિયતકે સાથ હોગે, મશક્કતસે બચાએ જાએગે, ઈબાદત કરનેકે લિયે ફારિગ હોગે. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા નહીં નહીં, બલકે આજ તુમ ઉસ જમાનાસે બેહતર હો. (તિરમિઝી, કન્ઝ : જિ. ૧, સ. ૩૨૧, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૨, સ. ૩૨૮)

હઝરત ઉસ્માન ઇબ્ને મઝહીન (રહિ.)

કી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.)

કા આંસૂ ગિરાના

હઝરત ઇબ્ને શિહાબ રિવાયત કરતે હૈં કે હઝરત ઉસ્માન ઇબ્ને મઝહીન (રહિ.) એક દિન મસ્જિદમે દાખિલ હુએ; ઉનપર એક ધારીદાર ચાદર થી બે જગા જગાસે ફટી હુઈ થી, જિસપર ઉન્હોને પોસ્તીન (ચમળે) કે ટુકળોંકા પૈવંદ લગા લિયા થા. ઇસ ખાતસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કો ઉનપર બળા રહમ આયા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કી વજહસે આપકે અસ્લાબ પર ભી રિક્કત (નરમી) તારી હો ગઈ. હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રહિ.) ફરમાતે હૈં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) હઝરત ઉસ્માન ઇબ્ને મઝહીન (રહિ.) કે પાસ ઉન્કી વફાત કે દિન તશરીફ લે ગએ. આપ (સ.અ.વ.) ઉન્કી તરફ ઇસ તરહ ઝુકે ગોયા કે આપ (સ.અ.વ.) ઉન્કો કોઈ વસિયત ફરમા રહે હૈં. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને અપના સર મુબારક ઉઠાયા. લોગોને આપ (સ.અ.વ.) કી આંખ મુબારક પર રોનેકા અસર દેખા. દો બારા ફિર આપ (સ.અ.વ.) ઉન્કી તરફ ઝુકે ઔર ફિર સર ઉઠાયા તો લોગોને દેખા કે આપ

(સ.અ.વ.) રો રહે છે. તીસરી ખાર ફિર આપ (સ.અ.વ.) ઉન્કી તરફ માઈલ હુએ, ઉસ્કે ખા'દ સર મુખારક ઉઠાયા તો આપ (સ.અ.વ.) કે લિયે રોનીકી આવાજ થી. અબ લોગોને સમજ લિયા કે હઝરત ઉસ્માન (રદિ.) કી વફાત હો ગઈ. સબ લોગોને રોના શુરૂ કર દિયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, યે ક્યા હે ? યે શૈતાની અસર હે તો સબને ઈસ્તિગફાર પળી. ઉસ્કે ખા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય અબૂ સાઈબ ! મૈં તેરે પાસસે જ રહા હૂં, ઔર બેશક તૂ દુનિયાસે ઈસ તરફ રખસત હુવા કે ન તૂને દુનિયાસે કુછ લિયા, ઔર ન દુનિયાને તુઝસે કુછ લિયા.

(અબૂ નઈમ, તબરાની, હયાતુસ્સહાબા બિ. ૨, સ. ૩૩૦)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે ફિરાકમેં આંસૂ બહાના

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમેં અપની વફાતકી ખબર હમારે નબી (સ.અ.વ.) ને હમારે હબીબને ઉનપર મેરા ખાપ કુરબાન હો ઔર મેરી જાન ફિદા હો વફાતસે છ દિન પેહલે દી. જબ ફિરાકકે દિન કરીબ આ ગએ તો હમ અપની સિદીકએ કાઈનાત (રદિ.) કે ઘર જમા' હુએ. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હમારી તરફ દેખા ઔર આપકી આંખ મુખારક આંસૂઓસે ભર ગઈ. ઉસ્કે ખા'દ આપને ફરમાયા, તુમહારે લિયે મરહુબા હો, તુમ લોગોકો અલ્લાહ તઆલા જિન્દા રખે, અલ્લાહ તુમહારી હિફાજત ફરમાએ, અલ્લાહ

તઆલા તુમકો પનાહ દે, અલ્લાહ તુમહારી મદદ ફરમાયે, અલ્લાહ તુમ્હે બુલંદી દે, અલ્લાહ તઆલા તુમ્હે હિદાયત દે, અલ્લાહ તઆલા તુમ્હે સહીહ સલામત રખે, અલ્લાહ તઆલા તુમકો કબૂલ ફરમાયે. મੈ તુમ્હે ખુદા તઆલાસે ડરનેકી વસિયત કરતા હૂં, મੈ તુમ્હે અલ્લાહ તઆલાકે હવાલે કરતા હૂં, ઔર ઉસ્કો તુમપર ખલીફા કરતા હૂં. મੈ તુમહારે લિયે ખુલા હુવા ડરનેવાલા હૂં કે તુમ અલ્લાહ તઆલાકે બંદો ઔર શહરો કે ખારેમે જિયાદતી ન કરના. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અજલ (મૌત) કરીબ આ ગઈ, અલ્લાહકી તફર પલટના હૈ, ઔર સિદરતુલ મુન્તહાકી તરફ, ઔર જન્નતુલ મા'વાકી તરફ, ઔર રફીકે આ'લાકી તરફ જાના હૈ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કેહતે હૈ કે હમને અર્જ કિયા કે આપ (સ.અ.વ.) કો ગુસલ કૌન દેગા ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મેરે અહલકા કરીબકા આદમી. હમને કહા, આપ (સ.અ.વ.) કો કફન કિસ ચીજમે દે ? આપને ફરમાયા, અગર તુમ ચાહો મેરે ઉન્હી કપજોમે, યા યમની ચાદરોમે, યા મિસરકી સુફેદ ચાદરોમે. ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કેહતે હૈ કે હમને અર્જ કિયા, આપકી નમાઝે જનાઝા કૌન પખાએગા ? યે કેહકર હમ રો દિયે, ઔર હુજૂર (સ.અ.વ.) ભી રો દિયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કેહરો ! અલ્લાહ તઆલા તુમહારી મગફિરત ફરમાયે, ઔર તુમ્હે તુમહારે નબીકી તરફ સે જાએ ખૈર અતા ફરમાયે. જબ તુમ લોગ મેરે ગુસલસે ફારિગ હો જાઓ તો મુઝકો મેરી ચારપાઈ પર ઉસ ઘરમે મેરી કબરકે સરહાને રખ દેના. સબસે પેહલે મુઝપર

ફરિશ્તે જનાઝાકી નમાઝ પઢેંગે, ફિર તુમ લોગ જમા'ત દર જમા'ત દાખિલ હોકર મુઝપર દુરૂદો સલામ પઢના, કોઈ રોનેવાલી મુઝે રોનેસે તકલીફ ન દે.

(ખઝૂઝાર, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૨, સ. ૩૭૮)

એક ચોરકે હાથ કટને પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

અબૂ મુતરિફ કેહતે હૈ કે મૈને હઝરત અલી (રદિ.) કો દેખા કે ઉન્કે પાસ એક આદમી લાયા ગયા ઔર લોગોને કહા, ઈસને ઊંટ ચુરાયા હૈ. હઝરત અલી (રદિ.) ને ઈસ આદમીસે કહા, મેરા ખ્યાલ હૈ કે તુમને નહીં ચુરાયા. ઈસને કહા, ખેશક મૈને ચુરાયા હૈ. આપને ફરમાયા, શાયદ કે તુઝે ઈસ ઊંટકે બારેમે શુબ્હા હો ગયા હો. ઈસને કહા નહીં, મૈને તો ચુરાયા હી હૈ. હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા, અય કંબર ! ઉસે લે જ ઔર ઉસ્કી ઉન્ગલિયાં ખાંધ દે ઔર આગ જલા દે. ઔર હાથ કાટનેવાલેકો બુલાયા તાકે ઉસ્કા હાથ કાટે, ફિર ફરમાયા મેરે આનેકા ઇન્તિઝાર કરના. જબ હઝરત અલી (રદિ.) વાપસ આએ ઔર ઉસ્સે પૂછા, કયા તૂને ચોરી કી હૈ ? ઈસને કહા નહીં. તો ઉસે છોળ દિયા. લોગોને અર્જ કિયા, અય અમીરૂલ મુઅ્મિનીન ! આપને ઉસે કયૂં છોળ દિયા ? હાલાંકે વો ઇકરાર કર ચુકા હૈ. હઝરત અલી (રદિ.) ને જવાબ દિયા કે મૈને ઉસ્કો ઉસ્કે કેહનેસે પકળા થા, ઔર ઉસ્કો ઉસ્કે કેહનેસે છોળ દિયા.

ફિર હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.)

કી બિદમતમે એક શખ્સ લાયા ગયા જિસને ચોરી કી થી આપ (સ.અ.વ.) ને હુકમ દિયા કે ઉસ્કા હાથ કાટા જાએ તો ઉસ્કા હાથ કાટ દિયા ગયા. ઉસ્કે ખાંદ હુજૂર (સ.અ.વ.) રો દિયે. મૈને અર્જ કિયા, આપ (સ.અ.વ.) ક્યું રોતે હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને અર્જ કિયા, મૈ ક્યું ન રોઉં કે તુમ લોગો કે દરમિયાન મેરે ઉમ્મતીકા હાથ કાટા જ રહા હૈ. સહાબાને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! તો આપ (સ.અ.વ.) ને ક્યું મઆફ ન કર દિયા ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, વો બદતરીન બાદશાહ હૈ જો હુદૂદકો મઆફ કરે. તુમ આપસમે હી હુદૂદકી મઆફીકા કામ કર લિયા કરો, મઆમલા મુજ તક ન લાયા કરો. (અબૂ યઅ્લા, કન્ઝ : જિ. ૩, સ. ૧૧૭, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૨, સ. ૪૯૭)

બેટેકી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત મકહૂલ (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે હુજૂર (સ.અ.વ.) હઝરત અબ્દુરહમાન ઈબ્ને ઔફ (રદિ.) પર ટેક લગાએ હુએ દાખિલ હુએ, ઔર આપકે બેટે હઝરત ઈબ્રાહીમ (રદિ.) જાન દે રહે થે. જખ ઉન્કી વફાત હો ગઈ તો હુજૂર (સ.અ.વ.) કી આંખોસે આંસૂ બેહ પગે તો આપસે અબ્દુરહમાન ઈબ્ને ઔફ (રદિ.) ને અર્જ કિયા, અય રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ચેહી વો ચીઝ હૈ જિસ્સે આપ લોગોકો મના' ફરમાતે થે ? જખ મુસલમાન આપકો રોતા હુવા દેખેગે તો વો રોએંગે. જખ હુજૂર (સ.અ.વ.)

કે આંસૂ થમે તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, એ રહમ છે, ઔર જો આદમી રહમ નહીં કરતા ઉસપર રહમ નહીં ક્રિયા જતા. મૈને લોગોકો નૌહા કરનેસે રોકા થા, ઔર ઈસ ખાતસે રોકતા હું કે આદમી કે અંદર જો સિક્કાત ન હો ઉન્હેં યાદ કરકે રોયા જાએ. ઉસ્કે ખા'દ આપને ફરમાયા, અગર ક્રિયામતકે દિન સખકે જમા' હોનેકા વા'દા ન ક્રિયા ગયા હોતા તો હમ ઉસપર ઈસ્સે ભી જિયાદહ રોતે ઔર રંજ કરતે, ખેશક હમ ઉસ્કી વક્કાત પર રંજહહ હું, આંખ આંસૂ ખહા રહી છે, દિલ પરેશાન છે, ઔર હમ વો ખાત નહીં કેહતે બિસ્સે હમારા રખ નારાજ હો.

એક રિવાયતમેં હું કે હજરત અનસ ઈબ્ને માલિક (રહિ.) ફરમાતે હું કે મૈને હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સાહબજાદા ઈબ્રાહીમ (રહિ.) કો દેખા, વો અપના હમ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સામને તોડ રહે થે, ઔર હુજૂર (સ.અ.વ.) કી દોનું આખે આંસૂઓસે ભરી હુઈ થી. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, આંખ આંસૂ ખહા રહી છે, દિલ રંજહહ છે, લોકિન હમ વોહી કેહતે હું બિસ્સે હમારા ખુદા રાજી હો. (ઈબ્ને સઅદ : બિ. ૧, સ. ૯૦, હયાતુસ્સહાબા : બિ. ૨, સ. ૬૯૦)

**નવાસેકી વક્કાત પર હુજૂર
(સ.અ.વ.)કા આંસૂ ખહાના**

હજરત ઉસામા ઈબ્ને જૈદ (રહિ.) ફરમાતે હું કે હમ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિર થે કે આપ (સ.અ.વ.)

કે પાસ આપકી બેટીયોમેંસે એકને આપકો બુલાનેકે લિયે આદમી
 ભેળ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો ઇત્તિલાઅ દી કે ઉસ્કા બચ્ચા
 મુખ્તલાએ મૌત હૈ તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને કસિદસે કહા,
 બકર ઉન્કો ખબર દે દે કે અલ્લાહહી કે લિયે હૈ જો કુછ વો લે
 લે ઔર જો કુછ વો બાકી છોળ દે, ઔર હર ચીજકી ઉસ્કે પાસ
 મીઆદ (મુદત) મુકરર હૈ. લિહાજા ઉન્સે કેહ દો કે સખર કરો
 ઔર સવાબકી ઉમ્મીદ રખો. કસિદ દોબારા ફિર લૌટકર
 હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આવા, ઔર અર્જ કિયા કે
 સાહબજાદીને આપકો કસમ દી હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ઝરૂર
 તશરીફ લાઓ. ચુનાંચે આપ (સ.અ.વ.) ઉઠ ખળે હુએ, ઔર
 આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ હજરત સઅદ ઇબ્ને ઉબાદહ (રદિ.),
 ઔર હજરત મઆઝ ઇબ્ને જબલ (રદિ.), હજરત ઉબય ઇબ્ને
 કઅબ (રદિ.), ઔર હજરત ઝૈદ ઇબ્ને સાબિત (રદિ.) ચલે,
 ઔર કુછ ઔર હજરત ભી ચલે, ઔર મૈં ભી ઉન્કે સાથ થા.
 વો બચ્ચા હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ લાયા ગયા, ઔર ઉસ્કી
 બન મુજતરિબ (પરેશાન) થી ગોયા કે વો પુરાની મશક હૈ. ચે
 દેખકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કી આંખોસે આંસૂ બેહ પળે તો
 હજરત સઅદ (રદિ.) ને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)!
 ચે કયા હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ચે રહમ હૈ બિસ્કો
 અલ્લાહ તઆલાને અપને બંદો કે દિલોમેં પૈદા કિયા હૈ, ઔર
 ખાત ઇસી તરહ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોમેંસે રહમ
 ખાનેવાલો પર રહમ કરતા હૈ. (તિરમિઝી, અબૂ દાઉદ, ઇબ્ને
 માજહ, અબૂ અવાના, ઇબ્ને હબ્બાન, અહમદ, કન્ઝ : બિ. ૮,
 સ. ૧૧૮, હયાતુસ્સહાબા : બિ. ૨, સ. ૬૮૦)

હુજૂર (સ.અ.વ.) કા વચ્ચ ઔર નસીહત ફરમાતે હુએ રોના

એક રિવાયતમાં છે કે હજરત અબૂબકર (રદિ.) ને એક દિન ખુત્બા હદેતે હુએ ફરમાયા કે અલ્લાહસે હયા કરો. ખુદાકી કસમ ! જબસે મૈને હુજૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે ખયઅત કી છે મૈ અપની હાજતકે લિયે ભી બગૈર સરપર કપળા ડાલે હુએ અપને રબકી હયાકી વજહસે નહીં નિકલા. એક રિવાયતમાં છે કે હજરત અબૂબકર (રદિ.) મિઅર પર ખળે હુએ. ઉસ્કે બા'દ રોએ ઔર ફરમાયા કે હમમેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ જબ પેહલે સાલ મિઅર પર ખળે હુએ ફિર રોએ ઔર ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલાસે મઆફી માંગો ઔર આફિયત તલબ કરો, ઈસ લિયે કે કોઈ શખ્સ ઈમાનકે બા'દ આફિયતસે બેહતર કોઈ ચીઝ નહીં દિયા ગયા. ઔર સચ બોલનેકો લાઝિમ પકળો, ઈસ લિયે કે સચ ભલાઈસે છે, ઔર ચે દોનૂં બાતે જન્નતમેં લે જાનેવાલી હૈં. ઔર તુમ જૂઠસે ખચો, કયૂં કે જૂઠ ફુજૂરમેંસે છે, ઔર ચે દોનૂં ચીઝે જહન્નમમેં લે જાનેવાલી હૈં. એક દૂસરે પર હસદ ન કરો, બુગઝ ન રખ્ખો, કતઅ તઅલ્લુક ન કરો, તુમ અલ્લાહકે બન્દે ઔર ભાઈ ભાઈ હો.

(ઈબ્ને હબ્બાન, તિરમિઝી, નસાઈ, અહમદ, હાકિમ, કન્ઝ બિ. ૧, સ. ૨૯૧, હયાતુસ્સહાબા : બિ. ૩, સ. ૪૮૨)

સૂરજ ગિરહનમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ઝમાનામેં સૂરજ ગિરહન હો ગયા. સહાબએ કિરામ (રદિ.) કો ફિકર હો ગયા કે ઈસ મૌકા' પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કયા અમલ કરતે હૈ ? ઈસ્કી તહકીક કી જાએ. જો હઝરાત અપને અપને કામમેં મશગૂલ થે છોળકર દૌજે, તાકે દેખે કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈસ વકત કયા અમલ કરેંગે ? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને દો રકા'ત નમાઝે કુસૂફ પખ્લાઈ જો ઈતની લાંબી થી કે લોગ ગશ (ચકર) ખાકર ગિરને લગે. નમાઝમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) રોતે થે ઔર ફરમાતે થે, અય રખ! કયા આપને મુઝસે ઈસ્કા વા'દા નહીં ફરમા રખ્યા કે આપ ઉન લોગોકો મેરે મૌબૂદ હોતે હુએ અજાબ ન ફરમાયેંગે ? ઔર ઐસી હાલતમેં ભી અજાબ ન ફરમાયેંગે કે વો લોગ ઈસ્તિગ્દાર કરતે રહે ? ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને લોગોકો નસીહત ફરમાઈ કે જબ કભી ઐસા મૌકા' હો ઔર આફતાબ યા ચાંદ ગિરહન હો જાએ તો ઘભરાકર નમાઝકી તરફ મુતવજ્જેહ હો જાયા કરો. મેં જો આખિરતકે હાલાત દેખતા હૂં, અગર તુમકો મા'લૂમ હો જાએ તો હંસના કમ કર દો ઔર રોના ઝિયાદહ રખ્ખો. જબ કભી ઐસી હાલત પેશ આએ નમાઝ પખ્હો, દુઆ માંગો, સદકા કરો. (ફાઈલે આ'માલ : સ. ૨૯)

જહન્નમકે ખૌફ્સે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત હફ્સા (રદિ.) ફરમાતી છે કે એક રાતકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) મેરે યહાં તશરીફ લાએ, ઔર આપકા સર મુબારક મેરે બાજૂ પર થા. મੈ આપકી રીશ (ડાબ્હી) મુબારકકો હાથસે સાફ કર રહી થી, ઔર મેરે ભાઈ હઝરત અબ્દુલ્લાહ કુર્આન શરીફકી તિલાવતમે મશગૂલ થે. જબ આપને ઉન્કી આવાજ સુની તો ઉઠકર બેઠ ગએ. મੈ અપના સર આપ (સ.અ.વ.) કી બગલમે રખકર લેટ ગઈ, જબ ઉન્હોને યે આયત તિલાવત કી કલ્લા ઈન્નહુમ્ અર્ઝિબિહિમ્ વૌમઈઝિલ્ લ-મહબૂબૂન. (તર્જુમા) વો લોગ કિયામતકે દિન અપને રખકે દીદારસે મહરૂમ હોગે તો આપ (સ.અ.વ.) રોને લગે ઔર મુઝપર આપકે આંસૂ ગિરે, મੈ ઉઠી ઔર આપકા સર મુબારક પકળ લિયા. એક ઘળીકે બા'દ મૈને પૂછા કે કયા આપ જન્નતકે લિયે રો રહે હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા નહીં. મૈને પૂછા, કયા આપ દોઝખકે ખૌફ્સે રો રહે હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં, મૈ મુશ્તાક હૂં, ઔર મુઝકે સપ્ત ઈશ્તિયાક હૈ.' ઈસીકે આપ બારબાર ફરમાતે રહે, યહાં તક કે આપકે આંસૂ ઝમીન પર બેહને લગે. હદીસમે હે કે દુનિયામે ખૌફ્સે ખુદાસે રોનેવાલા કિયામતકે દિન જન્નતમે હંસતા હુવા જએગા. આપ (સ.અ.વ.) સે પૂછા ગયા, વલી કૌન હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બેદારીકી વજહસે

જિન્હે ચેહરે જઈ (પીલે) ઔર રોનેકી વજહસે આંખેં જઈદ્ હો. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખલ્વતમેં અલ્લાહ તઆલાકો યાદ કરકે રોનેવાલા કિયામતકે દિન અર્શ કે સાચામે હોગા. હઝરત યહયા (અલૈ.) ઈસ કહર રોએ થે કે રૂખસાર મુખારકકા ગોશ્ત પોશ્ત સખ આંસૂઓ કે સાથ ખેહ ગયા થા. (જલીસુન્નાસિહીન : સ. ૭૬)

અજાબે કબરકી વજહસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત અલી (રહિ.) ફરમાતે હૈં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) એક કબરકી તરફ લખ્વૈક કેહકર હોજે, ઔર કબરકે કરીખ પહોંચકર (કિબ્લા રૂખ હોકર) સિજદહ કિયા ઔર રોને લગે. એક પહર ઈસ તરહ ગુજરા. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને સિજદહસે સર ઉઠાયા, ઔર ખૂશ હોકર કબરસે લિપટ ગએ, ઔર ફિર મસ્જિદકી તરફ વાપસ આએ. મૈને સખખ પૂછા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઈસ્કો અજાબ હોતા થા. ઉસને મુઝસે ફરિયાદ કી કે મેરે હર તરફ આગ હૈ. મૈને અલ્લાહ તઆલાસે ઉસપર અજાબકા સખખ દયાકિત કિયા. ઈર્શાદિ હુવા કે થે દુનિયામેં ફહશ કેહતા થા. મૈને ઉસ્કે લિયે અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી તો અલ્લાહ તઆલાને ઉસે બખ્શ દિયા. સહાબએ કિરામને અર્જ કિયા, આપ અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કીજિયે કે અલ્લાહ આપ (સ.અ.વ.) કી ઉમ્મત પર અજાબે કબર આસાન કર દે. ફીરન જિખર્ઈલ (અલૈ.) ને હાજિર હોકર કહા કે આપકી

ઉમ્મતમાં જો કોઈ શબે જુમ્મામાં દો રકા'ત નમાઝ ઈસ તરહ પળે કે હર રકા'તમાં ફાતિહા કે બા'દ એક મરતબા આયતુલ કુર્સી ઔર ત્રીન મરતબા ઈજા જુલિઝલતિલ્લિખ્તુ પળેગા, અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો અજાબે કબરસે મેહફૂઝ રખેગા.

(જલીસુન્નાસિહીન : સ. ૧૯૨)

હઝરત ખદીજા (રદિ.) કે કફન તલબ કરને પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

મશારિકુલ અનવારમાં હું કે અજાબે કબરકી કઈ સૂરતે હું કે ઉન્નેસે એક ચે હે કે મુરદેકા મુંહ કિખ્લાકી તફરસે ફેર દિયા જાએગા. એક મૌકા' પર હઝરત ખદીજા (રદિ.) ને હઝરત ફાતિમા કે ઝરીઆસે હઝરત સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) સે પૂછવાયા કે મેરે મરનેકે બા'દ આપ મુઝકો અપને અમામહ યા આદરમે કફન દેંગે ? આપ ચે સુનકર રોને લગે, ઔર ઉન્કે પાસ આકર રોને લગે, ઔર ઉન્કે પાસ આકર ફરમાયા, લૌ અરદ્દત જિલ્દી લઅઅૂતિયન્નક (અગર તુમ મેરી ખાલ માંગો તો ભી મૈ દૂંગા), લેકિન ઈસ્સે તુમ કયા ફાઈદા સમજતી હો ? ઉન્હોને અર્જ કિયા કે ઉસ્કી બરકતસે અજાબે કબર મુઝકો ન હો. આપને ફરમાયા, મૈને દે દી. ઔર કોઈ વસિયત કરો. અર્જ કિયા કે મુઝે કબરમે રખનેકે બા'દ મેરે હાલકી આપ તફતીશ (તેહકીક) કરે, ઐસા ન હો કે કિખ્લાકી તરફસે મેરા મુંહ ફેર લિયા જાએ. આપ (સ.અ.વ.) ફિર રોને લગે, ઔર

ઈન્તિકાલકે ખાંદ આપ (સ.અ.વ.) કબરમે ઉતરે તો દેખા, વો સીધી લેટી હૈ. આપ (સ.અ.વ.) પરેશાન હો ગએ, ઔર ઉન્કા મુંહ કિબ્લાકી તરફ ફેર દિયા, વો ફિર સીધી હો ગઈ. આપ (સ.અ.વ.) ફિર પરેશાન હુએ, હુકમ હુવા અય મેરે હબીબ ! મૈં નહીં ચાહતા કે તુમહારી ખીવીકા ચેહરા ગઈ આલૂદ હો, ઉન્કો ચૂંહી રેહને હો તાકે વો આરામસે સીધી સોયા કરે. આપ (સ.અ.વ.) ખૂશ હો ગએ. (જલીસુન્નાસિહીન : સ. ૧૯૨)

હઝરત જઅફર (રહિ.) કી શહાદત પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

અસ્મા બિન્તે અમીસ કેહતી હૈ કે જબ હઝરત જઅફર ઔર ઉન્કે સાથી શહીદ હો ગએ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) હમારે પાસ આએ. મૈં આઠા ગૂંધ રહી થી, ઔર અપને બચ્ચોકો નેહલાયા ઔર ઉન્કો તેલ લગાયા, ઔર ઉન્કો સાફ સુધરા કિયા તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મેરે પાસ જઅફર (રહિ.) કે બચ્ચોકો લાઓ. મૈં લેકર આઈ તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કો પ્યાર કિયા, ઉન્કો ગલે લગાયા તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી આંખોસે આંસૂ જારી હો ગએ. મૈંને અર્જ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! મેરે માં-આપ આપ કુરબાન હો, કયા જઅફર (રહિ.) કે બોરેમે કોઈ ખબર આઈ હૈ ? આપને ફરમાયા હાં, વો આજકે દિન શહીદ હો ગએ હૈ.

(અસદુલ ગાબહ : જિ. ૧, સ. ૨૮૯)

હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે રિયાકી વજહસે રોના

હઝરત શફાદ ઈબ્ને ઓસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈને હુજૂર (સ.અ.વ.) કો રોતે હુએ દેખા. મૈને રોનેકા સખખ પૂછા તો આપને ફરમાયા, મુજે અપની ઉમ્મત પર ખુતોકી પરસ્તિશ (પૂજા) કા ખૌફ નહીં હૈ, બલ્કે યે ખૌફ હૈ કે વો આ 'માલમે રિયા કરેંગે (યા'ની દિખલાવા).

(દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૧, સ. ૨૯૪)

કબ્રસ્તાનવાલોં કે અઝાબકી વજહસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા આંસૂ બહાના

હઝરત સૌબાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ એક કબ્રસ્તાનસે ગુઝરે તો હુજૂર (સ.અ.વ.) વહાં હઠેર ગએ ઔર બહોત રોએ. ફિર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ માંગી. મૈને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! આપ કયું રોએ ? આપને ફરમાયા, અય સૌબાન ! ઉન લોગોકો કબરકા અઝાબ હો રહા થા. મેરી દુઆકી વજહસે અલ્લાહ તઆલાને ઉન્કે અઝાબકો હલ્કા કર દિયા. ફિર આપને ફરમાયા, અય સૌબાન ! અગર યે લોગ રજખમેં એક દિન રોઝહ રખતે ઔર એક રાત ઈબાદત કરતે તો ઉન્કો અઝાબ ન હોતા. હઝરત સૌબાન (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, હઝરત કયાં સિર્ફ

રજબકા એક રોજા ઔર એક રાતકી ઈબાદત કબરકે અજાબકો દૂર કર દેતા હે ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમયા હાં, કસમ હે ઉસ અંતકી જિસને મુજે નખી બરહક બનાકર ભેજા, જો ભી મર્દ થા ઔરત રજબમે એક દિન રોજા રખ્ખે, ઔર એક રાત ઈબાદત કરે. અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કે લિયે એક સાલકી ઈબાદતકા સવાબ લિખતા હે, ઐસા સાલ જિસમે હમેશા રોજા રખ્ખા હો ઔર હમેશા રાતકો કિયામ કિયા હો.

(દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૧, સ. ૧૧૨)

ઔરતોંકી સજાકા મંજર દેખકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે મૈ ઔર ફાતિમા (રદિ.) હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે હાઝિર હુએ તો આપ (સ.અ.વ.) કો રોતે હુએ પાયા. હમને અર્જ કિયા, આપ (સ.અ.વ.) કયૂં રોતે હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈને મેઅરાજકી રાત ઔરતોંકો સપ્ત અજાબમે દેખા થા, અબ વો મંજર થાદ આયા તો રોને લગા. હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા, હઝરત ! આપ (સ.અ.વ.) ને કયા દેખા ? ફરમાયા,

(૧) મૈને એક ઔરતકો દેખા, વો બાલોસે લટકાઈ ગઈ થી, ઔર ઉસ્કા દિમાગ ખોલ રહા થા.

(૨) ઔર એક કો દેખા જો લટકી હુઈ થી અપની અબાનસે, ઔર ઉસ્કે હાથ પીછેકી તરફ નિકલે હુએ થે.

(૩) મૈને દેખા એક ઔરતકો જો લટકી હુઈ થી અપને

પિસ્તાનોસે, ઔર ઉસ્કે હાથ પીછે બંધે હુએ થે, ઔર ઉસ્કે હલકમેં જક્કૂમકે કતરે ટપકાએ જા રહે થે.

(૪) એક ઔરતકો દેખા જો લટકી હુઈ થી ઉસ્કે હાથ ઔર પાઉ પેશાની કે કરીબ બાધે ગએ થે, ઔર ઉસ પર સાંપ ઔર બિચ્છૂ મુસદ્દલત કિયે ગએ થે.

(૫) એક ઔરતકો દેખા જો અપના જિસમ (બદન) ખા રહી થી ઔર ઉસ્કે નીચે આગ જલાઈ જા રહી થી.

(૬) ઔર એક ઔરતકો દેખા કે ઉસ્કે જિસમકો આગકી કેચીસે કાટા જા રહા થા.

(૭) એક ઔરત સિયાહ (કાલે) ચેહરાવાલી થી ઔર અંતડીયોકો ખાતી થી.

(૮) એક ઔરત ગૂન્ગી, અંધી, બેહરી થી, આગકે સંદૂકમેં બંદ થી, ઉસ્કા મગજ ઉસ્કે સરસે નિકલ રહા થા, ઉસ્કી બદખૂ બર્સ (કોઢવાલે) ઔર જુઝામવાલેસે બદતર થી.

(૯) એક ઔરતકા સર બિન્જીર (સુવ્વર) જૈસા થા ઔર ઉસ્કા જિસમ ગયે જૈસા, ઉસ પર હઝાર કિસમકે અજાબ મુસદ્દલત થે.

(૧૦) એક ઔરત કુત્તેકી શકલકી થી. બિચ્છૂ ઔર સાંપ ઉસ્કી શરમગાહ યા મુંહસે દાખિલ હોતે થે, ઔર ઉસ્કે પાંખાના કે રાસ્તાસે નિકલતે થે, ઔર ફરિશ્તે આગકે ગુર્જસે મારતે થે.

ચે સુનકર હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ખળી હુઈ ઔર અર્જ કિયા, અય મેરે અબ્બા ! અય મેરી આંખોકી ઠંડક ! ઉન ઔરતોને કયા અમલ કિયે થે ? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,

अथ इतिमा ! पहली औरत मरहोसे अपने सरके बालोंको छुपाती न थी. दूसरी औरत ज़मानसे अपने भाविंदको सताती थी और इरमाया, जो औरतली अपने भाविंद पर ज़मान दराजी करेगी, अह्लाह तआला उसकी ज़मानको कियामतके दिन सत्तर (७०) हाथ लंबी कर देगा, और उसको उसकी गरदनके पीछे बांध देगा. तीसरी औरत दूसरों के अर्थोंको भगैर अपने भाविंदकी धनजतके दूध पिनाती थी. चौथी औरत अपने घरसे भाविंदकी धनजतके भगैर बाहिर निकल जाती थी, और हैजो निहासका गुसल नहीं करती थी. पांचवी औरत दूसरों के लिये आरास्ता पेशास्ता (बनाव शरागार) होती थी, और लोगोकी गीमत करती थी. छठी औरत अपने हुस्नो ज़मान और जिसमके हिस्सोंको दिनाती फिरा करती थी. सातवीं औरत आवजूद ताकतके न पुजू करती, न नमाज पढ़ती, और न नहाती. आठवीं औरत जूठ भोला करती थी, और युगलभोरी करती थी. नववीं औरत अपने भाविंदसे दुश्मनी रखाती थी. (दुर्तुनासिहीन जि. १, स. १२२)

हुजरत मआज धिन्न ज़मान (रहि.)

के सवाल पर हुज़ूर (स.अ.व.)

का आंसू बहाना

हुजरत मआज धिन्न ज़मान इरमाते हैं के मैंने हुज़ूर (स.अ.व.) से अर्ज किया के यौम यु-इ-मु हीस्सूरि इतअतून अइवाज का क्या मतलब है ? इस सवालके करने पर हुज़ूर

(સ.અ.વ.) ઈસ કદર રોએ કે આંસૂઓસે કપજો તર હો ગએ. ફિર ફરમાયા, અય મઆઝ (રદિ.) તૂને એક બહોત બળી ચીઝકા સવાલ કિયા હૈ ? મેરી ઉમ્મત હરરકે મૈદાનમે ખારહ જમાઅતોમે તકસીમ હોગી.

(૧) એક જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી, ઉન્કે હાથ પાઉ ન હોંગે યે વો લોગ હોંગે જે અપને પળોસીયોકો સતાતે યે.

(૨) દૂસરી જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી ઉન્કી શકલે ખિન્જીર જૈસી હોગી, યે વો જમાઅત હોગી જે નમાઝમે સુસ્તી ઔર ગફલત કિયા કરતી થી.

(૩) તીસરી જમાઅત અપની કબરોસે ઈસ તરહ ઉઠેગી કે ઉન્કે પેટ પહાળોકી તરહ હોંગે, ઉન્મે સાંપ ઔર ખિચ્છૂ ભરે હોંગે, યે વો લોગ હોંગે જે માલકી ઝકાત અદા ન કરતે યે.

(૪) ચોથી જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી ઉન્કે મુંહસે ખૂન જરી હોગા, યે વો લોગ હોંગે જે અલ્લાહ તઆલાકે અહદો પૈમાનકે બદલે માલ લિયા કરતે યે.

(૫) પાંચવીં જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી ઉન્કે જિસમ કૂલે હુએ હોંગે, ઔર ઉન્સે મુરદારકી બદખૂસે સખ્ત બદખૂ આએગી, યે વો લોગ હોંગે જે લોગો કે ડરકી વજહસે છુપકર ગુનાહ કરતે યે અલ્લાહ તઆલાસે નહીં ડરતે યે.

(૬) છઠી જમાઅત કબરોસે કટે હુએ ગલેવાલી ઉઠેગી, યે વો લોગ હોંગે જે ઝૂઠી ગવાહી દેતે યે.

(૭) સાતવીં જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી ઉન્કે મુંહમેં જખાને ન હોગી, બહ્કે ખૂન ઔર પીપ જરી હોગા, યે વો લોગ હોંગે જે જાન ખુઝકર ગવાહી નહીં દેતે યે.

(૮) આઠવી જમાઅત કબરોસે ઉઘે મુંહ કબરોસે ઉઠાએ જાએંગે, ચે વો લોગ હોગે જે ઝિના કિયા કરતે થે, ઔર બગેર તૌબાકે મર ગાએ થે.

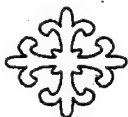
(૯) નવ્વી જમાઅત કબરસે સિયાહ ચેહરા ઔર કીરી આંખોવાલી ઉઠેગી, ઉન્કે પેટોમે આગ ભરી હુઈ હોગી, ચે વો લોગ હોગે જે ચતીમોકા માલ મુલ્મસે ખા જાતે થે.

(૧૦) દસવી જમાઅત કબરોસે ખર્સ ઔર જુઝામી મર્જવાલી ઉઠેગી, ચે વો લોગ હોગે જે વાલેદૈનકો નારાજ કરતે, ઉન્કી નાફરમાની કરતે, ઉન્કો સતાતે થે.

(૧૧) ગ્યારહવી જમાઅત કબરોસે અંધી ઉઠાઈ જાએગી, ઉન્કે દાંત ખેલકે સીંગોંકી તરહ હોગે, ઉન્કે હોઠ ઉન્કે સીના પર લટકે હુએ હોગે, ઔર ઉન્કી જખાન ઉન્કી રાનો પર લટકેગી, ઔર ઉન્કે પેટસે પાખાના નિકલતા હોગા. ચે વો લોગ હોગે જે શરાબ પીતે થે.

(૧૨) બારહવી જમાઅત કબરોસે ઉઠેગી, ઉન્કે ચેહરે ચૌદહવી કે ચાંદકી તરહ ચમકતે હોગે, ઔર પુલસિરાતસે બિજલીકી તરહ પાર હો જાએંગે, ચે વો લોગ હોગે જે નમાઝેકા એહતિમામ કરતે થે, અમલે સાલેહ કરતે, ગુનાહોસે પરહેઝ કરતે, ઉન્કા ખાતિમા તૌબા પર હુવા, ઉન્કા બદલા જન્નત હૈ, ઔર ઉનપર અલ્લાહ તઆલાકી રહમત ઔર મગફિરત ઔર રાઝમંદી હૈ.

(દુર્દતુન્નાસિહીન : બિ.-૨, સ.-૫૦)

અન્સારી કે બચ્ચાકી વફાત પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત અનસ (રહિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) એક કબીલામેં તશરીફ ફરમા થે. મૈં ભી આપકે સાથ થા. એક અન્સારી ઔરતને આપકો પૈગામ પહોંચાયા કે મેરા લજકા મરનેકે કરીબ હૈ. આપ (સ.અ.વ.) અપને સાથિયોં કે સાથ તશરીફ લે આએ, ઔર ઉસ લજકેકો અમની ગોદમેં લિટાયા, વો ફૌરન મર ગયા, આપ (સ.અ.વ.) કી આંખસે આંસૂ બહે. ઉસ ઔરતને કહા, અલ્લાહ તઆલાને અપને બંદોસે અમાનત લે લી, ઔર ઉસી કે લિયે હૈ જો બાકી હૈ ઔર હર અમ્રકી મુદત લિખ્ખી હોતી હૈ, ઇસ લિયે સબર કરે ઔર સવાબ હાસિલ કરે. ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઇન્સાન જન્મતમેં બુલંદ મરતબા હાસિલ કરેગા, વો દરજા ન નમાઝસે હાસિલ હોતા હૈ, ઔર ન રોઝસે, ન હજસે, ઔર ન ઇબાદતસે. આપ (સ.અ.વ.) સે પૂછા ગયા, ફિર કિસ ચીઝસે હાસિલ હોતા હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ કોઈ મુસીબત આએ ઉસપર સબર કરને પર. (જલીસુન્નાસિહીન : સ. ૧૧૭)

હઝરત દેહયા (રહિ.) કે વાકિઆ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત અબૂબકર (રહિ.) ફરમાતે હૈં કે દેહયા કલ્બી

અરબકે સરદારોમાં સે એક સરદાર થા. હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખ્વાહિશ થી કે વો ઇસ્લામ લે આએ, કયુંકે ઉન્કે મા તહત સાત સો (૭૦૦) ઘરાને થે. હુજૂર (સ.અ.વ.) ઉન્કે લિયે દુઆ માંગા કરતે થે, અય અલ્લાહ ! તૂ દેહયાકો ઇસ્લામ નસીબ ફરમા. જબ દેહયાને ઇસ્લામ લાનેકા ઇરાદા કિયા તો અલ્લાહ તઆલાને વહી ભેજી હુજૂર (સ.અ.વ.) કો, કે મૈને દેહયાકા દિલ નૂરે ઇમાનસે મુજય્યન કર દિયા હૈ, વો આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ આનેવાલા હૈ. જબ દેહયા મસ્જિદમે દાખિલ હુએ તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને અપની કમર મુખારકસે ચાદર ઉતારકર બિછાઈ ઔર ઇશારા કિયા દેહયાકો ઉસપર બેઠનેકા. જબ દેહયાને થે તકરીમ ઔર તા'જીમ મુલાહિજા ફરમાઈ તો (ખૂશીસે) રો પળા, ઔર ચાદર ઉઠાકર ચૂમકર અપની આંખો પર રખ્ખી. ફિર દેહયાને અર્જ કિયા, હઝરત ઇસ્લામકી શરાઈત બયાન કરે. આપને ફરમાયા, લા ઈલાહ ઈલ્લાહુ મુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહ કી ગવાહી દેના ઇસ્લામકી શર્ત હૈ. દેહયા ફિર રો પળા. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને પૂછા, અય દેહયા ! તેરા થે રોના ઇસ્લામ લાનેકી ખૂશીકી વજહસે હૈ, યા કિસી દૂસરી વજહસે હૈ ? દેહયાને કહા, મૈને બળે બળે ગુનાહ કિયે હૈ વો મઆફ હો સકતે હૈ, અગર અલ્લાહ તઆલા કહે તો મૈ અપના તમામ માલ સદકા કર દૂં. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને પૂછા, વો કયા ગુનાહ હૈ ? દેહયાને કહા, મૈ અપની કૌમકા સરદાર થા, મુજે થે પસંદ નહીં થા કે લોગ કહે, ફલાંકા બેટા દેહયાકા દામાદ હૈ, ઇસ લિયે મૈને અપની સત્તર બેટીયોંકો અપને હાથસે કતલ કિયા. થે સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) હૈરાન રેહ

ગએ. હઝરત બિખ્રઈલ (અલૈ.) તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા, અય અલ્લાહકે નખી ! અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં કે હઝરત હેહયા (રહિ.) સે કેહ દો કે જખ મૈને તેરે ઇસ્લામકી વજહસે તેરી સાઠ (૬૦) સાલકા કુફ મઆફ કર દિયા. ફિર આપકી સત્તર (૭૦) બેટીયોકા કત્લ કયૂં ન મઆફ કરેગા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઔર આપકે સાથી રો પળે ઔર ફરમાયા હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અય રખ ! તૂને હેહયાકો એક મરતબા કલિમહ પળહનેકી વજહસે બખ્ષા દિયા, ઔર ઉસ્કા બળા ગુનાહ મઆફ કર દિયા. ફિર કેસે તૂ બકિયા મોમિનીનકો મઆફ નહીં કરેગા, હાલાંકે વો તો અપની તમામ જિંદગી ઇસ કલિમહકો પળહતે રહેંગે. (ફુરતાન્નાસિહીન : બિ.ર, સ.-૧૧૪)

સિજદહમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.)

કા આંસૂ બહાના

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રહિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બિખ્રઈલ (અલૈ.) શબે બરા'તમેં મેરે પાસ આએ ઔર ફરમાયા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! ચે એસી રાત હે કે ઉસ્મેં આસમાનકે દરવાજે ઔર રહમતકે દરવાજે ખોલે જાતે હૈં. આપ ઉઠે ઔર નમાઝ પળહી, ઔર અપને હોથો ઔર સર મુબારકકો આસમાનકી તરફ ઉઠાએ (ઔર ફુઆ માંગે). હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈને બિખ્રઈલ (અલૈ.) સે પૂછા, ચે કેસી રાત હે ? ઉન્હોને ફરમાયા, ઇસમેં રહમતકે ત્રીન સો (૩૦૦) દરવાજે ખોલે જાતે હૈં, અલ્લાહ

સખકો બખ્શ દેગા સિવાએ ઉસ્કે જો (૧) શર્ક કરતા હો (૨) યા જાદૂગર હો, (૩) યા કાહિન હો, (૪) યા કીના રખનેવાલા હો, (૫) યા હમેશા શરાબકા આદી હો, (૬) યા જિના પર ધસરાર કરનેવાલા હો, (૭) યા સૂદખોર (ખિયાજ ખાનેવાલા) હો, (૮) યા વાલેદૈનકા નાફરમાન હો, (૯) યા ચુગલખોર હો, (૧૦) યા કતઅ રહમી કરનેવાલા હો.

ઉન લોગોકો અલ્લાહ તઆલા ઉસ વકત તક મઆફ ન કરેજો જખ તક યે પક્કી સચ્ચી તૌબા ન કર લે, ઔર ઉન ગુનાહોકો છોળ ન દે. ફિર હુજૂર (સ.અ.વ.) નિકલે ઔર નમાઝ પળી, ઔર સિજદામે રોતે રહે ઔર કેહતે યે, અય અલ્લાહ ! મੈ પનાહ પકળતા હું તેરે અજાબસે, ઔર તેરી નારાઝગીસે, ઔર મੈ નહીં તા'રીફ કર સકતા તેરી, જૈસી તૂને ખૂદ અપની તા'રીફ કી હે, તેરે હી લિયે સારી તા'રીફ હે, યહાં તક કે તૂ રાજી હો જાએ. (દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૨, સ. ૨૦૭)

કબર શરીફમે હુજૂર (સ.અ.વ.)

કા ઉમ્મતકે લિયે રોના

ખા'જ રિવાયાતમે હે કે જખ ખંદા અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફસે રોતા હે ઔર ઉસ્કી આખોસે આંસૂ બેહતે હૈ, અલ્લાહ તઆલા ઉન આંસૂઓસે એક દરખ્ત પૈદા કરતે હૈ જિસ્કો સઆદતકા દરખ્ત કહા જાતા હે. જખ ઉસ દરખ્ત પર ખૌફ ઔર ગમકી હવા ચલતી હે તો ઉસ્સે વા મુહમ્મદાહકી આવાજ નિકલતી હે. ઉસ આવાજકો અલ્લાહ તઆલા હઝરત રસૂલુલ્લાહ

(ਸ. ਅ. ਵ.) को उनकी क़बर शरीफ़ में सुनवा देते हैं। फिर हुज़ूर (स. अ. व.) क़बर में अपनी उम्मत के लिये रोते हैं और आंसू बहाते हैं, उन आंसूओं से अल्लाह तआला एक दरप्ट पैदा करते हैं जिसको शक़्क़ात का दरप्ट कहा जाता है। जब उस दरप्ट पर नज़ुव्वत और रिसालत की हवा चलती है तो उससे आवाज़ निकलती है वा उम्मत। उस आवाज़ को अल्लाह तआला तमाम आसमानों में फैला देता है जिसको तमाम इरिश्ते सुन लेते हैं, और सिज्दह में गिर जाते हैं और रोते हैं, और गिरयाज़री करते हैं और डेहते हैं, वा उम्मतें मुहम्मदाह। अल्लाह तआला उन्हें रोने को और उनकी पुकार को सुनते हैं और इरिश्तों से पूछते हैं कि तुम क्यों रोते हो ? इरिश्ते डेहते हैं, अय रब ! तू ખૂબ જાનતા ਹੈ હમારે રોનેકો, હમારા રોના ઉમ્મતે મુહમ્મદ (સ. અ. વ.) કે લિયે છે. અલ્લાહ તઆલા ફરમાते हैं કે અય इरिश्तो ! तुम गवाह रहो, मैंने उम्मतें मुहम्मद (स. अ. व.) के हर उस शख्स को ज़प्श दिया जो मेरे ज़ौक़ से रोता है। (दुर्रतुन्नासिहीन : जि.-२, स.-२४६)

હશરકે મૈદાનમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.)

કા ઉમ્મતકે ਲਿਯੇ ਆਂਸੂ ਖ਼ਹਾਨਾ

ਯਾ'ਜ਼ ਰਿਵਾਯਾਤਮੇਂ ਹੈ ਕਿ ਯਿਅਮਤਕੇ ਦਿਨ ਅਲ੍ਲਾਹੁ ਤਆਲਾ ਲੈਵੇ ਮਹਕੂਮਸੇ ਕਹੇਗਾ, ਮੇਰੀ ਅਮਾਨਤ ਯਾ'ਨੀ ਕੁਆਨਿ ਕਛਾਂ ਹੈ ? ਵੋ ਅੱਜ ਕਰੇਗੀ, ਯਾ ਰਬ ! ਮੈਂਨੇ ਸਹੀਹ ਸਾਲਿਮ ਐਂਦਰ ਮੁਹੰਮਦ ਤੌਰਪਰ ਈਸਰਾਫ਼ੀਲ (ਅ.ਲੈ.) ਦੇ ਹਵਾਏ ਕਰ ਦੀ ਥੀ। ਫਿਰ ਅਲ੍ਲਾਹੁ

તઆલા ઈસરાફીલ (અલૈ.) સે પૂછેંગે, કહાં હૈ અમાનત ? વો અર્જ કરેંગે, અય રખ ! મૈને મીકાઈલ (અલૈ.) કે સુપુર્દ કર દી થી. ફિર અલ્લાહ તઆલા મીકાઈલ (અલૈ.) સે પૂછેંગે. વો અર્જ કરેંગે, યા રખ ! મૈને હજરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) કે હવાલે કર દી થી. ફિર ખુદા તઆલા કહેગા, અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) ! કહાં હૈ અમાનત ? વો અર્જ કરેંગે, અય રખ ! મૈને તેરે મેહબૂબ હજરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે હવાલે કર દી થી. ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેંગે, મેરે મેહબૂબકો પ્યાર ઓર મુહબ્બતસે ખુલા લાઓ. હજરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) આયેંગે ઓર અર્જ કરેંગે, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! તશરીફ લે ચલે. અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેગા, અય મેરે મેહબૂબ ! કયા જિબ્રઈલને મેરી અમાનત તુમ્હે સુપુર્દ કી થી. આપ ફરમાયેંગે હાં. ફિર અલ્લાહ તઆલ પૂછેંગે, અય મેહબૂબ ! અમાનતકો કયા કિયા ? આપ ફરમાયેંગે, યા રખ ! મૈને અપની ઉમ્મતકે સુપુર્દ કર દી થી. અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેંગે, ખુલાઓ મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કી ઉમ્મતકો મૈં ઉન્સે પૂછું. હજરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) અર્જ કરેંગે, અય રખ ! મેરી ઉમ્મત કમજોર હૈ, વો આપકે સામને જવાબ દેનેકી તાકત નહીં રખતે. આપ મુજે ઈજાઝત ઈનાયત ફરમાયેં કે આદમ (અલૈ.) કે પાસ જાઉ. અલ્લાહ તઆલા ઈજાઝત અતા ફરમાયેંગે. હુજૂર (સ.અ.વ.) આદમ (અલૈ.) કે પાસ જાયેંગે ઓર ફરમાયેંગે, અય આદમ ! આપ અખૂલ ખશર હૈં મૈં ઉન્કા નખી હૂં, અગર ઉમ્મતકો કોઈ તકલીફ પહોંચેગી તો હમ દોનૂંકો ગમ ઓર પરેશાની હોગી, ઈસ લિયે મેરી ઉમ્મતકે આધે ગુનાહ આપ લે લે, આધે મૈં લે લૂં, તાકે વો હિસાબો

ਕਿਤਾਬਸੇ ਘਰ ਜਾਏਂ. ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਕਰਮਾਏਂਗੇ, ਮੈਂ ਤੋ ਅਪਨੇ ਆਪਮੇਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਹੂੰ, ਮੈਂ ਈਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਰਖਤਾ. ਫ਼ਿਰ ਫੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਵਾਪਸ ਆਕਰ ਅਰਸ਼ 'ਤੇ ਨੀਚੇ ਸਿਯਦਫ਼ ਕਰੇਂਗੇ, ਐਰ ਘਡੀਤ ਰੋਏਂਗੇ, ਐਰ ਗਿਯਾ ਗਿਯਾਏਂਗੇ ਐਰ ਅਰਜ਼ ਕਰੇਂਗੇ, ਅਧ ਰਖ ! ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਲਿਯੇ ਐਰ ਕ਼ਾਤਿਮਾ (ਰਹਿ.) ਐਰ ਹਸਨ (ਰਹਿ.) 'ਤੇ ਲਿਯੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ, ਘਲੇ ਅਪਨੀ ਉਮਮਤਕੇ ਲਿਯੇ ਸਵਾਲ ਕਰਤਾ ਹੂੰ. ਫ਼ਿਰ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਅਪਨੇ ਲੁੱਕੀ ਕਰਮਸੇ ਕਰਮਾਏਂਗੇ, ਅਧ ਮੁਹੰਮਦ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਅਪਨਾ ਸਰ ਉਛਾਯੋ ਐਰ ਮਾਂਗੋ ਹਮ ਅਤਾ ਕਰੇਂਗੇ. ਤੁਮ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰੋ ਹਮ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਘੂਲ ਕਰੇਂਗੇ, ਐਰ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਉਮਮਤਕੋ ਈਨਾ ਅਤਾ ਕਰੇਂਗਾ 'ਤੇ ਤੁਮ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਓਗੇ, ਐਰ ਉਸੇ ਲੀ ਜਿਯਾਦਫ਼ ਫ਼ੁੰਗਾ. ਈਸ਼ਾਦਿ ਘਾਰੀ ਹੈ ਅਨਕਰੀਘ ਫ਼ੇਗਾ ਤੇਰਾ ਰਖ ਤੁਝਕੋ, ਪਸ ਤੂੰ ਘੂਸ਼ ਹੋ ਜਾਏਗਾ.

(ਫ਼ੁਰਤੁਨਾਸਿਫ਼ੀਨ : ਖ਼ਿ. ੨, ਸ. ੧੦੫)

ਸ਼ਯੇ ਘਰਾਤਮੇਂ ਫੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕਾ ਆਂਸੂ ਘਲਾਨਾ

ਹਜ਼ਰਤ ਆਈਸ਼ਾ (ਰਹਿ.) ਕਰਮਾਤੀ ਹੈਂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ (ਸ.ਅ.ਵ.) 'ਤੇ ਸਾਧ ਸੋਧ ਫੁਧ ਥੀ. ਜਘ ਮੇਰੀ ਆਂਘ ਘੁਲੀ ਤੋ ਮੈਂਨੇ ਫੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੋ ਨ ਪਾਯਾ. ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਧ, ਮੇਰਾ ਘਾਲ ਧੇ ਥਾ 'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੇਰੀ ਘਾਰੀਮੇਂ ਸਾਧਫ਼ ਫ਼ੂਸਰੀ ਘੀਵੀਯੋ 'ਤੇ ਪਾਸ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲੇ ਗਏ. ਮੈਂਨੇ ਆਪਕੋ ਉਂਕੇ ਧਰੋਂਮੇਂ ਤਲਾਸ਼ ਕ਼ਿਯਾ ਲੇਕਿਨ ਨ ਪਾਯਾ. ਫ਼ਿਰ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਕ਼ਾਤਿਮਾ (ਰਹਿ.) 'ਤੇ ਧਰ ਆਧ ਐਰ ਫ਼ਰਵਾਜ਼ ਘਿਟਘਿਟਾਯਾ. ਆਵਾਜ਼ ਆਧ ਫ਼ਰਵਾਜ਼ ਪਰ ਕ਼ੀਨ?

મૈને કહા આઈશા (રહિ.), મૈ ઇસ વકત હુજૂરકી તલાશમે આઈ હૂં. ચે સુનકર હજરત અલી (રહિ.) ઓર હજરત હસન (રહિ.) ઓર હજરત હુસૈન (રહિ.) ઓર હજરત ફાતિમા (રહિ.) નિકલે તો મૈને કહા, હુજૂર (સ.અ.વ.) કો હમ કહાં તલાશ કરે ? ઉન્હોને કહા, મસ્જિદમે. હમને મસ્જિદમે તલાશ ક્રિયા લેકિન ન પાયા. હજરત અલી (રહિ.) ને ફરમાયા, હુજૂર (સ.અ.વ.) બકીઅકે કબ્રસ્તાનમે ગએ હોગે. જબ હમ કબ્રસ્તાનકે કરીબ આએ તો એક કબરકો કરીબસે રોશની દિખાઈ દી. ચે દેખકર હજરત અલી (રહિ.) ને ફરમાયા, ચે રોશની હુજૂર (સ.અ.વ.) કી રોશની હે. જબ હમ કરીબ આએ તો દેખા, હુજૂર (સ.અ.વ.) સિજદહમે રો રહે હૈ, ઓર આપકો કિસીકે આનેકી ખબર નહીં હુઈ, ઓર તર્જુઆ ફરમા રહે હૈ, ઓર સિજદહમે ફરમા રહે હૈ અથ રખ । અગર તૂ ઉન્હો અજાબ હે તો ચે તેરે બન્દે હૈ, ઓર અગર તૂ ઉન્હો મઆફ કર હે તો તૂ હિકમતવાલા હે, જબરહસ્ત હે. જબ હજરત ફાતિમાને ચે કેફિયત દેખી તો આપ (સ.અ.વ.) કે સર મુબારકકે કરીબ બકર ચેકુરા મુબારકકો જમીનસે ઉઠાયા ઓર અર્જ ક્રિયા, અથ મેરે અબ્બા । કયા કોઈ ફુશમન આનેવાલા હે ? યા કોઈ વહી નાજિલ હુઈ હે ?

હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અથ ફાતિમા (રહિ.) । ન ફુશમન આનેવાલા હે ઓર ન વહી નાજિલ હુઈ હે, લેકિન ચે રાત શબે બરાત હે, ઇસ સિયે મૈ અલ્લાહ તઆલાસે માંગ રહા હૂં. ફિર ફરમાયા, અથ આઈશા (રહિ.) । જબ ક્રિયામત કાઈમ હોગી તો ઉસ રોજ ભી મૈ સિજદહ કરૂંગા, ઓર અલ્લાહ

तआलासे रहमत तलब करेगा, और सिफारिश करेगा: अगर तुम मेरी रजामंदी चाहते हो तो सज सिजदह करो, और दुआसे मेरी मदद करो, पस सजने सिजदह किया और रोओ सुण्ड सादिक तक. (हुरतुन्नासिहीन : जि. २, स. २२२)

उम्मतसे जुदाई पर हुजूर (स.अ.व.) का रोना

हुजरत एब्ने अब्बास (रहि.) इरमाते हैं के हुजरत जिअर्रहिल अ पीनने जनी धस्राईलके ओक शप्सका तजकिरा किया जिसने हुजार महीने तक दुश्मनसे लजाई की, और हुजार महीने तक रातको किया किया, और जुदाई रास्तामें जणे जणे मुजहिदे किये. ये सुनकर अस्हाजे रसूल रोओ और अर्ज किया, या रसूलव्लाह (स.अ.व.) ! उसका तो जहोत सवाज डोगा ? अव्लाहने हुजरत जिअर्रहिलको सूरतके साथ नाजिल किया और इरमाया, मैंने तुमको और तुम्हारी उम्मतको दैलतुल कद्रकी ध्यादत अता की, दैलतुल कद्रकी ध्यादत शमजिनकी ध्यादतसे अइजल है. ओक रिवायतमें है के दैलतुल कद्रमें दो र'कात नमाज जुदाई रास्तामें हुजार महीने लजनेसे अइजल है. ओक रिवायतमें है के जज आपकी वक़ातका वक़त करीज आया तो उम्मतकी जुदाईमें रोओ और गमगीन हुओ और इरमाया, जज मैं धस दुनियासे चला जउंगा तो मेरी उम्मत पर सलाम कौन पढोयायेगा ? उसपर परेशान हुओ. अव्लाहने सूरतुल कद्र उतारकर आपको तसल्ली दी.

તેનજ્ઞલુલ્ મલાઈકતુ વર્ડહુ (આયત) કે આપ (સ.અ.વ.)
કે ખા'દ ફરિશ્તે સલામ પહોંચાએંગે, આપ (સ.અ.વ.) પરેશાન
ન હો. (દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૨, સ. ૨૭૬)

**કુફરકારકે તા'ના પર હુજૂર
(સ.અ.વ.) કા મગમૂમ હોના**

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે આસ ઈબ્ને
વાઈલ હુજૂર (સ.અ.વ.) કો મસ્જિદે હરામકે દરવાઝાકે પાસ
મિલા, ખાત ચીતકી, ઔર ફિર કુફરકારકે પાસ આયા. લોગોને
પૂછા કે તૂને કિસસે ખાત ચીત કી ? ઉસને કહા, અખતરસે.
લોગોને હુજૂર (સ.અ.વ.) કે બેટે ઈબ્રાહીમ (રદિ.) કી વફાતકે
ખા'દસે આપ (સ.અ.વ.) કા નામ અખતર રખ્યા થા. યે
સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) ગમગીન હુએ ઔર પરેશાન હુએ.
અલ્લાહ તઆલાને આપકો તસલ્લી દેને ઔર કુફરકારકા જવાબ
દેનેકે લિયે સૂરતુલ કૌષર ઉતારી ઔર ફરમાયા, અગર આપકા
બેટા જિંદા રેહતા તો દો હાલસે ખાલી ન હોતા, યા તો વો
નખી હોતા યા નખી ન હોતા. અગર વો નખી ન હોતા તો
આપકે લિયે કોઈ શર્ફ ઔર ઈફતિખારકી ખાત ન થી, ઔર
અગર વો નખી હોતા તો આપ ખાતિમુન્નબિય્હીન ન હોતે.
મૈને તુમહારા નામ અપને નામકે સાથ રખ્યા હૈ, કલિમામેં,
અઝાનમેં, ઈકામતમેં, નમાઝમેં. તુમ અખતર કેસે હો સકતે
હો, તમ્હારે દુશ્મન હી અખતર હૈં.

(દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૨, સ. ૨૮૪)

સહાબાકે રોનેકી વજહસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હું કે જબ એ આયત અફમન હાઝલહદીસિ તઅજબૂન વ તઝહકૂન વલા તઝકૂન. (આયત).

તર્જુમા :- સો કયા (ઐસે ખૌફકી ખાતે સુનકર ભી) તુમ લોગ ઈસ કલામે (ઈલાહી) સે તઅજબૂબ કરતે હો ઔર હંસતે હો, ઔર (અજાબકે ખૌફસે) રોતે નહીં હો. નાઝિલ હુઈ તો અરહાબે સુફફા ઈસ કદર રોએ કે ઉન્કે આંસૂઓસે રૂખસાર તર હો ગએ, ઔર આંસૂ રૂખસારોં પર ખેહને લગે. જબ હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ઉન્કો રોતે દેખા તો આપ (સ.અ.વ.) ભી ઉન્કે સાથ રો દિયે. ફિર હમ સબ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે રોનેકી વજહસે રોએ. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા, વો આદમી જહન્નમમેં દાખિલ ન હોગા જો ખુદા તઆલાકે ડરસે રોયાં હૈ, ઔર ગુનાહ પર ઈસરાર કરનેવાલા જન્નતમેં દાખિલ ન હોગા. (ખયહકી, તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૯૦)

કુઆનિ સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) ફરમાતે હું કે હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુજે કુઆનિ સુનાઓ. મૈને અર્જ

ક્રિયા, મੈં ? આપ (સ.અ.વ.) કે સુનને કે લિયે કુઆનિ પપહૂં ? હાલાંકે આપ (સ.અ.વ.) પર કુઆનિ નાજિલ હુવા હે. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુજે ચે બાત પસંદ હે કે મੈં અપને ગૈરસે કુઆનિ સુનૂં. હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈંને સૂરએ નિસાઅકી તિલાવત કી, જબ મૈં ઈસ આયત પર પહોંચા, ફકૈફ ઈજા જિઅના મિનુ કુલિલ ઉમ્મતિમ્ બિશહીદિલ્લિ જિઅના બિક અલા હાઉલાઈ ચહીદાં. યા'ની ઉસ વકત કયા હાલ હોગા જબ કે હમ હર ઉમ્મતમેં સે એક એક ગવાહકો હાજિર કરેંગે, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો ભી ઉન લોગો પર ગવાહી દેનેકે લિયે હાજિર કરેંગે, પર પહોંચા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા બસ કાફી હે. મૈં જબ આપકી તરફ મુતવજજેહ હુવા તો આપ (સ.અ.વ.) કી દોનૂં આબોસે આંસૂ જારી થે. (ખુખારી, બિદાયહ : બિ. ૨, સ. ૫૨, હયાતુસ્સહાબા : બિ. ૨, સ. ૭૨૯)

હઝરત સાબિત ઈબ્ને રબીઅ (રદિ.)

કી વફાત પર હુજૂર (સ.અ.વ.)

કા રોના

અબૂ હબીબ કેહતે હૈં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) હઝરત સાબિત ઈબ્ને રબીઆ (રદિ.) કે પાસ ઉન્કી વફાતકી ખીમારીમેં તશરીફ લે ગએ, વો મૌતકી કશમકશમેં થે. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને આવાઝ દી. ઉન્હોને કોઈ જવાબ ન દિયા ચે કેફિયત દેખકર હુજૂર (સ.અ.વ.) રો દિયે ઔર ફરમાયા, અગર ચે સુનતા તો ઝર

જવાબ દેતા, ઉસપર જો પસીના હૈયે મૌતકી સખ્તીકી વજહસે હૈ. યે સુનકર ઔરતે રોને લગી. હઝરત ઉસામા (રહિ.) ને ઉન્કો 'મના' ક્રિયા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, રોને દો (ક્યું કે યે રોના બગૈર ચીખો પુકારકે થા.)

(અસદુલ ગાબહ : જિ. ૧, ત. ૨૨૨)

**હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા હઝરત
ખદીજા (રહિ.) કી નિશાની
દેખકર આંસૂ બહાના**

દો જહાં કે સરદાર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી સખસે બળી સાહબઝાદી હઝરત જૈનખ (રહિ.) નખુવતસે દસ બરસ પેહલે જખ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઉમર શરીફ તીસ બરસકી થી પૈદા હુઈ, ઔર ખાલાઝાદ ભાઈ અબૂલ આસ ઈબ્ને રખીઅસે નિકાહ હુવા. હિજરતકે વકત હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ ન જ સકી, ઉન્કે ખાવિદ બદરકી લખાઈમેં કુફ્ફારંક સાથ શરીફ હુએ ઔર કેદ હુએ, અહલે મક્કાને જખ અપને કેદીયોકો છુળાનેકે લિયે ફિદયે ભેજવાએ તો હઝરત જૈનખ (રહિ.) ને ભી અપને ખાવિદકો છુળાનેકે લિયે માલ રવાના ક્રિયા, જિસમેં વો હાર ભી થા જો હઝરત ખદીજા (રહિ.) ને જહેઝમેં દિયા થા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કો દેખા તો હઝરત ખદીજા (રહિ.) કી યાદ તાજા હો ગઈ, આંખોમેં આંસૂ ભર આએ, આંસૂ બેહને લગે. સહાબાકે મશવરાસે યે તય પાયા કે અબૂલ આસકો બિલા ફિદયા કે ઈસ શર્ત પર છોળ દિયા જાએ કે વો વાપસ જાકર

હઝરત જૈનબ (રદિ.) કો મદીના તથિબહ ભેજ દે.

(ફઝાઈલે આ'માલ : સ. ૧૪૩)

હઝરત જૈદ (રદિ.) કી શહાદત પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત ઉસામા ઈબ્ને જૈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે જબ મેરે વાલિદ શહીદ કર દિયે ગયે તો મૈ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિર હુવા. જબ આપ (સ.અ.વ.) ને મુજે દેખા, આપ (સ.અ.વ.) કી દોનૂ આંખોસે આંસૂ જરી હો ગયે. જબ દૂસરા રોઝ હુના મૈ આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ આયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુજે તુમ્હે દેખકર આજ ભી વોહી રંજ હુવા જો તુમ્હે કલ દેખકર હુવા થા.

(ઈબ્ને અબી શૈબા, ઈબ્ને મુન્યહ, હયાતુસ્સહાબા જિ. ૩, સ. ૨૯૨)

હઝરત જૈદ (રદિ.) કી બેટી કે રોનેસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હઝરત ખાલિદ ઈબ્ને શમીર (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે જબ હઝરત જૈદ ઈબ્ને હારિસાકો શહીદ ક્રિયા ગયા તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉન્કે ઘર તશરીફ લાએ. હઝરત જૈદ (રદિ.) કી બેટી હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દેખકર ખિલખિલા કર રોઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ભી રોએ, ઔર યહાં તક રોએ કે આપ (સ.અ.વ.) કી આવાજ ભી નિકલ ગઈ. યે દેખકર હઝરત સઅદ ઈબ્ને

ઉખાદહ (રદિ.) ને અર્જ ક્રિયા થા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) । યે કયા હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, યે હબીબકા હબીબકે સાથ શૌકમે રોના હૈ.

(ઈબ્ને સઅદ, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૩, સ. ૨૯૨)

હઝરત અલી (રદિ.) કે લંબે સફર પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ રાફિઅ કેહતે હૈ કે હિજરતકી રાત હુજૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત અલી (રદિ.) કો અપના નાઈબ બનાયા, ઔર યે હુકમ દિયા કે લોગોકી અમાનતે વાપસ કરકે મદીના ચલે આના, ઔર તુમ મેરે ખિસ્તર પર લેટ જાના, ક્યું કે જબ કુફ્ફાર તુમ્હે ખિસ્તર પર દેખેંગે તો હમારી તલાશમે નહીં આએંગે. મુશ્રિકીન ખિસ્તર પર હઝરત અલી (રદિ.) કો દેખકર યે ગુમાન કરતે રહે કે હુજૂર (સ.અ.વ.) હૈ. જબ સુખ્હ હુઈ તો આપ (સ.અ.વ.) કે ખિસ્તર પર હઝરત અલી (રદિ.) કો પાયા, ઔર યે ખ્યાલ કરતે રહે કે અગર હુજૂર (સ.અ.વ.) જાતે તો અલી (રદિ.) ભી ઝરૂર જાતે, ઈસી વજહસે આપ (સ.અ.વ.) કી તલાશમે તાખીર (દિર) કરતે રહે.

હઝરત અલી (રદિ.) અમાનતોસે ફારિગ હોકર મદીનાકો રવાના હુએ. દિનકો છુપે રેહતે રાત્રકો સફર કરતે, યહાં તક કે મદીના મુનવ્વસ પહોંચ ગએ. જબ હુજૂર (સ.અ.વ.) કો ખબર હુઈ તો આપ (સ.અ.વ.) ને હઝરત અલી (રદિ.) કો ખુલવાયા. આપ (સ.અ.વ.) સે કહા ગયા, વો ચલનેકી તાકત નહીં રખતે

તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ખૂદ તશરીફ લાએ. ઔર જબ હઝરત અલી (રદિ.) કે સફર ઔર થકાવટ ઔર પાંચ પર વરમ ઔર ખૂન ખેહનેકો દેખા તો બતૌર શકત રોને લગે, ઔર લુઆબ (થૂક) મુબારક નિકાલકર હઝરત અલી (રદિ.) કે દોનૂં પાંચ પર મલા ઔર શિકાકી દુઆ કી, ફિર કભી ભી હઝરત અલી (રદિ.) કે પાંચ ઉન્કી શહાદત તક ખરાબ ન હુએ.

(અસદુલ ગાબહ : જિ. ૪, સ. ૧૯)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે રોના

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્ર ઈબ્ને આસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અલ્લાહ તઆલાકા કૌલ જો ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે બારેમેં હૈ તિલાવત કિયા, ઈન્નહુન્ન અઝ્લલ્ન કષીરમ્ મિનન્નાસિ ફમન્ તબિઅની ફઈન્નહૂ મિન્ની. (આયત) ઔર ઈસા (અલૈ.) કા કૌલ ઈન્ તુઅઝિઝહુમ્ ફઈન્નહુમ્ ઈબાદુક વ ઈન્ તગિફર લહુમ્ ફઈન્નક અન્તલ્ અઝીઝલ્હકીમ. તર્જુમા :- અય રબ ! ખેશકે ઉન્હોને ખહોતસે લોગોંકો ગુમરાહ કિયા, પસ જો તાબે'દારી કરે મેરી વો મુજસે હૈ, અગર તૂ ઉન્કો અજાબ દે તો વો તેરે બન્દે હૈં, ઔર અગર તૂ મઆફ કર દે તો તૂ જબરદસ્ત હિકમતવાલા હૈ. ફિર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હાથ ઉઠાએ ઔર ફરમાયા, અય અલ્લાહ ! મેરી ઉમ્મત, અય અલ્લાહ ! મેરી ઉમ્મત, યે કેહકર આપ (સ.અ.વ.) રો દિયે. અલ્લાહ તઆલાને ખિષ્મત અમીનસે

कहा जाओ, मुहम्मद (स.अ.व.) से पूछो કે उनको किस चीजने
इलाया ? हालांके तेरा रण भूषण जनता है. હઝરત બિખર્ધલ
(અલૈ.) આમે ઔર પૂછકર ચલે ગએ, ઔર અલ્લાહ તઆલાકો
ખતલાયા. હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા ખૂબ જાનતા હૈ. અલ્લાહ
તઆલાને ફિર ફરમાયા, અય બિખર્ધલ (અલૈ.) ! જાઓ
મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) સે કેહ દો કે હમ આપકો આપકી ઉમ્મતકે
ખારેમે ખૂશ કર દેંગે, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો રસવા ન
કરેંગે.

(મુસ્લિમ, રિયાઝુસ્સાલિહીન)

કબરસે ઉઠનેકે ખા'દ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઉમ્મતકે લિયે રોના

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે
નકલ કરતે હૈ કે જબ અલ્લાહ તઆલાને ઝમીન ઔર
આસમાનકો પૈદા ફરમાયા તો સૂરકો ભી પૈદા ફરમાયા, ઔર
સૂરકે ગ્યારહ દાઈરે હૈ. ખુદા તઆલાને સૂર હઝરત ઈસરાફીલ
(અલૈ.) કે હવાલે કર દિયા હૈ, વો ઉસ્કો મુંહમે રખકર અર્શકી
તરફ કાન લગાએ હુકમે રખ્યાની કે મુન્તઝિર ખળે હૈ. અબૂ
હુરૈરહ (રદિ.) ને પૂછા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! સૂર કયા
હૈ ? આપને ફરમાયા, વો બૈલકે સીંગકી તરહ એક બહોત બળા
સીંગ હૈ. કસમ હૈ ઉસ જાતકી જિરફે કબ્રમે મેરી જાન હૈ,
ઉસ્કા હર દાઈરા ઝમીન ઔર આસમાનકે ખરાબર ચૌખા હૈ,
સૂર ત્રીન દક્ષા' ફૂંકા જાએગા. એક મરતબા ઘભરાહટ ઔર
ખોફકે લિયે, એક મરતબા મૌતકી બેહોશી કે લિયે, એક

મરતખા મૌતકે ખા'દ ઉઠાએ જાને કે લિયે.

જખ ખુદા તઆલા ઇસરાફીલ (અલૈ.) કો હુકમ કરેગા, પેહલી મરતખા સૂર ફૂંકનેકા, ઔર વો ફૂંકેગે તો જમીન ઔર આસમાનકી તમામ ચીજેં ડર જાએગી, ઔરતેં અપને બચ્ચોકો ભૂલ જાએગી, ઔર હામેલા હમલ ગિરા દેગી, ઇસ ખૌફસે બચ્ચે ખુણ્હે હો જાએંગે. ફિર હો ખારા સૂર ફૂંકા જાએગા તો સખ મર જાએંગે, મગર ચાર મુકર્રખ ફરિશ્તે ઔર અર્શકો ઉઠાનેવાલે ખાકી રેહ જાએંગે, ફિર મલેકુલ મૌત ખુદા તઆલાકે હુકમસે ઉન સખ ફરિશ્તોકી રૂહ ભી કબ્જ કર લેગા. ફિર ખુદા પૂછેગા, કયા મેરી મખ્લૂકમેં સે કોઈ ખાકી હૈ ? વો અર્જ કરેગા, બંદા અઈફ ખાકી હૈ. ખુદા તઆલા ફરમાએંગે, કયા તૂને મેરા કૌલ નહીં સુના ? કે હર નફ્સકો મૌતકા અઈકા ચખના હૈ. ફિર મલેકુલ મૌત જન્નત ઔર જહન્નમકે દરમિયાન આએંગે, તાકે વો અપની રૂહ કબ્જ કરે, ઔર જખ વો અપની રૂહ નિકાલેંગે તો ઇસ કદર સખ્ત ચિલ્લાએંગે કે અગર મખ્લૂક જિંદા હોતી તો ઇસ આવાજસે સખ મર જાતે. ઇસ વકત કહેંગે, અગર મુજકો મા'લૂમ હોતા કે મૌતકી સખ્તી ઇસ કદર હૈ તો મૈં મો'મિનકી અરવાહકો નરમી ઔર સહૂલતસે નિકાલતા, ફિર મલેકુલ મૌત મર જાએંગે ચાલીસ સાલ તક જમીન ખરાબ ઔર વૈરાન પળી રહેગી.

ફિર અલ્લાહ તઆલા મુખાતબ હોંગે, અચ કમીની દુનિયા! તેરે બાદશાહ કહાં હૈ ? કહાં હૈ તેરે ચાહનેવાલે? કહાં હૈ જાલિમ ઔર મુતકબ્બિર ઔર સરકશ ઔર નાફરમાન? વો લોગ જો રિઝક મેરા ખાતે થે, ઔર ઇબાદત દૂસરોંકી કરતે

ਥੇ. ਫਿਰ ਫਰਮਾਏਗੇ, ਆਜ਼ ਕਿਸਕੀ ਆਦਸ਼ਾਹਤ ਹੈ ? ਕੋਧ ਜਵਾਬ
 ਦੇਵੇਵਾਲਾ ਨ ਹੋਗਾ. ਫਿਰ ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਘੂਢ ਛੀ ਜਵਾਬ ਦੇਂਗੇ,
 ਆਜ਼ ਮੁਲਕ ਆਲਿਸ ਐਕ ਅਲਾਹੁਕੇ ਲਿਖੇ ਹੈ ਜੇ ਕੁਛਾਰ ਐਰ
 ਜਘਆਰ ਹੈ, ਕੋਧ ਦੂਸਰਾ ਉਸਕਾ ਸ਼ਰੀਕ ਨਹੀਂ. ਫਿਰ ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ
 ਰੀਛ ਅਕੀਮ (ਤੇਜ਼ ਛਵਾ) ਜੇ ਕੀਮੇ ਆਦ ਪਰ ਲੇਯੋ ਥੀ, ਆਜ਼ਨਐ
 ਗੈਯਸੇ ਸੂਧੁਕੇ ਸੂਰਾਯਕੇ ਆਰਾਯਰ ਆਲੋਗੇ ਜੇ ਸਭ ਪਛਾਯੋ ਐਰ
 ਟੀਲੋਕੋ ਆਰਾਯਰ ਕਰ ਦੇਗੀ. ਅਲਾਹ ਤਆਲਾਕਾ ਧਰਾਇ ਹੈ, ਛਾ
 ਤਰਾ ਕੀਛਾ ਧਵਯਵਲਾ ਅਮਤਾ ਕਾ ਧੇਛੀ ਮਤਲਯ ਹੈ. ਫਿਰ
 ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਆਰਿਸ਼ ਉਤਾਰੇਗਾ ਜੇ ਮੁਸਲਸਲ ਆਲੀਸ ਦਿਨ
 ਤਕ ਆਰਸਤੀ ਰਹੇਗੀ, ਫਿਰ ਮਘਲੂਕਾਤਕੇ ਜਿਸਮ ਉਗੇਗੇ ਜੈਸੇ ਘਾਸ
 ਉਗਤੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਤਮਾਮ ਜਿਸਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਏਗੇ, ਫਿਰ
 ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਅਰਸ਼ ਤੇ ਉਠਾਨੇਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੋਕੇ ਜਿੰਦਾ ਕਰੇਗਾ,
 ਫਿਰ ਜਿਘਧਲ ਐਰ ਮਿਕਾਧਲ ਐਰ ਧਸਰਾਕੀਲ ਐਰ ਧਜਰਾਧਲਕੋ
 ਜਿੰਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਫਿਰ ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਰਿਜਵਾਨੇ ਜੰਨਤਕੋ ਛੁਕਮ
 ਦੇਗਾ ਤੇ ਉਨਕੋ ਆਰਾਕ ਐਰ ਆਜ਼ ਧਜ਼ਜਤਕੇ ਪੋਸ਼ਾਕ ਦੇ, ਧੇ ਲੇਕਰ
 ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਮੀਨ ਐਰ ਆਸਮਾਨਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਯੋ ਹੋਗੇ, ਜਿਘਧਲ
 (ਅਲੈ.) ਅਮੀਨਸੇ ਮੁਆਤਯ ਹੋਗੇ, ਅਧ ਅਮੀਨ ! ਮੁਹੰਮਦ
 (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਕਯਰ ਮੁਆਰਕ ਕੁਛਾਂ ਹੈ ? ਅਮੀਨ ਕੁਛੇਗੀ, ਕਸਮ
 ਉਸ ਆਤਕੀ ਜਿਸਨੇ ਤੁਝੇ ਲੇਯਾ ਹੈ. ਅਲਾਹ ਤਆਲਾਨੇ ਮੇਰੇ ਉਪਰ
 ਸਪਤ ਛਵਾ ਆਲਾਧ ਥੀ, ਉਸਨੇ ਮੁਝੇ ਰੇਯਾ ਰੇਯਾ ਕਰ ਦਿਯਾ, ਧਸ
 ਲਿਖੇ ਧੈ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੀ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਕਯਰ ਕੁਛਾਂ ਹੈ.
 ਫਿਰ ਐਕ ਨੂਰਕਾ ਸੁਤੂਨ ਛੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਕਯਰ ਮੁਆਰਕਸੇ
 ਆਸਮਾਨਕੀ ਤਰਫ਼ ਆਲੰਛ ਹੋਗਾ, ਜਿਸਸੇ ਜਿਘਧਲ (ਅਲੈ.) ਛੁਜ਼ੂਰ
 (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਕਯਰ ਮੁਆਰਕ ਪੇਛਾਯਾਨ ਲੇਂਗੇ, ਫਿਰ ਜਿਘਧਲ

(અલૈ.) કબર શરીફી તરફ જાએંગે, કબર શરીફ હરકત કરેગી ઔર ફટેગી, જિસ્સે હુજૂર (સ.અ.વ.) ખળે હોંગે અપને સરસે મિટ્ટી જાળેંગે ઔર અપને દાએ ખાએ દેખેંગે. આપ (સ.અ.વ.) કો કોઈ ચીજ નજર નહીં આએગી, સિર્ફ ચાર મશહૂર ફરિશ્તે નજર આએંગે. આપ (સ.અ.વ.) ફરમાએંગે, અય જિખ્રઈલ (અલૈ.) ! ચે કૌનસાં દિન હૈ ? વો અર્જ કરેંગે, ચે હસરત, નદામત, અફસોસ, ઔર કિયામતકા દિન હૈ, ઔર આપકી શફાઅતકા દિન હૈ. ફિર આપ (સ.અ.વ.) પૂછેંગે, અય જિખ્રઈલ (અલૈ.) ! મેરી ઉમ્મત કહાં હૈ ? શાયદ કે તુમ ઉસ્કો જહન્નમકે કિનારે છોળકર મુજે ખબર દેને આએ હો. વો અર્જ કરેંગે, કસમ હૈ ઉસ જાતકી જિસને આપકો નખી બરહક બનાકર ભેજા હૈ, અભી તક કિસીકી કબર નહીં ફટી. ફિર આપ (સ.અ.વ.) તાજ સર પર રખકર લિખાસ પહેનકર બુરાક પર સવાર હોકર પૂછેંગે, અય જિખ્રઈલ (અલૈ.) ! મેરે અસહાબ (રદિ.) કહાં હૈ ? ચા'ની અબૂબકર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) ઔર ઉસમાન (રદિ.) ઔર અલી (રદિ.). ચે ફૌરન હુકમે ખુદાવંદીસે જિંદા હો જાએંગે, ઔર ઉન્કો ભી તાજ લિખાસ, બુરાક પેશ કી જાએગી, ચે હાજિરે ખિદમત હોંગે. ફિર હુજૂર (સ.અ.વ.) રોતે હુએ સિજદેમેં ગિર જાએંગે, ઔર ઉમ્મતી ઉમ્મતી પુકારેંગે. ચે દેખકર અલ્લાહ તઆલા ઈસરાફીલ (અલૈ.) કો સૂર ફૂંકનેકા હુકમ દેંગે, વો સૂર ફૂંકેંગે જિસ્સે સખ લોગ જિંદા હો જાએંગે. ઈરશાદે રખ્યાની હૈ, ષુમ્મ નુફિખ ફીહિ ઉખરા ફઈજાહુમ્ કિયામુંઅન્ન-ઝુન્ન.

(દુર્રતુન્નાસિહીન : જિ. ૨, સ. ૪૭)

એક તિહાઈ ઉમ્મતકે બખ્શે જને પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હજરત અબૂ નસીર ઈબ્ને સઈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈ કે હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જબ શાબાનકી તેરહવીં રાત હુઈ તો જિબ્રઈલ (અલૈ.) મેરે પાસ આએ ઔર કહા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.)! ઉહો ચે તહજજુદકા વકત હૈ, અપની ઉમ્મતકે લિયે માંગો. ચુનાંચે હુજૂર (સ.અ.વ.) ને વૈસા હી ક્રિયા. ફિર જિબ્રઈલ (અલૈ.) સુખ્હ સાદિકકે વકત ખૂશખબરી લેકર આએ ઔર અર્જ ક્રિયા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.)! ખુદા તઆલાને આપકી ઉમ્મતકે એક તિહાઈકો બખ્શ દિયા. ચે સુનકર આપ રોને લગે ઔર ફરમાયા, અય જિબ્રઈલ (અલૈ.)! મુજે બાકી દો તિહાઈકી ખબર દો ઉન્કાં કયા હુવા? જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અર્જ ક્રિયા, મુજે ખબર નહીં. ફિર જબ દૂસરી રાત હુઈ તો જિબ્રઈલ (અલૈ.) તશરીફ લાએ ઔર કહા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.)! ઉહો ઔર ઉમ્મતકે લિયે માંગો. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને વૈસા હી ક્રિયા. ફિર સુખ્હ જિબ્રઈલ (અલૈ.) આએ ઔર ફરમાયા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ખુદાને આપકી ઉમ્મતકે દો તિહાઈકો બખ્શ દિયા. ચે સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) રોને લગે ઔર ફરમાયા, અય જિબ્રઈલ (અલૈ.)! બાકી એક તિહાઈકી ખબર દો. જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અર્જ ક્રિયા, મુજે ઉસ્કી કોઈ ખબર નહીં. ફિર જબ શબે ખરાત હુઈ તો હજરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) આએ ઔર કહા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.)! ખૂશખબરી

हो. अल्लाह तआलाने आपकी सारी उम्मतको बप्श दिया, बशर्ते के उन्होंने अल्लाह तआलाके साथ जात और सिक्रतमें शिक्र न किये हो.

इर उजरत जिब्रिल (अलै.) ने कहा, अय मुहम्मद (स.अ.व.) अपना सर मुबारक आसमानकी तरफ उठाये और हेजे, क्या दिखाई देता है ? जब आप (स.अ.व.) ने नजर इरमाई तो तमाम आसमानों के दरवाजे खुले हुए थे, और तमाम इरिशते पेहले आसमानसे लेकर अर्श तक सिजदहमें उम्मत मुहम्मद (स.अ.व.) के लिये बप्शिशकी दुआये कर रहे थे, और हर दरवाजा पर एक इरिशता अलान कर रहा था. पेहले दरवाजे पर एक इरिशता उहता था, पूशभभरी हो उसके लिये जिसने धस रातमें इकूअ किया हो. दूसरे पर पूशभभरी हो उनके लिये जिन्होंने धस रातमें सिजदह किया हो. तीसरे पर पूशभभरी हो उनके लिये जिन्होंने धस रातमें जिकर किया हो. चौथे पर पूशभभरी हो उनको जिसने धस रातमें अपने रभसे दुआ मांगी हो. पांचवें पर पूशभभरी हो उनके लिये जो धस रातमें भौड़े पुदासे रोया हो. छठे पर पूशभभरी हो उनके लिये जिसने धस रातमें ललाई और भैरवाला अमल किया हो. सातवें पर पूशभभरी हो जिसने धस रातमें कुआनकी तिलावत की हो. इर येही इरिशता अलान करता है, कोई मांगनेवाला है जिसको अता करे ? है कोई दुआ करनेवाला के उसकी दुआ कबूल की जाये ? है कोई तौबा करनेवाला के उसकी तौबा कबूल की जाये ?

(इरतुन्नासिहीन : जि. २, स. २२७)

એક બદબખ્તની ખાત સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ હોના

મુહમ્મદ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને કબીર ઈબ્ને રુમાન ઔર ઈબ્ને અબી બકરસે રિવાયત કરતે હૈં કે ઉકકાઝકે મેલામૈં હુજૂર (સ.અ.વ.) બની કન્દહકે ખૈમોં કે પાસ તશરીફ લે ગએ. અરબકે કિસી કબીલાને ઐસા નરમ ખરતાવ ન કિયા થા જૈસા ઉન્હોને કિયા. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ઉન્કી હમદદી ઔર ખંદાપેશાની દેખકર ઉન્કો દા'વત દેના શુરૂ' કી ઔર ફરમાયા, મૈં તુમકો અલ્લાહ વહ્દહૂ લા શરીફ લહૂકી તરફ ખુલાતા હૂં, ઔર ચે ચાહતા હૂં કે તુમ મેરી ભી ઈસ તરહ હિક્શાઝત કરો, જિસ તરહ તુમ અપની હિક્શાઝત કરતે હો. પસ અગર મૈં ગાલિખ હો ગયા તો તુમ્હે પૂરા ઈખ્તિયાર હોગા, મેરી તરફસે કોઈ જબર ન હોગા. કૌમકે જિયાદહતર લોગોને જવાબ દિયા કે આપકી ખાત તો બહોત અચ્છી હૈ, લેકિન હમ ઉસ્કી ઈબાદત કરેંગે જિસ્કી હમારે બાપદાદા કરતે રહે. કૌમમૈં સે એક કમ ઉમર જવાનને કહા, અય કૌમ ! ઈસ્સે પેહલે કે ઔર લોગ ઉસ્કી (યા'ની હુજૂર સ.અ.વ.) કી ઈત્તિબાઅ કર લેં, તુમ્હી લોગ ઈમાન લાનેમૈં પહેલ કર લો. ખુદાકી કસમ ! સારે અહલે કિતાબ ચે કેહ રહે હૈં કે તુમસે એક નબી આહિર હોગા ઔર ઉસ્કે આહિર હોનેકા વકત કરીબ આ ગંયા હૈ. ઉસ મજમા' મૈં એક કાના શખ્સ થા, ઉસને કહા મેરી ભી સુનો, ઉસ્કે ખાનદાનને ઉસ્સે બાયકાટ કર દિયા હૈ, ઔર તુમ ઉસ્કી પુશ્તપનાહી

(મદદ) કરકે તમામ અરબસે લખાઈ મોલ લેના ચાહતે હો, ઐસા ન કરો, ચે મુનાસિબ નહીં. ચે સુનકર આપ (સ.અ.વ.) રંજીદહ ઔર પરેશાન હોકર વાપસ તશરીફ લે આએ.

(અખૂ નઈમ, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૧, સ. ૯૦)

કુફરકી તકાલીફસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ હોના

હજરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસગિદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે નખીએ અકરમ (સ.અ.વ.) મસ્જિદે હરામમેં નમાઝ પબ્લ રહે થે. અખૂ જહલ, રખીઆકે દોનૂ ખેટે ઉત્પા ઔર શૈખા, ઔર ઉકબા ઈબ્ને અખી મુઈત, ઔર ઉમય્યા ઈબ્ને ખલ્ફ, ઔર દો શખ્સ, ચે સાત હતીમમેં ખેટે હુએ થે. જખ આપ (સ.અ.વ.) ને લંખા સિજદહ કિયા, અખૂ જહલને કહા તુમમેંસે વો કૌન હૈ જો ફલાં કખીલાકે ઊંટકી ઓઝ (ઊંટકી હોઝરી) લીદકે સાથ લે આએ. જખ મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) સિજદહમેં જાએંગે, હમ ઉન્કે કાન્ધે પર ડાલ દેંગે. ઉનમેંસે ખદખખત ઉકબા ઈબ્ને અખી મુઈત ઉકા ઔર લીદ ભરી ઓઝરી લાકર આપ (સ.અ.વ.) કે કંધો પર ડાલ દી, ઔર આપ (સ.અ.વ.) સિજદહમેં થે. હજરત ઈબ્ને મસગિદ (રદિ.) કેહતે હૈં, મૈં વહીં ખળા થા મુજે ખોલનેકી મજલ (હિંમત) ન થી, મૈં વહાંસે ખિસક ગયા. ફાતિમા (રદિ.) ખિનતે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને જખ ચે સુના તો આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ આઈ, ઔર ઓઝરી આપ (સ.અ.વ.) કે કાન્ધે મુખારકસે ઉતારી ઔર કુરૈશકો ખુરા ભલા કહા. લેકિન

કિસીને કોઈ જવાબ ન દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઈત્મીનાનસે નમાઝ પૂરી કી, ઔર તીન મરતબા ચે કલિમાત ઈશ્દિ ફરમાએ, અય અલ્લાહ ! તૂં કુરૈશકો પકળમેં લે લે. અય અલ્લાહ ઉકબાકો, ઉત્બાકો, અબૂ જહલકો, શૈબાકો પકળમેં લે લે. ફિર આપ (સ.અ.વ.) મસ્જિદસે બાહિર તશરીફ લે આએ. સામનેસે અબૂલ બખ્તરીસે આમના સામના હો ગયા. ઉસને આપ (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ ઉદાસ ચેહરા દેખા તો કહા, તુમ્હે કયા વાકિઆ પેશ આયા ? ઉસ્કે ઈસરાર પર આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કો ખતલા દિયા. ઉસને કહા, મેરે સાથ ચલો. દોનૂં મસ્જિદમેં દાખિલ હુએ. અબૂલ બખ્તરીને કહા, અય અબૂલ હકમ ! કયા તૂને ઓઝરી ડાલનેકા કહા થા ? ઉસને કહા હાં. અબૂલ બખ્તરીને અપના કોળા ઉઠાયા ઔર અબૂ જહલકે સર પર મારા. લોગોકી આપસમેં હાથ પાઈ હુઈ. અબૂ જહલ ચિલ્લાયા તુમ લોગોકા નાસ હો જાએ, ચે તો પેહલે હી ચાહતા હૈ કે હમારે દરમિયાન ફૂટ ડલવા દે, તાકે ઉસ્કે સાથી આરામ સે રહે.

(નખર, તખરાની, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૧, સ. ૨૮૪)

કુરફારકી ગાલી ગલોચ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા રંજીદહ ઔર પરેશાન હોના

હઝરત ઉરવહ ઈબ્ને ઝબ્રને અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અમ્ર (રદિ.) સે પૂછા કે કુરૈશ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ જિસ તરહ અદાવત ખરતતે થે, તુમને ઉન્મેસે કૌનસી તકલીફ સબમેં

બળી દેખી ? જો ઉન્હોને અદાવતકે સિલસિલામેં આપ (સ.અ.વ.) કો પહોંચાઈ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહને ફરમાયા કે મੈં કુરૈશકે સાથ મૌજૂદ થા, ઔર ઉન્કે તમામ બળે બળે લોગ હતીમમેં જમા' થે. આપસમેં કેહને લગે કે હમને તો ઈસ આદમી (સ.અ.વ.) કી જાનિબસે બહોત કુછ સબર બરદાશત કિયા, ઐસા સબર કભી બરદાશત કરનેકા ઈત્તિકાફ નહીં હુવા થા. ઉસને હમારી અકલોકો હિમાકતકી તરફ મન્સૂખ કિયા, હમારે બાપદાદાકો ખુરા ભલા કહા, હમ લોગોં કે દીન પર ઐબ લગાયા, હમારી જમાઅતમેં ફૂટ ડાલ દી, હમારે મા'બૂદોકો ખુરા ભલા કહા, હમ લોગોંને બહોત કુછ સબર કિયા, ઔર બળીસે બળી ખાત સહી ઔર ઈસ તરહકી ઔર કઈ ખાતેં કહીં. ઉન લોગોંમેં ચે ખાતેં હો રહી થી કે સામનેસે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાતે હુએ દિખાઈ દિયે. આપ (સ.અ.વ.) બરાબર ચલતે રહે, ચહાં તક કે રૂકનકે સામને આ ગએ, ઔર બચતુલ્લાહકા તવાફ કરતે હુએ જબ ઉન્કે પાસસે ગુઝરે તો ઉન્હોને આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ ખા'જ ખાતોંકા જો આપ (સ.અ.વ.) ફરમાતે થે, ઝિકર કરતે હુએ, તા'ના દેતે હુએ ઈશારા કિયા. રાવી કેહતે હૈં, બિસ્કા અસર ચહેરા મુબારક પર મૈંને દેખા ફિર ભી આપ (સ.અ.વ.) ચલે ગએ. દૂસરે ફેરમેં જબ ઉનપર ગુઝરે, ફિર ઉન્હોને વોહી તા'નો તશનીઅ કી ખાતેં કહીં. ઉન ખાતોંકા અસરભી મૈંને ચહેરા મુબારક પર મેહસૂસ કિયા, લેકિન આપ (સ.અ.વ.) ચલે ગએ. જબ તીસરી મરતબા આપ (સ.અ.વ.) ઉનપર ગુઝરે ઔર ઉન લોગોંને વોહી તા'નો તશનીઅ કી તો

આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે, અય જમાઅતે કુરૈશ તુમ સુનોગે ? કસમ ઉસ ઝાતકી કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કી જાન ઉસ્કે કબ્જાએ કુદરતમે હૈ. ખેશક મૈ તો તુમ લોગો કે અબ્હ કરનેકે લિયે આયા હૂં. ઈસ કલિમાકી હૈખત સારી કૌમ પર છા ગઈ, ઔર કોઈ ઉન્મેસે ઐસા ન રહા કેં જો ઈસ તરહ ખામોશ ન હો કે જૈસે ઉસ્કે સર પર પરિન્દા હો. (કે ખોલનેસે ઉજા જાએગા.) ઔર ઉન્કી હૈખતકા ચે આલમ હુવા કે ઉન્કા ખજેસે ખજા ખહાદુર આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ મુતવજજેહ હુવા, તાકે આપકો મુત્મઈન ઔર નરમ કરે, ઔર અબ મીઠી ઔર ચિકની ચપળી ખાતે કરને લગે. ઔર કેહને લગે કે અય અબૂલ કાસિમ ! તશરીફ લે જાએ, જઈએ ભલાઈ ઔર ખરકતકે સાથ. ખુદાકી કસમ ! આપ પેહલે તો ઐસી સખ્ત ખાતે ન કરતે થે. યુનાંચે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) વાપસ તશરીફ લે આએ. (અહમદ, ખયહકી, હયાતુસ્સહાબા : જિ. ૧, સ. ૨૮૨)

અબ્દુલ મુત્તલિખકે જનાઝા પર

હુજૂર (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

હુજૂર (સ.અ.વ.) કી વાલિદા માજિદાકે ઇન્તિઝાલકે ખા'દ અબ્દુલ મુત્તલિખને હુજૂર (સ.અ.વ.) કો અપને દામને તરખિયત (પરવરિશ) મૈ લિયા ઔર હમેશા અપને સાથ આપકો રખતે થે.

અબ્દુલ મુત્તલિખને ખયાસી (૮૨) ખરસકી ઉમરમે વફાત પાઈ ઔર હજૂનમે મદફૂન હુએ, જિસ વકત અબ્દુલ મુત્તલિખકા જનાઝા ઉઠા તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ભી સાથ થે, ઔર મુહબ્બતકે

જેશમેં રોતે જાતે થે. અબ્દુલ મુત્તાલિબને મરનેકે વકત અપને બેટે અબૂ તાલિબકો હુજૂર (સ.અ.વ.) કી તરબિયત સુપુર્દ કી. અબૂ તાલિબને ઈસ ફરજકો જિસ ખૂબીસે અદા કિયા, ઉન્કી તફસીલ સીરતકી કિતાબોમેં દર્જ હે.

(સીરતુન્નબી, શિખલી નોઅમાની રહ.)

ઉમ્મે અયમન (રદિ.) કેહતી હૈં કે જિસ વકત અબ્દુલ મુત્તાલિબકા જનાઝા ઉઠા તો આપ (સ.અ.વ.) કો દેખા કે જનાઝાકે પીછે રોતે જાતે થે. એક મરતબા આપસે દરયાફત કિયા ગયા કે આપકો અબ્દુલ મુત્તાલિબકા મરના યાદ હે. આપને ફરમાયા, મેરી ઉમર ઉસ વકત આઠ સાલકી થી.

(તબકાત ઇબ્ને સઅદ જિ. ૧, સ. ૭૪, દલાઈલ અબી નઈમ જિ. ૧, સ. ૫૧, સીરતુલ મુસ્તફા : જિ. ૧, સ. ૮૭)

અબૂ તાલિબકી મૌત પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

હજરત અલી (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈને જબ હુજૂર (સ.અ.વ.) કો અબૂ તાલિબકે ઇન્તકાલકી ખબર દી તો હુજૂર (સ.અ.વ.) રોને લગે ઔર ફિર ફરમાયા જા, ઉસે ગુસલ દે, ઔર કફન દે, ઔર દફન કર દે, અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કી મગ્ફિરત કરે, ઉસપર રહમ કરે.

હજરત અલી (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈને યે તમામ કામ કિયે, ઔર હુજૂર (સ.અ.વ.) કઈ દિન તક અબૂ તાલિબકે લિયે ઇસ્તિગ્ફાર કરતે રહે, ઔર ઘરસે ન નિકલે, યહાં તક કે

બિખર્ધલ અમીન ચે આયત લેકર નાઝિલ હુએ, માકાન સિન્નબિચ્ચિ વલ્લજીન આમનૂ અંચ્યસ્તગિફર લિલ મુશિરકીન. યા'ની નબી (સ.અ.વ.) ઔર ઉન્કે સાથ જે ઈમાનવાલે હૈ ઉન્કો મુશિરકીનકે લિયે ઈસ્તિગફાર ન કરના ચાહિયે.

હઝરત અમ્ર (રદિ.) કેહતે હૈ કે જબ અબૂ તાલિબકા ઈન્તિકાલ હો ગયા તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તુજે બખ્શ દે, તુજપર રહમ કરે, જબ તક બારગાહે ઈલાહીસે મમાનિઅત ન હોગી, મૈં તેરે લિયે દુઆએ મગિફરત કરતા રહૂંગા.

ઈસ ઈશાદસે તમામ મુસલમાનોને અપને મરે હુએ રિશ્તેદારોકે લિયે દુઆ શુરૂ કર દી. ઉસપર ચે આયત માકાન સિન્નબિચ્ચિ. (આયત) નાઝિલ હુઈ.

(તબકાત, ઇબ્ને સઅદ : જિ. ૧, સ. ૧૭૩)

**બીરે મઝીનાકે હાદસા પર હુઝૂર
(સ.અ.વ.) કા ગમગીન ઔર
પરેશાન હોના**

બીરે મઝીના એક મશહૂર લખાઈ હૈ | જિસમેં સત્તર (૭૦) સહાબા (રદિ.) કી એક બળી જમા'ત પૂરીકી પૂરી શહીદ હુઈ જિન્કો કુર્આ કેહતે હૈ, ઈસ લિયે કે સબ હઝરત કુર્આન મજીદકે હાફિઝ થે, ઔર સિવાએ ચંદ મુહાબિરીનકે અકસર અન્સાર થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ઉન્કે સાથ બળી

મુહબ્બત થી, ઔર દિનકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખીલીયો કે ઘરોંકી ઝરિયાત લકળી પાની વગેરહ પહોંચાયા કરતે થે. ઈસ મકબૂલ જમાઅતકો નજ્દકા રેહનેવાલા કોમે બની આમિરકા એક શખ્સ જિસ્કા નામ આમિર ઈબ્ને માલિક ઔર કુન્નિયત અબૂ ખરાઅ થી. અપને સાથ અપની પનાહમેં તબ્લીગ ઔર વઅઝકે નામસે લે ગયા થા. હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ભી ફરમાયા કે મુજે અન્દેશા હૈ કે મેરે સહાબાકો તકલીફ ન પહોંચે, મગર ઉસ શખ્સને બહોત જિયાદહ ઇત્મીનાન દિલાયા. આપ (સ.અ.વ.) ને સત્તર (૭૦) સહાબાકો હમરાહ (સાથ) કર દિયા, ઔર એક વાલાનામા આમિર ઈબ્ને તુફૈલકે નામ જે બન' આમિરકા રઈસ થા, તહરીર ફરમાયા જિસ્મે ઈસ્લામકી દા'વત થી.

યે હઝરાત મદીનાસે રૂખસત હોકર ખીરે મઝીના પહોંચે તો ઠહેર ગએ, ઔર દો સાર્થ એક હઝરત ઉમર ઈબ્ને ઉમૈયા દૂસરે હઝરત હરામ (રદિ.) અપને સાથ દો હઝરાતકો સાથિયોમે સે લેકર આમિર ઈબ્ને તુફૈલકે પાસ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા વાલાનામા દેનેકે લિયે તશરીફ લે ગએ. કરીબ પહોંચકર હઝરત હરામ (રદિ.) ને અપને દોનૂં સાથિયોસે ફરમાયા કે તુમ યહાં હી ઠહેર જઓ, મૈં આગે જતા હૂં, અગર મેરે સાથ કોઈ દગા ન કિયા જએ તો તુમ ભી ચલે આની, વરના યહાંસે વાપસ હો જના કે તીનકે મારે જનેસે એક કા મારા જના બેહતર હૈ. આમિર ઈબ્ને તુફૈલ ઉસ આમિર ઈબ્ને માલિકકા ભતીજ થા, જે ઉન સહાબા (રદિ.) કો અપને સાથ લાયા થા ઉસ્કો ઈસ્લામસે ઔર મુસલમાનોસે ખાસ દુશ્મની થી.

હજરત હરામ (રદિ.) ને વાલાનામા દિયા તો ઉસને ગુસ્સામે પળા લી નહીં, બલકે હજરત હરામ (રદિ.) કો એક એસા નેજા મારા કે જે પાર નિકલ ગયા. હજરત હરામ (રદિ.) કુઝતુ વ રખિલ કા'બા. (રખે કા'બાકી કસમ મેં તો કામિયાબ હો ગયા). કેહકર જન બહક હુએ. ઉસને ન ઉસ્કી પરવા કી કે કાસિદકો મારના કિસી કૌમકે નજદીક લી બઘજ નહીં, ઔર ન ઉસ્કા લિહાજ કિયા કે મેરે ચચા ઉન હજરાતકો અપની પનાહમે લાયા હે.

ઉન્કો શહીદ કરનેકે બા'દ ઉસને અપની કૌમકો જમા' કિયા, ઔર ઉસપર આમાદહ કિયા કે ઉન મુસલમાનોમેંસે એક કો લી જિંદા ન છોજો, લેકિન લોગોને અબૂ બરાઅકી પનાહકી વજહસે તરફુદ રિયા તો ઉસને આસ પાસકે ઔર લોગોકો જમા' કિયા, ઔર બહોત બળી જમાઅતકે સાથ ઉન સત્તાર (૭૦) સહાબા (રદિ.) કા મુકાબલા કિયા. યે હજરાત આબિર કહાં તક મુકાબલા કરતે, ઔર ચારો તરફસે કુફ્રારમેં ઘિરે હુએ થે, સિવાએ હજરત કઅબ ઇબ્ને જૈદ (રદિ.) કે જિન્મેં કુછ જિંદગીકી રમક બાકી થી. ઔર કુફ્રાર ઉન્કો મુરદા સમજકર છોળ ગએ થે, બાકી સબ શહીદ હો ગએ. હજરત મુન્જિર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) જે ઊંટ ચરાને ગએ હુએ થે. ઉન્હોને આસમાનકી તરફ દેખા તો મુરદારખોર જનવર ઉળ રહે થે. દોનૂં હજરાત યે કેહકર લૌટ કે જરૂર કોઈ હાદસા પેશ આયા. યહાં આકર દેખા તો અપને સાથિયોકો શહીદ પાયા, ઔર સવારોકો ખૂનકી ભરી હુઈ તલવારેં લિયે હુએ ઉન્કે ગિર્દ (આસપાસ) ચક્કર લગાતે દેખા.

યે હાલત દેખકર દોનું હઝરત ઠિટકે, ઔર આપસમેં મશવરા કિયા કે કયા કરના ચાહિયે ? ઉમર ઈખ્ને ઉમૈયા (રદિ.) ને કહા કે ચલો વાપસ ચલકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કો ખબર દે, મગર હઝરત મુન્જિર (રદિ.) ને જવાબ દિયા ખબર તો હો હી જાએગી, મેરા તો દિલ નહીં માનતા કે શહાદતકો છોળ દૂં, ઔર ઈસ જગહસે ચલા જઈ જહાં હમારે દોસ્ત પળે સો રહે હું, આગે બળ્હે ઔર સાથિયોસે જ મિલો. ચુનાંચે દોનું આગે બળ્હે ઔર મૈદાનમેં કૂદ ગએ. હઝરત મુન્જિર શહીદ હુએ ઔર હઝરત ઉમર ઈખ્ને ઉમૈયા ગિરિકતાર હુએ, જિસ કદર રંજ ઔર સદમા હુજૂર (સ.અ.વ.) કો ઈસ વાકિઆ પર હુવા કભી ન હુવા. (ઈખ્ને સઅદ : જિ. ૧, સ. ૨૫૩)

જંગે બદરકે મૌકા' પર હુજૂર (સ.અ.વ.) કા રોના

મૈદાને બદર ઈસ્લામકા પેહલા મઅરિકા હૈ જિસમેં હક કો અલ્લાહ તઆલાને ગાલિબ કિયા ઔર બાતિલ મગલૂબ ઔર ઝલીલ હુવા. ઈસ ગઝવામેં સહાબએ કિરામ (રદિ.) કી તા'દાદ ત્રીન સો તેરહ (૩૧૩) થી, ઔર અસ્લિહા (લજાઈકા હથિયાર) ન હોનેકે બરાબર થા, ઔર કાફિરોંકી તા'દાદ હઝારકે કરીબ થી.

હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હું કે બદરકે દિન હઝરત મિકદાદકે અલાવા કોઈ ભી ઘોળે સવાર ન થા. ફરમાતે હું હમમેંસે હર શખ્સ કુછ ન કુછ સોયા, લેકિન હુજૂર (સ.અ.વ.)

ઉસ રાત ન સોએ. એક દરખ્તકે નીચે સારી રાત નમાજ પઢતે રહે ઔર રોતે રહે, યહાં તક કે સુખ્હ હો ગઈ.

(ઈબ્ને ખજીમા, તરગીખ : જિ. ૪, સ. ૨૩૨)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ખુત્બાહ દેતે હુએ રોના

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.) ફરમાતે હું કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ગુઝર એક કૌમ પર હુવા, વો હંસ રહે થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ હંસતે હો, હાલાંકે જન્નત ઔર દોઝખકા ઝિકર તુમહારે સામને હૈ.

હઝરત ઝુબૈર (રદિ.) ફરમાતે હું કે ફિર મૈને મૌત તક કિસીકો હંસતે નહીં દેખા. હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે નકલ કરતે હું કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, દો ખળી અહમ ચીઝોકો ન ભૂલના.

(૧) જન્નત (૨) જહન્નમ. ફિર આપ રોને લગે, યહાં તક કે આંસૂઓસે આપકી ડાબ્હી તર હો ગઈ. ફિર ફરમાયા, કસમ હૈ ઉસ જાતકી જિસ્કે કબ્જામે મેરી જાન હૈ, અગર તુમ ઉન ઉમૂરકો જાન લો જિન્કો મૈ જાનતા હૂં તો તુમ જંગલોકો નિકલ જાઓ ઔર અપને સરો પર મિટી ડાલો.

(ખઝૂઝાર, અખૂ ચખૂલા, તરગીખ : જિ. ૪, સ. ૪૫૭)

હુજૂર (સ.અ.વ.) કા જહન્નમકે હાલાત સુનકર રોના

હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત જિબ્રઈલ એક દિન એસે વકતમેં તશરીફ લાએ, હાલાંકે વો ઉસ વકત આયા ન કરતે થે. હુજૂર (સ.અ.વ.) ઉનકી તરફ મુતવજજેહ હુએ ઔર ફરમાયા, અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) ! આજ આપકા રંગ કયું બદલા હુવા હૈ ?

હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અર્જ ક્રિયા, મૈં ઉસ વકત આયા હું જખ અલ્લાહ તઆલાને જહન્નમકો ભળકાનેકા હુકમ દે દિયા હૈ.

હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) ! જહન્નમ ઔર ઉસ્કી આગકી કેફિયત બયાન કરો. હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલાને હુકમ દિયા હૈ આગકો જલાનેકા. ઉસમેં હઝાર સાલ તક આગ જલાઈ ગઈ, ચહાં તક કે વો સુફેદ હો ગઈ. ફિર એક હઝાર સાલ તક જલાઈ ગઈ, ચહાં તક કે સિયાહ (કાલી) હો ગઈ, પસ અબ સારી જહન્નમ સપ્ત સિયાહ (કાલી) હૈ. કસમ ઉસ જાતકી જિસને આપકો હક દેકર ભેજા, અગર જહન્નમસે સૂઈ કે સૂરાખ બરાબર ખોલ દિયા જાએ તો જમીન ઔર આસમાનકી તમામ મખ્લૂક ઉસ્કી ગરમીકી સપ્તીકી વજહસે મૈર જાએ.

ઔર કસમ હૈ ઉસ જાતકી જિસને આપકો બરહક બનાયા, અગર જહન્નમકે દારોગોમેંસે કોઈ એક દારોગા દુનિયામેં

જાહિર હો જાએ તો સારે અહલે જમીન ઉસ્કી બદ શકલી ઔર બદખૂકી વજહસે મર જાએ.

ઔર કસમ હૈ ઉસ જાતકી જિસને આપ (સ.અ.વ.) કો રસૂલે બરહક બનાયા, અગર જહ-મકી જંજીરકા એક કળા (જિસ્કો અલ્લાહ તઆલાને કુઆનમેં જિકર કિયા હૈ), અગર દુન્યાકે પહાળો પર રખ દિયા જાએ તો સબ રેજા રેજા હો જાએ, ઔર ઉન્કો રખનેકી કોઈ જગા ન મિલે, યહાં તક કે વો ગિરતે ગિરતે જમીનકી ઇન્તિહાકો પહોંચ જાએ.

હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય જિખ્રઈલ ! બસ કરો, મેરે દિલકો ન ફાળો, વરના મૈં મર જાઉંગા. યે કેહકર હુજૂર (સ.અ.વ.) ને જિખ્રઈલકી તરફ દેખા તો જિખ્રઈલ રો રહે થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય જિખ્રઈલ ! આપ રોતે હૈ, હાલાંકે આપકે રબકે પાસ આપકા મકામ ખુલંદ હૈ.

હજરત જિખ્રઈલને કહા, મૈં કયું ન રોઉં, ન મા'લૂમ ખુદાકે ઇલ્મમેં મેરા કોઈ દૂસરા દરજા હો. યે કેહકર ખુદા મુજે મુખતલા કર દે, જિસ તરહ શૈતાનકો મુખતલા કિયા થા, યા જિસ તરહ હાફ્ત ઔર માફ્તકો મુખતલા કિયા થા.

યે સુનકર હુજૂર (સ.અ.વ.) રો પળે, ઔર જિખ્રઈલ (અલૈ.) ભી રો પળે. દોનું રોતે રહે, યહાં તક કે ખુદા તઆલાકી તરફસે નિદા (પુકાર) આઈ, અય જિખ્રઈલ ! અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! હમને તુમ દોનુંકો અમન દિયા, ઔર નાફરમાનીસે મેહફૂઝ કિયા હૈ. (તખરાની, તરગીબ : જિ. ૪, સ. ૪૬૦)

રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.)

કે આંસૂ

હિસ્સાએ અવ્વલકે બા'દ

સીરત પર એક ઝલક

મુસન્નિફ

હઝરત મૌલાના અબ્દુલ ગની તારિક સાહબ

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના,

છાપી :- ૩૮૫૨૧૦

જિ. બનાસકાંઠા.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા એક મહીનેની મસાફતસે રો'બ

હઝરત ખાબેર (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે મુજે પાંચ ખાતે ખાસ તૌર પર અતા કી ગઈ હૈ, જો મુજસે પેહલે કિસી નખીકો નહીં દી ગઈ. એક માહકી મસાફતસે દુશ્મન પર રો'બ ઔર ડર ડાલકર મેરી મદદ કી ગઈ હૈ. તમામ રૂએ ઝમીન મેરે લિયે મસ્જિદ, ઔર પાની ન હોનેકી હાલતમેં પાક કરનેકા આલા (ઝરીયા) બના દી ગઈ હૈ તો મેરી ઉમ્મતમેં જિસ્કો જહાં નમાઝકા વકત આ જાએ વહીં પબ્હ લે. મેરે લિયે માલે ગનીમત હલાલ કર દિયા ગયા હૈ, મુજસે પેહલે કિસીકે લિયે હલાલ નહીં કિયા ગયા. શક્રાઅતે કુબરાકા હક સિર્ફ મુજે બખ્શા ગયા હૈ. મુજસે પેહલે જો નખી થે વો ખાસ અપની હી કૌમકે લિયે હોતે થે, મૈં કિયામત તક તમામ લોગો કે લિયે રસૂલ બનાકર ભેજ ગયા હૂં. (અબૂ દાઉદ)

ગોહ જનવરકા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના.

હઝરત ઉમર (રદિ.) એક તવીલ (લંબે) કિસ્સામેં રિવાયત ફરમાતે હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને એક દેહાતીકો ઈસ્લામકી દા'વત દી. ઉસને કહા જબ તક થે ગોહ ઈમાન ન લાએ મૈં આપ પર ઈમાન નહીં લા સકતા.

આપને ફરમાયા, અય ગોહ ! બતલા મੈ કૌન હૂં ? ગોહને નિહાયત ફસીહ અરબીમે જવાબ દિયા, સબ હાજિરીનને સમજા. અય રખ્ખુલ આલમીનકે રસૂલ ! મੈ હાજિર હૂં, ઔર આપકી ફરમાં બરદાર હૂં. આપને ફરમાયા, બતલા તૂ કિસ્કે નામકી તસ્વીહ પળહતી હૈ ? વો બોલી જિસ્કા અર્શ આસમાન પર હૈ, ઔર જિસ્કા હુકમ જમીન પર નાફિજ હૈ, જિસને સમંદરમે રાસ્તે બના દિયે, જિસ્કી રહમતકા મજહર જન્નત, જિસ્કે અજાબકા મજહર દોજખ. આપને ફરમાયા, મੈ કૌન હૂં? ઉસને જવાબ દિયા, આપ જહાંનકે પરવરદિગારકે રસૂલ ઔર ખાતિમુન્નબિય્વીન હૈ.

(તબરાની)

**હજરત જૈદ (રદિ.) કા વફાતકે
ખા'દ આપકે આખરી નબી
હોનેકી ગવાહી દેના**

હજરત નોઅમાન ઈબ્ને ખશીરસે રિવાયત હૈ કે જૈદ ઈબ્ને ખરિજહ અન્સારકે સરદારોમે સે થે. એક દિન જોહર ઔર અસરકે દરમિયાન મદીનાકે કિસી રાસ્તા પર જા રહે થે કે યકાયક ગિરે, ઔર ફૌરન વફાત હો ગઈ. અન્સારકો ઈસ વાકિઆકી ખબર હુઈ, વો આએ ઔર ઉન્હે ઉઠાકર ઘર લે ગએ, ઔર એક કમ્બલ ઔર દો ચાદરોસે ઉન્કો ઢાંક દિયા. ઘરમે અન્સારકી ઔરતે ઔર મર્દ ઉનપર રો રહે થે, યે ગિરીયાઝારી હોતા રહા. હત્તાકે મગરિખ ઔર ઈશાકા દરમિયાન હુવા તો અચાનક એક ગૈબી આવાજ આઈ, ખામોશ

रहो, आभोश रहो: धंधर उधर देभा तो भा'लूम हुवा के ये आवाज उन कपड़ों के नीचे से छी आ रही है जिसमें भस्थित है। लोगोंने उनका मुंह और सीना जोला, क्या देणते हैं के कोय जैणी शप्स उनकी ज्णानसे ये केह रहा है, मुहम्मद रसूलुल्लाह नबीअे रहमत भातिमुन्नबिखीन हैं, उनके भा'द अण कोय नबी नहीं होगा, ये तौरात और धन्जलमें मौजूद है, सय है सय है.

हुजूर (स.अ.व.) का पुश्तकी जनिजसे देणना

हुजरत अबू हुरैरहसे रिवायत है के आप (स.अ.व.) ने इरमाया, क्या तुम मेरा डिण्ला, तवज्जोह सिई सामनेकी तरई समजते हो ? पुछाकी कसम ! तुमहारा इकूअ करना और तुमहारे दिलका पौइली मुजपर पोशीदा (छुपा) नहीं रेहता, मैं तुम्हें अपनी पुश्तकी जनिजसे भी देणता हूं. (जुआरी)

अेक सइरमें जानेकी जरकतका जहिर होना

हुजरत अबू हुरैरह रिवायत इरमाते हैं के अेक सइर (गजवअे तजूक) में हम आं हुजरत (स.अ.व.) के साथ थे. लोगोंका जेदे राह (जानेका सामान) अतम हो गया था. छत्ताके नौअत उसकी आ गध थी के उनमेंसे किसीने तो अपनी

छोटनी जपड़ करनेका भी धरादा किया था। उजरत उमर (रहि.) जोले या रसूलल्लाह (स.अ.व.) । काश आप लोगोका पाकी जया हुवा जेदे राह (जानेका सामान) भंगाकर ओक जगह जमा' कर लेते. फिर उसमें दुआओ भरकत करमा देते (तो जेहतर होता). आपने ऐसा ही किया. रावी केहते हैं, जिस्के पास गेहूं थे वो गेहूं ले आया, और जिस्के पास जन्तूरें थीं वो जन्तूर ले आया. मुजलिह (रहि.) केहते हैं, जिस्के पास जन्तूरकी गुठलीयां थी वो अपनी गुठलीयां ही ले आया. मैंने पूछा, लला गुठलीयां उनके किस काम आती थी ? उन्होंने कहा, उन्हें हम चूस लेते और उसपर पानी पी लिया करते थे. आपने उनमें दुआओ भरकत करमाई, फिर धतनी भरकत दुध के लोगोने अपने अपने नाश्तादान भरे. उसके बाद करमाया, मैं गवाही देता हूं के जुदा कोई नहीं मगर ओक अल्लाह, और इस बातकी भी के मैं उसका पैगम्बर हूं. जे शप्स किसी शक और तरदुदके जगैर धन दो बातोंकी गवाही देता हुवा जुदा तआलाके हुजूरमें हाजिर होगा वो जरूर जन्नतमें जायेगा.

(मुस्लिम)

हुजूर (स.अ.व.) की ओक जर्ज (मार)
से आलमका मुन्कशिक होना

उजरत उमय धुने कअम (रहि.) जयान करते हैं के मैं मस्जिदमें जैहा हुवा था के ओक शप्स नमाजके लिये आया, और उसने कुछ नये तर्ज पर कुआने करीम पण्डना शुर् किया.

દૂસરા શખ્સ આયા, ઉસને ઉસ્સે ભી અલાહિદા તર્જસે કિરાઅત કી. જખ હમ નમાઝસે ફારિગ હો ગએ તો સખ મિલકર આપકી ખિદમતમે હાજિર હુએ. મૈને અર્જ કિયા, (યા રસૂલલ્લાહ સ.અ.વ. !) ઈસ શખ્સને કુઆન શરીફ કુછ ઈસ અંદાઝમે પળ્હા હે, જે મુઝે નયા નયા મા'લૂમ હોતા હે. દૂસરે શખ્સને ઉસકો ભી અલગ તર્જમે પળ્હા હે. આપને ઉન દોનૂંકો પળ્હનેકે લિયે ઈર્શાદ ફરમાયા, ઉન્હોને ફિર ઉસી તરહ પળ્હકર સુના દિયા. આપને દોનૂંકી તા'રીફ ફરમા દી. યે સુનકર મેરે દિલમે આપકી ઐસી ખુરાઈ પૈદા હોને લગી કે કભી કુફરે ઝમાનેમે ભી ઐસી પૈદા ન હુઈ થી. આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને જખ મેરે શક ઔર તરફુદકી ઈસ કૈફિયતકો મેહસૂસ કિયા, જે ઉસ વકત મુઝપર છા ગઈ થી તો અપના દસ્તે મુખારક મેરે સીના પર મારા. ઉસ્કે અસરસે મૈં પસીના પસીના હો ગયા, ઔર મેરે ઈમાન ઔર ચકીનકા યે આલમ હો ગયા કે મારે ખૌફકે ગોયા મૈં અલ્લાહ તઆલાકો ઈન્હીં આંખોસે દેખ રહા હૂં. ઉસ્કે ખા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઉબય ! મેરે પાસ પેહલે ભી વહી આઈ થી કે કુઆન શરીફકો સિર્ફ એક હી તરહ પળ્હયે. મૈને (ઉમ્મી ઉમ્મતકે ખ્યાલસે) દરખવાસ્ત કી કે મેરી ઉમ્મતેક લિયે કુછ ઔર સહૂલત કર દી જાએ. તીસરી બાર મુઝે વો જવાબ મિલા કે આપ (સ.અ.વ.) કો સાત તરીકે તક પળ્હનેકી ઈજાઝત દે દી ગઈ, ઔર ઈતનાહી નહીં બલ્કે આપ (સ.અ.વ.) કી હર દરખવાસ્તકે બદલા આપકો એક એક દુઆકા હક ઔર દિયા જાતા હે જે ચાહે માંગ લીજયે. આપ (સ.અ.વ.) ને દો બાર તો ચેહી દુઆ કી, અય અલ્લાહ ! મેરી ઉમ્મતકો

ખપ્પા દે. ઔર તીસરી દુઆ ઉસ દિનકે લિયે ઉઠા રખ્ખી હે, જિસમેં તમામ મખ્લૂકકો (શક્ષાઅતકે લિયે) મેરી હી તલાશ હોગી, યહાં તક કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો ભી. (મુસ્લિમ)

ગઝવઅે તખૂકમેં ખરકતોકા નાજિલ હોના

હઝરત ઉમર ઈબ્ને ખત્તાબ (રદિ.) કેહતે હૈ કે હમ ગઝવઅે તખૂકમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ થે. (ખાને પીનેકા સામાન ખતમ હોનેકી વજહસે) હમેં સખ્ત ભૂકકી નૌખત આઈ. હમને અર્જ કિયા, યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! દુશ્મન સામને મૌજૂદ હે વો શિકમસૈર (પેટ ભરા હુવા) હે, ઔર હમ લોગ ભૂખે. અન્સારને કહા, હમ અપની ઊંટનીયાં ખખહ કરકે ઉન્કા ગોશત લોગોકો ન ખિલા દે ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઐસા ન કરો, ખલકે કિસકિ કબલોમેં જો કુછ હો યા યે ફરમાયા, જિસ્કે પાસ કુછ ખચા હુવા ખાના હો વો મેરે પાસ લે આઅે. ઔર (યે કેહકર) આપ (સ.અ.વ.) ને ચમજોકા એક દસ્તરખ્વાન ખિછા દિયા. કોઈ એક મુદ લાયા, કોઈ એક સાઅ, કોઈ ઉસ્સે જિયાદહ કોઈ ઉસ્સે કમ. ઉસ વકત તમામ લશકરમેં સે ખાનેકી મિકદાર જમા' હો સકી, વો ખીસ (૨૦) સાઅસે કુછ જિયાદહ હોગી. આપ (સ.અ.વ.) ઉસ્કી એક તરફ ખૈઠ ગઅે, ઔર ઉસ્મેં ખરકતકે લિયે દુઆ ફરમાઈ. ઉસ્કે ખા'દ લોગોકો આવાજ દી ઔર ફરમાયા, લો ખિસ્મિલ્લાહ કેહકર અખ ઉસ્મેંસે ઈત્મીનાનકે સાથ લેતે જઅો, ઔર લૂટ ન

મયાઓ. લોગ અપને અપને તોશાદાન ઔર ગુનો ઔર ખરતનોકો ભર ભરકે લે જાને લગે, યહાં તક કે (કિસીકો કુછ ન મિલા તો ઉસને) અપની આસ્તીનકા મુંહ બાંધકર ઉસીકો ભર લિયા. યે તમામ લશકર અપના રાશન લેકર ફારિગ હો ગયા, ઔર વો ખાના થા કે જૂં કા તૂં હી રખ્યા હુવા થા. ઈસ અઝીમુશ્શાન ખરકતકે ઝુહૂરકે બા'દ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈં ગવાહી દેતા હૂં કે કોઈ ખુદા નહીં મગર એક અલ્લાહ, ઔર ઈસ બાતકી ભી કે મૈં અલ્લાહકા રસૂલ હૂં. જો બંદા સચ્ચે દિલકે સાથ યે શહાદત દેગા, અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો દોઝખકી આંચસે બચાએગા.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા એક મુસીબતકી ખબર દેના

હઝરત હુઝેફા (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે (એક ગઝવહમેં) હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ યે. આપને ઈર્શાદ ફરમાયા, મુઝે શુમાર કરકે કલિમા ગોહ લોગોકી તા'દાદ ખતાઓ. યે કેહતે હૈં હમને અર્ઝ કિયા થા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આપકો હમારે મુતઅલિલક કુછ અન્દેશા હૈ, હાલાંકે ઈસ વકત હમ છ સો (૬૦૦) ઔર સાતસો (૭૦૦) કે દરમિયાન હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ નહીં જાનતે શાયદ (આઈન્દા) તુમ કિસી આઝમાઈશમેં ડાલે જાઓ. હુઝેફા (રદિ.) કેહતે હૈં કે એસા હી હુવા ઔર નૌખત યહાં તક આ ગઈ કે હમમેં એક શખ્સકો નમાઝભી છુપ છુપકર પઞહની પળી. (મુસ્લિમ, ખુખારી)

ખજૂરકી ટેહનીકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ખયાન ફરમાતે હૈં કે એક દેહકાની શપ્સ આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા ઔર ખોલા, મૈં કેસે પેહચાનૂં કે આપ (સ.અ.વ.) નખી હૈં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈં અગર ખજૂરકે ઈસ ખોશાકો ખુલાઉં, ઔર વો આકર ચે ગવાહી દે દે કે મૈં ખુદાકા રસૂલ હૂં. (તૂ માનેગા ?) આપ (સ.અ.વ.) ને આવાજ દી. ફૈરન વો ઉતરને લગા, ઔર ઉતરતે ઉતરતે આપ (સ.અ.વ.) કે સામને આ પળા. ઉસ્કે બા'દ આપને ફરમાયા, વાપસ ચલા જ. વો ચલા ગયા. ચે દેખકર વો દેહકાની મસલમાન હો ગયા.

(તિરમિઝી)

કીકરકે દરખ્તકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ એક સફરમેં ચે. એક દેહકાની સામને આતા હુવા નઝર આયા. જખ વો મજલિસમેં આ પહોંચા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ગવાહી દેગા કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ઉસ્કે બન્દે ઔર રસૂલ હૈં. વો ખોલા આપ (સ.અ.વ.) કી ઈસ ખાત પર કોઈ

और भी गवाही देगा ? आप (स.अ.व.) ने इरमाया जहाँ, ये कीकरका दरभत, वो दरभत वादी के किनारे पर भणा था. आपने उसको पुकारा, वो जमीन झणता हुवा आपके सामने आकर भणा हो गया. आपने उससे तीन बार गवाही तलब की. उसने तीनों बार ये गवाही दी के जैसा आपने इरमाया भात धसी तरह है. उसके भा'द वो जहाँ था वहाँ वापस हो गया.

(दारमी)

आप (स.अ.व.) की दुआका झोरन कबूल होना

हजरत अबू हुदैरह (रहि.) इरमाते हैं के मैं अपनी वालिदहको दा'वते इस्लाम देता, और वो उससे नइरत करती थी. एक दिनका किस्सा है के मैंने उन्को इस्लामकी दा'वत दी तो उन्होंने आप (स.अ.व.) की शानमें मुझे ऐसी भात सुनाई जे मुझे बहोत ना-पसंद गुजरी. मैं रोता हुवा आप (स.अ.व.) की भिदमतमें हाजिर हुना. और मैंने अर्ज किया, या रसूलव्लाह (स.अ.व.) ! अब तो दुआ इरमा दीजिये के अब्ब्लाह तआला अबू हुदैरहकी वालिदहको हिदायत नसीब इरमा दे. आप (स.अ.व.) की धस दुआ पर उन्के इस्लामकी भशारत लिये हुअे बाहिर निकला. जब अपने घरके दरवाजा के करीब आया तो क्या देभता हूँ के दरवाजा बंद है. मेरी वालिदहने मेरे पैरोंकी आहट सुनी और कहा, अबू हुदैरह वहाँ बाहिर रहेना, धंधर मैंने कुछ पानी गिरनेकी आवाज सुनी, मैं ठहरा

રહા. ઉન્હોને ગુસલ ફરમાયા, અપના કુરતા પેહના, ઔર જલ્દીમેં સર પર ઓળહની ડાલની રેહ ગઈ, ઔર ફૌરન દરવાઝ ખોલકર કલિમએ શહાદત પઞ્ચ, અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદનૂ અબ્દુલ્હૂ વ રસૂલુહ. (માનો મૈં અલી અલી ગમકે આંસૂ બહાતા હુવા આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા યા અબ) ખુશીકે આંસૂ બહાતા હુવા ફિર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં વાપસ પહોંચા. આપને ઉસપર ખુદાકા શુક અદા કિયા, ઔર ઉન્કે હકમેં કલિમાતે ખૈર ફરમાયે. (મુસ્લિમ)

હઝરત અલી (રદિ.) કા અજીબ મંઝર દેખના

હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈં, મૈં ઔર આં હઝરત (સ.અ.વ.) ચલે. આપ (સ.અ.વ.) ને (ખૈતુલ્લાહકે અંદર જાકર) મુઝસે ફરમાયા ખૈઠ જાઓ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) મેરે કાંધો પર ચળહ ગયે. મૈં આપ (સ.અ.વ.) કો લેકર ખળા હોને લગા તો આપ (સ.અ.વ.) ને મેહસૂસ કિયા કે મુઝે ઉઠનેમેં કુછ દુશ્વારી હો રહી હે. યે દેખકર આપ (સ.અ.વ.) ઉતર પળે ઔર મેરે સામને ખૂદ ખૈઠ ગયે ઔર ફરમાયા, અચ્છ તો તુમ મેરે કાંધો પર ચળહ જાઓ. મૈં આપ (સ.અ.વ.) કે કાંધો પર ચળહ ગયા. યે ફરમાતે હૈં આપ (સ.અ.વ.) મુઝકો લેકર ખળે હુએ તો મુઝે ઉસ વકત યૈસા મા'લૂમ હોતા થા કે અગર મૈં ચાહૂં તો આસમાનકો હાથ લગા સકતા હૂં, ઈતના ઉચા

હુવા કે ખેતુલ્લાહ પર પહોંચ ગયા. ઉસ વકત ખેતુલ્લાહમે પીત્તલ થા તામ્બેકે ખુત રખ્ખે હુએ થે. મૈં ઉન્કો આપને દાએ બાએ સામને ઔર પીછે ઉઠાને લગા, યહાં તક કે મૈંને સખ ઉઠા લિયે. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મુજસે ફરમાયા, ઉન્કો ફેંક દો. મૈંને (ફેંક દિયા) ઔર વો ગિરકર શીશેકી તરહ ચૂર ચૂર હો ગએ. ફિર મૈં ઉતર આયા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) જલ્દી જલ્દી ઘરોંકી દીવારોંમે છુપતે હુએ વાપસ આ ગએ, કહીં એસા ન હો કે કુફર હમે દેખ પાએ. (અહમદ)

ઊંટકા આપ (સ.અ.વ.) કો સિજદહ કરના

હઝરત આઈશા (રઃ.) બયાન ફરમાતી હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) મુહાબિરીન ઔર અન્સારકી એક જમાઅતમે તેશરીફ ફરમાતે થે કે ઊંટ આયા, ઔર ઉસને આપ (સ.અ.વ.) કો સિજદહ કિયા. યે દેખકર આપ (સ.અ.વ.) કે સહાબાને કહા, યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! જખ આપ (સ.અ.વ.) કો જનવર ઔર દરખ્ત ભી સિજદહ કરતે હૈં તો હમ ઉસ્કે જિયાદહ હકદાર હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) કો સિજદહ કરે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અપને પરવરદિગારકી ઈબાદત કરો, ઔર અપને ભાઈકી તા'ઝીમ કરો, અગર મૈં કિસીકો યે ઈજાઝત દેતા કે વો ખુદાકે સિવા કિસી ઔરકો સિજદહ કરે તો ઔરતકો ઈજાઝત દેતા કે વો અપને શૌહરંકો સિજદહ કરે, અગર ઉસ્કા શૌહર ઉસે યે હુકમ દે કે વો ઝદ (પીલે) પહાળકો સિયાહ (કાલે)

ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਠਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੀ ਫ਼ੌਜ
ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਵੀ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।

(ਮੁਸਨਦੇ ਈਮਾਮ ਅਹਮਦ)

ਐਤੁਲ ਮੁਕਦਸਕਾ ਹੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਨਾ

ਹੁਜ਼ੂਰਤ ਅਖ਼ੀਰ (ਰਹਿ.) ਰਿਵਾਧਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਰਸੂਲੁਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੂੰ ਸੁਨਾ ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਫ਼ਰਮਾਏ ਥੇ
ਉਹ ਜਦੋਂ ਕੁਰੈਸ਼ ਨੇ ਮੁਜ਼ੇ ਭੁਲਾਯਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਵਕਤ ਹਿਜ਼ਰ ਮੇਂ ਘੁੱਲ
ਹੋਵਾ ਥਾ। ਐਸੇ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਮੈਂ ਹਨ ਕਿ ਕੁਰੈਸ਼ ਨੇ ਮੁਜ਼ੇ (ਐਤੁਲ
ਮੁਕਦਸਕੇ ਮੁਤਅਲਿਕ) ਐਸੇ ਐਸੇ ਸਵਾਲਾਤ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ,
ਜਿਨਕਾ ਮੁਜ਼ੇ ਅਥਰੀ ਤਰਫ਼ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਨ ਰਹਾ ਥਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੁਜ਼ੇ
ਐਸੀ ਸਪੱਤ ਕੁਸ਼ਤ (ਭੇਡ) ਹੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਥੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੀ ਨ ਹੁੰਦੀ।
ਅਲਾਹ ਤਅਾਲਾ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਐਤੁਲ ਮੁਕਦਸ ਮੇਰੀ ਆਂਖਾਂ ਦੇ
ਸਾਮਨੇ ਕਰ ਦਿਯਾ, ਐਸੇ ਮੈਂ ਦੇਖ ਦੇਖਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਗਾਂ ਦੇ
ਜਵਾਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾ ਰਹਾ। ਐਸੇ ਸਹੀਦ ਮੁਸਲਿਮਕੀ ਦੂਸਰੀ
ਰਿਵਾਧਤ ਮੈਂ ਹਨ ਕਿ ਅਲਾਹ ਤਅਾਲਾ ਨੇ ਐਤੁਲ ਮੁਕਦਸ ਮੇਰੇ ਸਾਮਨੇ
ਉਸ ਤਰਫ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਯਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ, ਐਸੇ
ਜਿਸ ਘਾਟਕੇ ਵੀ ਮੁਜ਼ੇ ਦਰਯਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸ਼ੈਰਨ ਦੇਖਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਘਟਾ ਦੇਵਾ।

ਹੁਜ਼ੂਰਤ ਅਖ਼ੀਰ (ਰਹਿ.) ਨੇ ਰਿਵਾਧਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲੇ ਅਕਰਮ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੂੰ ਘੁੱਲ ਸੁਨਾ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ
ਕੁਰੈਸ਼ ਨੇ ਮੇਰੀ ਤਕਜੀਧ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਮੈਂ ਛੱਤੀ ਮੇਂ

ખળા થા કે હક તઆલાને મેરે ઔર ખૈતુલ મુકદ્દસકે દરમિયાન સખ પરદે ઉઠાકર ઉસ્કો ઈસ તરહ સામને કર દિયા કે મૈં ઉસ્કે એક એક નિશાનકી ખબર દેખ દેખકર ઉન્કો દેતા રહા.

(મિશકાત : સ. ૫૩૦)

ખુદૈરા રાહિખકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કી નખુવ્વતકી ગવાહી દેના

હજરત અખૂ મૂસા અશ્શરી (રદિ.) ખયાન કરતે હૈં કે એક મરતખા અખૂ તાલિખ મુલ્કે શામકે ઈરાદેસે નિકલે. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ભી ઈસ સફરમેં ઉન્કે સાથ થે, ઔર કુરૈશકે કુછ ઔર ખળે લોગ ભી થે. જખ થે કાફલા ખહીરાકે પાસ પહોંચા જો ઉસ વકત નસરાનીયોંકા ખળા દુરવેશ થા તો યહાં આકર ઉન્હોંને અપને કજવે ખોલ લિયે. ઔર ઉસ્સે પેહલે જખ કભી ઉન્કા ગુજર ઈસ તરફસે હોતા તો થે દુરવેશ કભી ઉન્કે પાસ ન આતા, ઔર ન ઉન્કી તરફ કોઈ તવજજોહ કરતા. ઈસ મરતખા ખિલાફે મા'મૂલ વો નિકલકર ઉન્કે પાસ આયા, લોગ અભી અપને કજવે ખોલનેમેં હી મશ્ગૂલ થે. થે કાફલાકે દરમિયાન ઘુસકર કુછ ટટોલને લગા, યહાં તક કે ઉસને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા હાથ પકળ લિયા ઔર કેહને લગા, થે શખ્સ હૈં જો તમામ જહાનોં કે સરદાર હૈં, થે વો હૈં જો સારે જહાનકે પરવરદિગારકે રસૂલ હૈં. અલ્લાહ તઆલાને ઉન્કો તમામ જહાનોં કે લિયે રહમત ખનાકર ભેજ હૈ. ઉસપર કુરૈશકે મશાઈખ (ખળે લોગોં) ને પૂછા, તુમકો કેસે મા'લૂમ

હુવા ? ઉસને કહા, જખ તુમ લોગ ઉસ ઘાટીકે કરીખ પહોચે તો ન કોઈ દરખ્ત ઐસા રહા ઔર ન કોઈ પત્થર જે ઝુક ન ગયા હો, ઔર જમાદાત (પત્થર) ઔર નખાતાત (દરખ્ત-ઘાસ) નખીકે અલાવા કિસી ઔર કે લિયે ઈસ તરહ ઝુકા નહીં કરતે, ઔર ઉન્કો તો મેં એક ઔર ખાસ અલામાતસે ભી પેહચાનતા હૂં યા'ની મોહરે નખુવ્વત જે આપ (સ.અ.વ.) કે શાનાકી ખારીક હડ્ડી કે નીચે સેખકેસે અંદાજ કી હૈ. ઉસ્કે ખા'દ વો વાપસ હો ગયા, ઔર ઉસને ઉન્કે લિયે ખાનેકા ઈન્તિજામ કિયા. જખ વો ખાના લેકર આયા તો આપ ઉસ વક્ત ઊંટ ચરાને નિકલ ગએ થે. ઉસને કહા, કિસીકો આપકે પાસ ભેજ દો. આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાઁ તો આપ (સ.અ.વ.) કે ઉપર એક ખાદલ સાચા કિયે હુએ થા. જખ આપ (સ.અ.વ.) લોગોં કે ખિલકુલ પાસ તશરીફ લે આઁ તો સખ લોગ આપ (સ.અ.વ.) સે પેહલે દરખ્તકે સાચામેં જ ચુકે થે. જખ આપ (સ.અ.વ.) આકર ખેંકે તો દરખ્તકા સાચા આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ ઝુક ગયા. ઉસ દુરવેશને કહા, દેખો ઝરા દરખ્તકે સાચાકો દેખો કેસા આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ ઝુક ગયા હૈ. અભી ચે દુરવેશ ઉન્સે ખળે ચે ઈસરાર હી કર રહે થે કે આપ (સ.અ.વ.) કો વો અપને હમરાહ રૂમ ન લે જાઁ, કયૂંકે વો લોગ આપ (સ.અ.વ.) કો દેખ પાઁંગે તો આપ (સ.અ.વ.) કી ખાસ નિશાનીકી વહજસે આપ (સ.અ.વ.) કો પેહચાન જાઁંગે, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે કત્લકે દરપે હો જાઁંગે. ઉસને જે રૂખ બદલા, કયા દેખતા હૈ કે સાત આદમી રૂમસે આ રહે હૈ. દુરવેશને ઉન્કા ઈસ્તિકબાલ કિયા ઔર પૂછા,

આપ લોગ ક્યું આ રહે હૈ ? ઉંઢોને કહા, ઈસ લિયે કે વો નખીએ ઉમ્મી ઈસી મહીનેમેં અપને વતનસે બાહિર નિકલનેવાલા હે. કોઈ રાસ્તા ઐસા નહીં રહા જિસ પર લોગ ન ભેજે ગએ હો, ઔર હમકો ખબર મિલી હૈ કે વો આપકે ઈસી રાસ્તા પર હૈ. દુરવેશને કહા, ખતાઓ તો સહી જિસ ખાતકા અલ્લાહ તઆલા ઈરાદા કરમા ચુકે હો કે વો પૂરી કર દે. ફિર લોગોમેં વો ક્રીન હે જો ઉસ્કો ટાલ સકતા હો ? યે સુનકર વો લોગ ઉસ્કી ખાત માન ગએ, ઔર કુછ દિન ઉસ્કે યહાં ઠેહરે રહે. ઉસ્કે ખા'દ ઉસ દુરવેશને કહા, અરે અરબકે લોગો ! કસમ ખાકર ખતાઓ તુમમેંસે ઉસ્કા વલી ક્રીન હૈ ? અખૂ તાલિખ બોલે, મેં વલી હૂં. ઉસપર વો આપ (સ.અ.વ.) કી વાપસી પર ખરાબર ઈસરાર કરતે રહે, યહાં તક કે અખૂ તાલિખને આપકો મક્કા મુકર્રમા વાપસ કર દિયા, ઔર રૂખસતકે વકત દુરવેશ સાહબને આપકે સાથ સફરમેં ખાનેકે લિયે કુછ જૈતૂન ઔર ચપાતીયાં પેશ કી, ઔર અખૂબકર (રહિ.) ને ખિલાલ (રહિ.) કો આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ ભેજ દિયા. (તિરમિઝી)

જહરવાલી બકરી કે ગોશ્તને આપ (સ.અ.વ.) કો ખબરદાર કિયા

હઝરત જાબિર (રહિ.) ખયાન કરતે હૈ કે ખૈબરકી એક ચહૂદી ઔરતને એક ભૂની હુઈ બકરી જહર મિલાકર આપ (સ.અ.વ.) કે સામને બ-તૌરે હદીયા પેશ કી. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્મેંસે કુછ ખાયા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે ખા'જ સહાબા

(રદિ.) ને ભી ખા લિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખાનેસે હાથ ઉઠા લો. ઉસ ચહૂદી ઔરતકો ખુલાનેકે લિયે આદમી ભેળ, ઔર ઉસ્સે ખૂબ, તૂને ઇસ બકરીમેં જહર મિલાયા હૈ ? ઉસને કહા, આપ (સ.અ.વ.) કો કિસને કહા હૈ ? આપને દસ્તકે ઉસ ટુકળેકી તરફ ઈશારા કરકે ફરમાયા જો આપકે હાથમેં થા. યે સુનકર વો ખોલી જી હાં. મૈને અપને દિલમેં કહા થા, અગર યે નખી હોંગે તો ઉન્કો યે જહર કયા નુકસાન દેગા, અગર નખી ન હોંગે તો ઉન્સે હમારી જાન છૂટ જાએગી. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ ચહૂદી ઔરતકો મઆફ ફરમા દિયા, ઔર ઉસ્કો કોઈ સજા ન દી. આપ (સ.અ.વ.) કે જિન સહાબાને વો ગોશ્ત ખા લિયા થા ઉન્કા ઇન્તિકાલ હો ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ભી ઉસ જહરવાલી બકરીકે અસરસે હમેશા અપને શાનોં કે દરમિયાન સીન્ગી લગવા લિયા કરતે થે. સીંગી લગાનેવાલા અખૂ હિન્દ અન્સારકે કબીલા બનૂ બયાઝાકા એક આઝાદ કિયા હુવા ગુલામ થા. ઉસને સીન્ગ ઔર નશ્તરસે આપકો સીન્ગી લગાઈ થી.

(અખૂ દાઉદ, દારમી)

નખુવ્વતસે પેહલે પત્થરોંકા

સલામ કરના

હજરત જાબિર (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈ મક્કા મુકર્રમામેં ઉસ પત્થરકો ખૂબ પેહચાનતા હૂં, જો મેરે-નખી હોનેસે પેહલે મુઝકો સલામ કિયા કરતા થા. મૈ અબ ભી ઉસ્કો ખૂબ પેહચાનતા હૂં. (મુસ્લિમ)

હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી કબર મુબારકસે અજાનકી આવાજ આના

સર્પદ ઇબ્ને અબ્દુલ અજીઝ કેહતે હૈં કે જબ હિરહકા વાકિઆ પેશ આયા હૈ તો ત્રીન દિન તક આપ (સ.અ.વ.) કી મસ્જિદમેં અજાન નહીં દી ગઈ, ઔર સર્પદ ઇબ્ને મુસઅિબ ઉન દિનોમેં ભી મસ્જિદસે નહીં નિકલે, ઔર નમાઝકે ઔકાત સિર્ફ એક ગુન ગુનાહટકી આવાજસે પેહચાના કરતે, જો આં હઝરત (સ.અ.વ.) કી કબર મુબારકસે સુના કરતે થે.

ઝમીનકા હુજૂર (સ.અ.વ.) કે કુઝલાકો નિગલના

હઝરત આઈશા (રદિ.) બયાન ફરમાતી હૈં કે એક મરતબા મૈને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! મૈં દેખા કરતી હૂં કે આપ (સ.અ.વ.) જૈતુલ ખલામેં તશરીફ લે જાતે હૈં, ફિર વહાંસે વાપસ આતે હૈં. ઉસ્કે બા'દ જો શખ્સ આપકે બા'દ જાતા હૈ વો આપ (સ.અ.વ.) કે કુઝલાકા કોઈ નિશાન તક નહીં પાતા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, આઈશા ! કયા તુમ નહીં જાનતી કે અલ્લાહ તઆલાને ઝમીનકો હુકમ દિયા હૈ કે વો અંબિયા (અલૈ.) કે નિકલે હુએ કુઝલાકો જઝૂબ કરે ?

(ખસાઈસુલ કુબરા)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે જિસમ મુબારકકી ખૂશખૂ સખસે અચ્છી થી

હઝરત મઆઝ ઈબ્ને જબલ (રદિ.) બયાન કરતે હૈ કે
મૈ આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે સાથ સફર કર રહા થા કે આપ
(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઝરા મેરે કરીબ આના. મૈ કરીબ
ગયા તો મૈને આં હઝરત (સ.અ.વ.) કી સી ખૂશખૂ ન તો
મુશકમે દેખી ઔર ન અંબરમે. (બઝઝાર)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) જિસ રાસ્તેસે ગુઝરતે વો રાસ્તા ખૂશખૂદાર હો જતા

હઝરત જાબિર (રદિ.) બયાન કરતે હૈ કે જબ ભી
રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કિસી રાસ્તે પર જાતે, ફિર આપકે
ખાંદ કોઈ દૂસરા શખ્સ ઈસી રાસ્તે પર જાતા તો વો ઝરૂર
પેહચાન લેતા કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) કા ગુઝર ઈસ તરફસે
હુવા હૈ, કયૂંકે આપ (સ.અ.વ.) કી ખૂશખૂસે રાસ્તા મહેકવાલા
હોતા થા. (દારમી)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા પસીના બહોત હી ખૂશખૂદાર થા

હઝરત અનસ (રદિ.) બયાન કરતે હૈ કે એક મરતબા
આં હઝરત (સ.અ.વ.) હમારે ઘર તશરીફ લાએ. ઔર ઐસા

हुवा के दो पहरे आपने हमारे ही घर आराम करमाया। आप (स.अ.व.) को पसीना आया तो मेरी मां ओक शीशी लाई। आप (स.अ.व.) को पसीना पूछ पूछकर उसमें डालने लगी। आप (स.अ.व.) पे हार हो गये तो पूछा, अय उम्मे सलीम ! ये क्या कर रही हो ? उन्होंने अर्ज किया, ये आपका पसीना है। हम अपने धतरोमें धस्को मिला लेते हैं, और ये धत्स हमारे बड़ा सजसे जिम्मादह भूशभूदार हो जाता है।

(मुस्लिम शरीफ)

ओक रिवायतमें धतना और है के उन्होंने ये ली कहा, हमें उम्मीद है के धस्की जरूरत हमारे जय्योओ ली लग जाये। आप (स.अ.व.) ने करमाया तुमने हुइस्त कहा।

हुजूर (स.अ.व.) के हाथ ફेरनेसे

इफसारसे भूशभूका आना

हुजरत जभिर (रहि.) जयान करमाते हैं, मैंने आं हुजरत (स.अ.व.) के साथ ओहुरकी नमाज अदा की। फिर आप (स.अ.व.) अपने घरकी तरफ चले तो मैं ली आपके साथ हो लिया। सामनेसे कुछ जय्ये आ निकले। आप (स.अ.व.) ने मुहुब्बतके तौरपर उन सजके ओक ओक इफसार पर हाथ फेरा, जब मेरा नंबर आया तो आपने मेरे दोनूं इफसारों पर हाथ फेरा। उस वकत मैंने आपके हाथ मुबारककी पुन्की (हंडक) मेहसूस की, और उसकी भूशभू सूंधी, जैसा भडक रहा था जैसा अली धत्स जेयनेवालेके डिब्बेसे निकला है। (मुस्लिम)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી નકલે ઉતારનેવાલેકા મુંહ ટેળ્યા હો ગયા

અબ્દુરહમાન સિદ્દીકે અકબર (રદ્દિ.) કે સાહબઝાદે રિવાયત કરતે હૈં કે ફલાં શમ્સ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી મેહફિલમેં આકર ખેલા કરતા, ઔર જબ આપ (સ.અ.વ.) ગુફતગૂ (ખાતચીત) ફરમાતે તો ઇસ્તિહજા (મજાક) કે તૌર પર મુંહ બનાયા કરતા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અચ્છા ચૂં હી હો જાએ. (અલ્લાહ તઆલાને ઉસ્કા મુંહ ઇસી તરહ બના દિયા), ઔર જબ તક જિયા (જિન્દા રહ્યા) ઇસી તરહ મુંહ બનાતા રહ્યા. (હાકિમ)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા કાફન ઔર મૂસા (અલૈ.) કે કિસ્સાકી ખબર દેના

અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને હારિસસે રિવાયત હૈ કે કાફન મૂસા (અલૈ.) કા ચચા જાદ ભાઈ થા, ઔર હમેશા ઉન્કે પીછે પળા હુવા થા. અબ નૌબત ચહાં તક પહોંચી કે ઉસને એક જાનિયા ઔરતકો સમજા દિયા કે લોગ જબ મેરે પાસ જમા' હો તો કેહના કે મૂસા (અલૈ.) ને માઈલ કરના ચાહા મેરે દિલકો. ચુનાંચે જબ કલ હુઈ ઔર લોગ જબ જમા' હો ગએ તો વો આઈ, ઔર કાફનસે ચુપકેસે ઉસને કોઈ ખાત કી. ફિર લોગોકો મુખાતબ કરકે ખોલી, ઇસ કાફનને હી મુજકો મૂસા (અલૈ.) કે

સર ઐસી ઐસી ખાત લગાને કે લિયે કહા થા.

મૂસા (અલૈ.) ને ઈન ખાતોમેસે કોઈ હર્ફ મુજસે નહીં ફરમાયા, ચે ખબર મૂસાકો ભી હો ગઈ વો ઉસ વકત મેહરાબમે ખળે નમાઝ પળહ રહે થે. ચે સુનકર સિજદહમે ગિર ગએ ઔર ફરમાયા, પરવરદિગાર ! કાફરને મુજકો ખળી તકલીફ દી, ઔર જો કુંછ ઉસને કહા વો ચહાં તક કે અખ ઉસ્કે તોહમત લગાનેકી ભી નૌખત આ ગઈ. ઉસી વકત મૂસા (અલૈ.) પર વહી આઈ. મૈને ઝમીનકો હુકમ દે દિયા હૈ, તુમ ઉસ્સે જો કહો વો તુમહારી તાબે'દારી કરેગી. કાફર એક ખાલાખાનેમે રહેતા થા, જિસમે ઉસને સોનેકે ખિસ્તર ચળ્યા રખે થે. હઝરત મૂસા વહાં તશરીફ લે ગએ. ઉસ વકત કાફરકે અહખાખભી વહાં મૌજૂદ થે ઔર ફરમાયા, તેરી તકલીફોકી નૌખત અખ ચહાં તક આ ગઈ હૈ કે તૂને ઈસ કિસમકે કલિમાત કહે, અય ઝમીન! તૂ ઈસ્કો પકળ લે. ઝમીનને ફૌરન ઘુટનો તક ઈસ્કો હઝમ કર લિયા. ઈસ પર વો ચીખ પળા. મૂસા અપને પરવરદિગારસે દુઆ કરો કે વો હમકો ઈસ અઝાબસે નજત ખખ્શ દે તો હમ આપ પર ઈમાન લે આએંગે, આપકે સાથ હો જાએંગે. મગર મૂસાને ઝમીનકો ફિર ચેહી ફરમાયા, ઈસ્કો ઔર ઘુટનો તક પકળ લે. મૂસા (અલૈ.) ઝમીનસે ખરાખર ચેહી ફરમાતે રહે, હત્તાકે ઝમીન ઉપરસે મિલ ગઈ ઔર વો ઉસ્કે અંદર ચીખતા હી ચીખતા ચલા ગયા. ઉસ્કે ખા'દ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે મૂસા (અલૈ.) કે પાસ વહી આઈ. મૂસા તુમ કિતને તેઝ મિઝાજ હો ખૂબ સુન લો, અગર મુજકો વો એક ખાર ભી પુકારતા તો મૈ ઉસ્કો નજત દે દેતા. (દુર્ મન્સૂર)

**हुजूर (स.अ.व.) का हाउद (अलै.)
के मुफ्तसर वकतमें जभूर
पण्डनेकी जणर देना**

हुजरत अबू हुरैरु (रहि.) रिवायत करते हैं के हुजूर (स.अ.व.) ने इरमाया, हाउद (अलै.) के लिये जभूरके तराने धतने लढे कर दिये गये थे के वो अपनी सवारी तैयार करनेका हुकम देते, धर उस पर जीन कसी जाती, धर जीन कसनेसे पेहले पेहले ये जभूर पण्डकर इरिग हो जाते, उनमें जणी पास जात ये थी के सिर्फ अपने हाथकी कमाई जाते थे.

**हुजूर (स.अ.व.) का सुलेमान
(अलै.) के इसलाकी जणर देना**

हुजरत अबू हुरैरु (रहि.) रसूलुल्लाह (स.अ.व.) से रिवायत करते हैं के आपने जयान इरमाया के दो औरतें थी, उनके साथ उनके दो बच्चे थे, लेणिया आया, उनमेंसे एकका बच्चा ले गया. धसपर उसकी साथ वाली बोली के तेरे बच्चाको ले गया है ? दूसरी ने कहा नहीं, तेरे (बच्चा) को ले गया है. ये दोनों अपना मआमला हाउद (अलै.) के पास लेकर आई. उन्होंने (मुकद्माके हालात सुनकर) जणी के हुकमें इसला कर दिया. उसके बाद वो सुलेमान धने हाउद (अलै.) की तरफ चली और उन दोनोंने फिर यहां अपना मआमला जयान

ક્રિયા. ઉન્હોને ફરમાયા, લાઓ છુરી લાઓ, મૈ ઇસ લજાકેકો કાઠકર આધા આધા લુમ દોનૂકો દે દેલા હું. ચે સુનકર છોટી ખોલ પળી, ખુદા તઆલા આપ પર રહમ ફરમાયે. દેખિયે, ઐસા ન કીજિયે. ચલિયે ચે લજાકા ઉસ્કા હૈ. ઉસ્કી ચે ખાત સુનકર ઉન્હોને ચે ફેસલા દે દિયા કે લજાકા છોટીકો દે દિયા જાયે.

(મુત્તફકુન અલૈહિ)

**હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વાલિદહકા આપકી
પૈદાઈશકે વકત એક નૂર દેખના**

હઝરત ઇરખાઝ ઇબ્ને સારિયા (રહિ.) રિવાયત કરતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈ અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીકે ખાતિમુન્નખિય્થીન થા. ઔર આદમ (અલૈ.) અલી આખો ગુલહીકી હાલતમેં ચે, ચા'ની ઉન્કા પુતલાલી તૈયાર ન હુવા થા, ઔર લો મૈ તમકો ઉસ્કી ઇજ્તિદા ખતાતા હું. મૈ હઝરત ઇબ્રાહીમ (અલૈ.) કી દુઆ ઔર ઇસા (અલૈ.) કી ખશાસ્તકા મિસ્દાક હું, ઔર અપની વાલિદહકે ઉસ ખ્યાલકી તા'બીર હું જો ઉન્હોને દેખા થા. ચુનાંચે જખ આપ (સ.અ.વ.) પૈદા હુએ તો આપ (સ.અ.વ.) કી વાલિદહને એક નૂર દેખા કે મિસ્કી રોશનીસે શામકે મહલ્લાત જગમગા ઉકે, ઔર ઇસી તરહ દીગર અંખિયા (અલૈ.) કી વાલિદહલી દેખા કરતી થી.

(મસ્નદે અહમદ, તિખરાની, મુસ્તદરક)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી બેઅસતકે મુતઅલિલકે જિન્નાત ઓર ચહૂદકી ખબર દેના

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રિવાયત કરતે હૈ કે એસા કભી નહીં હુવા કે મૈને હઝરત ઉમરકો ચે ફરમાતે સુના હો કે મેરા મુમાન હૈ કે ચે વાકિઆ ઈસ તરહ હોગા, ફિર વો કીક ઈસી તરહ ન નિકલા હો. એક દિનકા વાકિઆ હૈ કે વો તશરીફ ફરમા ચે, સામનેસે એક હસીન શખ્સ ગુઝરા. આપને ઉસ્કો દેખતે હી ફરમાયા, યા તો મેરા ખ્યાલ ગલત હૈ વરના ચે શખ્સ યા તો અપની ઈસી કુફ્રી હાલત પર કાઈમ હૈ, યા વો પેહલે કાહિન હોગા. અરબ્બા ઉસ્કો મેરે પાસ લાઓ. ચુનાંચે વો હાજિર કર દિયા ગયા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉસ્સે વોહી ખાત ફરમાઈ, ઉસને કહા આજસે પેહલે મૈને ઈસ્સે જિયાદહ તઅજજુબકી ખાત કોઈ નહીં દેખી થી કે એક મુસલમાન આદમીસે એસી ખાત કહી જાએ. હઝરત ઉમરને ફરમાયા, મૈ તુઝકો કસમ દેતા હૂં, અપની અસલિયત ઝરૂર ખતા, ઉસને કહા, અરબ્બા તો ફિર ખાત ચે હૈ કે મૈ જાહિલિયતકે ઝમાનેમે કાહિન થા. ઉસપર હઝરત ઉમરને પૂછા, જો જિન તુમહારે પાસ ખબરે લાયા કરતા થા, ઉનમે સખસે જિયાદહ તઅજજુબમે ડલનેવાલી કૌનસી થી ? ઉસને કહા કે એક દિન મૈ બાઝારમે થા, કયા દેખતા હૂં કે વો મેરે પાસ આયા ઓર કુછ ઘભરાયા હુવા મા'લૂમ હોતા થા. ઉસને કહા, કયા તુમને જિન્નાતકી

નાઉમ્મીદીકા હાલ નહીં દેખા ? વો રોન્ધે જલીલ હોકર કિસ તરહ માયૂસ પજે હૈ, ઔર ઉન્હી ઊંટો ઔર કબૂઓમે જ ઘુસે હૈ. (યા'ની અબ ખસ્તીઓમે આનાં જના ન હોગા, જંગલમે રહા કરેંગે). ચે સુનકર હઝરત ઉમરને ફરમાયા ઉસને કીક કહા, એક દિન ઐસા ઇત્તિફાક હુવા કે મૈ ઉન્કે ખુતો કે પાસ સો રહા થા. એક શખ્સ એક બછળા લેકર આયા, ઔર ઉસને ભેટ ચબ્બાયા. મૈને એક ગૈબી ચીંખ મારનેવાલેકી આવાજ સુની કે ઐસી સખ્ત અવાજ ઉસ્સે પેહલે કભી નહીં સુની થી. કોઈ કેહતા હૈ ઓ જલીહ (નામ) એક કામિયાબ ખાત અહિર હુઈ. એક શખ્સ કેહતા હૈ કે ખુદાકે સિવા ઔર કોઈ ખુદા નહીં ચે સુનકર ઔર લોગ તો કૂદ કૂદકર ભાગ ગએ, મગર મૈને કહા કે મૈ તો ચહાંસે ઉસ વકૂત તક ન હટૂંગા જબ તક ઉસ્કી સહીહ સહીહ હકીકત મા'લૂમ ન કર લૂં. ફિર વોહી આવાજ આઈ, અચ જલીહ ! એક કામિયાબ ખાત અહિર હુઈ. એક ફસીહ શખ્સ કેહતા હૈ કે ખુદાકે સિવા કોઈ ઔર ખુદા નહીં. ઉસ્કે ખા'દ મૈ ઉઠ ખળા હુવા. અભી કુછ દિન હી ન ગુઝરે હોગે કે ચે શોહરત ઉળ ગઈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને નખુવ્વતકા દા'વા કિયા.

(બુખારી શરીફ)

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) બયાન કરતે હૈ કે એક મરતબા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) અપને ચંદ સહાબા (રદિ.) કો લેકર ઉક્કાઝકે ખાજારકી તરફ ચલે. ચે વો ઝમાના થા જબ કે આસમાનોકી ખબરે સુનને કે લિયે શયાતીનકે ઉપર જનેકી ખંદિશ (પાખંદી) હો ચુકી થી, ઔર ઉનપર આતિશ ખાઝી હોને લગી થી, ઉસપર શયાતીન વાપસ આકર ખા હમ

(આપસમેં) ચે ખાત ચીત કરને લગે. આખિર ચે ખાત કયા હે કે અબ હમ આસમાનો પર ખખરે સુનનેકે લિયે જ હી નહીં સકતે ? ઔર હમારે ઉપર શુહુબ (તારો) કી ભરમાર કી જાતી હે, હો ન હો જરૂર કોઈ નઈ ખાત હુઈ હે. લિહાજા મશરિક ઔર મગરિબકો છાનકર ઉસ્કી તહકીક કરો કે કયા ખાત પેશ આઈ હે ? ચુનાંચે જિન્નાત ઈસ વાકિઆકી તહકીકકે લિયે મશરિક ઔર મગરિબમેં ફેલ પજે, ઈત્તિફાકસે જો જમાઅત તિહામાકી તરફ ચલી થી. વો મકામે નખ્લામેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે પાસ આ પહોંચી. ઉસ વકત આપ (સ.અ.વ.) ખાજારે ઉ કાઝકો જાતે હુએ અપને સહાબાકો સુખ્હકી નમાઝ પખ્લા રહે ષે. જબ ઉન્હોને કુર્આન પાઠ સુના તો ઔર ગૌરકે સાથ કાન લગાકર ઉસ્કો સુનને લગે તો જો સાપ્તા ખોલ ઉકે કે વો ખાત જરૂર ચેહી હે, જિસ્કી વજહસે હમારે ઔર આસમાની ખખરો કે દરમિયાન ખંદિશ (પાખંદી) હો ગઈ હે, પસ ઉસી વકત અપની કૌમકી તરફ વાપસ હુએ, ઔર અપની કૌમસે કહા, હમને એક અજીબો ગરીબ કુર્આન સુના હે જો લોગોકો ભલાઈકી રાહ દિખાતા હે. હમ તો ઉસપર ઈમાન લા ચુકે હૈં, ઔર અબ હમ અપને પરવરદિગારકા કિસીકો હરગિઝ શરીક નહીં ઠેહરા સકતે. ઈસ વાકિઆકી તસદીકકે લિયે અલ્લાહ તઆલાને અપને રસૂલ (સ.અ.વ.) પર ચે આચત નાઝિલ ફરમાઈ, કુલ બ્રિહિય ઈલય્ય આખિર તક.

હઝરત મુબાહિદ કેહતે હૈં કે મુઝસે એક શેખને ખયાન કિયા, જિસ્કો ઈખ્ને ઈસા કહા જાતા થા. ઉસ વકત હમ ગઝવએ રૂદસમેં મશગૂલ થે. ઉસને કહા કે મૈં અપને ખાનદાનકી ગાય

ચરા રહ્યા થા, મૈને ઉસ્કે અંદરસે એક આવાજ સુની, અચ જરીઅકે ખાનદાનવાલો ! એક ફસીહ ખાત એક ખૈર ખ્વાહ શખ્સ કેહતા હૈ કે ખુદાકે સિવા ઔર ખુદા કોઈ નહીં. ઉસ્કે ખા'દ ઉસને કહ્યા, હમ મક્કા પહોંચે તો કયા દેખતે હૈ કે હુજૂર (સ.અ.વ.) દા'વાએ નુખુવ્વતકા એ'લાન કર ચુકે હૈ.

હજરત જાબિર (રદિ.) કેહતે હૈ કે નખીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે મુતઅલ્લિક જો સખસે પેહલે ખખર હમકો મિલી, વો ઇસ સૂરતસે મિલી કે એક ઔરતકે એક જિન તાબે' થા. એક દિન વો એક પરિન્દાકી શકલમેં ઉસ્કે ઘર એક ખજૂરકે ઢિંડ (હૂંઠા) પર આકર ખૈઠા. વો કેહતી હૈ, મૈને કહ્યા હમારા મહેમાન હો જા, ઔર તૂ હમકો ખખરે સુના, ઔર હમ તુજકો સુનાએ. ઉસને કહ્યા, એક નખ. મક્કામેં જાહિર હુએ હૈ, જિન્હોને હમ પર જિના હરામ કર દિયા હૈ, ઔર કહી જાકર રેહનેસે હમકો રોક દિયા હૈ. હજરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈ કે એક ચહૂદી થા જો મક્કા મુકર્રમામેં રહ્યા કરતા થા, જિસ રાતમેં આંપ (સ.અ.વ.) કી પૈદાઈશ હુઈ થી. ઉસને લોગોસે તહકીક કી કે આજકી રાતમેં કયા તુમહારે ઘરોમેં કોઈ ખચ્ચા પૈદા હુવા હૈ ? લોગોને કહ્યા, હમકો મા'લૂમ નહીં. ઉસને કહ્યા, અચ્છ જાઓ તહકીક કરો, કયૂંકે ઇસ રાતમેં જરૂર ઇસ ઉમ્મતકા નખી પૈદા હો ચુકા હૈ. ઉસ્કે દો શાનો કે દરમિયાન એક અલામત (નિશાની) હૈ, ઔર દો રાતોસે ઉસને મુંહમેં દૂધ ભી નહીં લિયા હૈ, કયૂંકે એક સરકશ જિનને અપના હાથ ઉસ્કે મુંહ પર રખ છોળા હૈ. (વે જૂઠ કહ્યા) લોગ વાપસ હુએ, ઔર તહકીક શુરૂ' કી તો ઉસ્કે કહ્યા ગયા કે હાં, અખ્દુલ્લાહ ઇખ્ને

अब्दुल मुत्तलिबके घर ओक इरजंद पैदा हुवा है. वो यहुदी
 उनकी साथ लेकर उनकी वालिदहके पास गया. उन्होने आपको
 दियलाया, यहुदीका उस निशानीको देभना था के वो जे होश
 होकर गिर पणा, और जोला अइसोस जनी धर्राधलमें से
 नजुवतका आत्मा हो गया.

अय कुरेश ! याद रखो के ये तुमपर जैसा जबरदस्त
 हमला करेंगे, निस्की जबर भशरिकसे मगरिज तक हो जअेगी.
 इजरत कअज (रदि.) तौरातसे नकल करते हैं के हम आपकी
 सिक्षात तौरातमें ये लिखी हुई पाते हैं के मुहम्मद (स.अ.व.)
 अल्लाह तआलाके पयगम्बर हैं, और मेरे पसंदीदह जन्दे हैं
 न जराज जमान, और तभीअत, न जाजरोमें शोर करनेवाले,
 न पुराईका जदला पुराईसे देनेवाले जल्के जहोत मज्माइ
 करनेवाले. और आप (स.अ.व.) की पैदाईशकी जगह मक्का
 मुकर्रमा और आप (स.अ.व.) की हिजरतका मकाम मदीना
 तंय्यिजह है, और आप (स.अ.व.) की नजुवत, और आप
 (स.अ.व.) का दीन मुल्के शाम तक (जे अंजिया (अलै.) का
 मरकज है), और आप (स.अ.व.) की उम्मत जुंदा तआलाकी
 धतनी ता'रीफ करनेवाली है के उसका लकज हम्मादून है या'नी
 राहत और तकलीफमें जुदाकी ता'रीफ करेगी, हर मकाम पर
 जुदाकी हम्द करनेवाली, और हर उंचे मकाम पर जुदाकी
 तकबीर पण्डनेवाली, आइताजकी तरफ टिकटिकी लगाकर
 देभनेवाली, नमाजको अपने वक्तों पर अदा करनेवाली, आधी
 पिन्डलीयो तक अपनी लुंगी बांधनेवाली, और अपने हाथ
 और पैर या'नी जिसमके अतराफका वजू करनेवाली, उनका

મુઅજ્જિન ખુલંદ મકામ પર ખળે હોઠર અઝાન કેહનેવાલા, ઉન્કી સફ નમાઝોમેં ઐસી સીધી જૈસી જિહાદમેં. રાતકે અંધેરમેં આહિસ્તા આવાજસે ઇસ તરહ તિલાવતે કુઆન કરનેવાલી જૈસે શહદતી મખ્ખીયોતી લિન લિન.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી તસ્વીરેં અહલે કિતાબકે પાસ મૌજૂદ થી

હઝરત ઝુબૈર ઇબ્ને મુતઈમ (રદિ.) કેહતે હું કે આપ (સ.અ.વ.) કો કુરૈશકી તરફસે તકલીફ દેના મુઝકો સખ્ત નાપસંદ થા. જબ મુઝકો ચે ખતરા ગુઝરને લગા કે અબ ચે આપકો કતલ કરનેવાલે હું તો મੈ (મક્કાસે) બાહિર નિકલ ગયા, યહાં તક કે એક ગિરજેમેં જા પહોંચા. ગિરજેકે લોગ ઉસ્કે સરદારકે પાસ ગયે, ઉસ્કો મેરી ખબર દી. ઉસને કહા, તીન દિન તક ઉસ્કે મુનાસિબ મહેમાની કરો. ઉસ્કે ખા'દ કહા, જરૂર ઉસ્કો કોઈ ખાસ ખાત પેશ આઈ હે. જાઓ ઉસ્કે જાકર પૂછો, કયા વાકિઆ પેશ અયા હે ? (રાવી કેહતે હું) વો આએ ઔર ઉસ્કે આકર પૂછા. ઉસને કહા, ખુદાકી કસમ ઔર તો કોઈ ખાત નહીં, સિફ ઇતની ખાત હે કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે વતન ચા'ની શહરે મક્કામેં મેરે ચચાજાદ ભાઈકા ખ્યાલ હે કે વો નખી હે, ઉસપર ઉન્કી કૌમને ઉન્કો ઇજા (તકલીફ) દેની શુરૂં કી. ચે દેખકર મੈં વહાંસે ચલા આયા હૂં, તાકે મੈં અપની આંખોસે ઉન વાકિઆતકો ન દેખૂં. ઉન્હોને મેરી ઉસ સારી દાસ્તાનકી ખબર અપને રઈસકો જાકર દી. ઉસને

કહા, ઉસ્કો યહાં બુલા લાઓ. મેં ઉસ્કે પાસ ગયા ઓર અપના સારા માજરા ઉસ્કે કેહ સુનાયા. ઉસને કહા, કયા તુમકો ચે ડર હે કે વો લોગ ઉસ્કો કત્લ કર ડાલેંગે ? મૈને કહા જી હાં. ઉસને કહા, અગર તુમ હેખોગે, તો કયા ઉન્કી સૂરત પેહચાન લોગે ? મૈને કહા, મેં અભી અભી તો ઉન્કે પાસસે આ રહા હૂં. ઉસ્કે ખા'દ ઉસને ચંદ તસવીરે દિખાઈ જો તાકમેં ઢકી હુઈ થી. મૈને ઉન્કો હેખકર કહા કે ચે તસવીર ઉન સબ તસવીરોમેં ઉન્કે ખહોત મુશાબેહ મા'લૂમ હોતી હે, પસ વોહી આપકા કહદો કામત, વોહી આપકી જસામત, વોહી આપકે શાનોં કે દરમિયાનકા ફાસલા હે. ઉસને કહા, તુમકો ચે ડર હે કે વો ઉન્કો કત્લ કર હેંગે ? મૈને કહા કે મેરા તો ચકીન હે કે વો ઉન્કો કત્લ કરકે ફારિગ ભી હો ચુકે હોંગે. ઉસને કહા, બ-ખુદા વો ઉસ્કો કત્લ નહીં કર સકતે, બલ્કે જો ઉન્કે કત્લ કરનેકા ઇરાદા કરેગા વોહી ઉસ્કો કત્લ કરેંગે, ચકીનન વો નખી હૂં, ઓર જરૂર અલ્લાહ તઆલા ઉન્કો જાહિર કરકે રહેગા.

હજરત હિશામ ઈબ્ને આસ (રહિ.) ઓર નઈમ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ ઓર એક શખ્સ ઓર ચે, જિન્કા નામ ઉન્હોને ખયાન કિયા થા. સિદ્દિકે અકબર (રહિ.) કે ઝમાનેમેં શાહે રૂમકે પાસ રવાના કિયે ગએ. વો કેહતે હૂં કે હમ જખલહ ઈબ્ને અલ ઐહમકે પાસ ગએ, ઉસ વકત વો મકામે ઓજામેં થા, ઓર પૂરા કિસ્સા ઝિકર કિયા, ઓર ચે ભી ઝિકર કિયા કે બાદશાહકે પાસ ઉન તીનોકો લે ગએ તો ઉસ્કે પાસ એક સુનેહરા મુઅત્તર સંદુકચા હેખા. ઉસ્મેં છોટ છોટસે ખાને બને હુએ ચે, ઉસ્મેં એક ખાના ખોલા ઓર ઉસમેંસે એક સિયાહ રેશમકા ટુકળા નિકાલા,

ઉસ્મે એક સુદેદ રંગકી તસ્વીર થી. ઉસ્કે ખા'દ આદમ (અલૈ.) કી સૂરતકા ઝિકર કિયા, ફિર દૂસરા ખાના ખોલા ઓર ઉસ્મેસે ભી એક રેશમકા ટુકળા નિકાલા. ઉસ્મે નૂહ (અલૈ.) કી તસ્વીર થી. ઉસ્કે ખા'દ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કી સૂરત નિકાલી, ઉસ્કે ખા'દ ઉન્કો આં હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કી તસ્વીર દિખાઈ ઓર કહા કે યે સબસે આખિરી ખાનાકી હૈ, લેકિન ઈસ્કો નિકાલનેમેં ઈસ લિયે જલ્દી કી હૈ તાકે મૈં તુમસે ઉન્કે મુતઅલિલક પૂછું. ઉસ્કે ખા'દ ઓર ખાને ખોલે ઓર બકિયા અંખિયા (અલૈ.) કી તસ્વીર દિખાઈ. ઓર યે ફરમાયા, યે હમારે પાસ આદમ (અલૈ.) કે જમાનાસે ચલી આ રહી હૈ. ઉન્કો દાનિયાલ (અલૈ.) ને બનાયા થા.

(મૂસા ઈબ્ને ઉકબા, ઈબ્ને કસીર, શરહુલ મવાહિખ)
હઝરત મુગૈરા ઈબ્ને શુઅબા (રદિ.) ને રિવાયત કી હૈ કે જબ વો શાહે મકૂકસ શાહે મિસર ઓર ઈસ્કંદરિયાકે શાહ નસારાકે પાસ ગએ તો ઉન્હોને ઉન્કો અંખિયા (અલૈ.) કી તસ્વીર દિખાઈ, ઓર તુમહારે નબી (સ.અ.વ.) કી ભી સૂરત દિખાઈ, જિસ્કો દેખકર ફૈરન ઉન્હોને પહેચાન લિયા.

(અલ જવાબુસ્સહીહ : સ. ૫૭૨, જિ. ૩)

હઝરત જુબૈર (રદિ.) કેહતે હૈ કે જબ અલ્લાહ તઆલાને અપને નબી (સ.અ.વ.) કો મખબૈસ ફરમાયા, ઓર મક્કા મુકર્રમામેં આપ (સ.અ.વ.) કી શોહરત હો ગઈ તો ઈત્તિફાકસે મૈં મુલ્કે શામકે લિયે નિકલા. જબ બસરા પહોંચા તો મેરે પાસ નસરાનીયોકી એક જમાઅત આઈ, ઓર મુજસે કહા કે કયા તુમ હરમકે રેહનેવાલે હો ? મૈંને કહા જી હાં. ઉન્હોને કહા,

કયા તુમ ઉસ શખ્સકો જાનતે હો જિસને નખુવ્વતકા દા'વા ક્રિયા હે ? મૈને કહા હાં.

ઉસ્કે બા'દ વો મેરા હાથ પકળંકર અપને ગિરજામે લે ગયે, જિસમે કુછ તસ્વીરે થી. મુઝસે કહા, ગૌરસે દેખો કે ઈન્મે કૌનસી તસ્વીર ઉસ નખીકે મુશાબેહ હે જો તુમમે ભેજા ગયા હે ? મૈને ગૌરસે દેખા તો ઉન્મે આપ (સ.અ.વ.) કી તસ્વીર ન થી. મૈને ઉન્સે કહા કે ઈન્મે કોઈ તસ્વીર નહીં. ફિર વો મુઝકો એક બજો ગિરજામે લે ગયે, ઉસમે બહોતસી તસ્વીરે થી. મૈ વહાં દેખતા રહા ઉસ વકત તક કે આપ (સ.અ.વ.) કે જૈસી તસ્વીર નજર આઈ ઔર સિદ્દીકે અકબરકી તસ્વીર જો આપ (સ.અ.વ.) કે પાંવકો પકળે હુએ થે. મૈને કહા થે તસ્વીર હે. ઉન્હોને કહા બેશક થે તુમ્હારે નખી હૈ. ફિર ઉન્હોને પૂછા, થે પાંવમે ગિરે હુએકો પેહચાનતે હો ? મૈને કહા હાં. ઉન્હોને કહા, થે શખ્સ નખી કે બા'દ ઉન્કા ખલીફા હોગા.

(બુખારી ફી તારીખ, અબૂ નઈમ ફીદલાઈલ)

કંકરીયોંકા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે હાથમેં તસ્વીહ પઞહના

હઝરત સુવૈદ ઈબ્ને જૈદ બયાન કરતે હૈ કે મૈને એક મરતબા અબૂઝરકો તન્હા દેખા તો ફુરસતકો ગનીમત સમજકર ઉન્કે પાસ જા બેઠા, ઔર ઉન્કે સામને હઝરત ઉસ્માનકા તઝકિરા આ ગયા. ઉન્હોને ફરમાયા કે ઉન્કી શાનમે ભલાઈ કે સિવા મૈ એક કલિમા ભી અપની જબાનસે નહીં નિકાલ સકતા, ક્યૂંકે

ઉન્કી એક ખાસ ખાત મૈં હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સામને દેખ ચુકા હૂં. ખાત યે થી કે મૈં અકસર એસે મૌકોંકી તલાશમેં રહા કરતા થા કે કહીં આપકો તન્હા પા લૂં તો કુછ ખાતેં આપસે હાસિલ કર લૂં. એક દિન ઈસ તલાશમેં ગયા તો આપ (સ.અ.વ.) બાહિર જ ચુકે થે. મૈં ભી પીછે હો લિયા. આપ (સ.અ.વ.) એક જગહ તશરીફ ફરમા હુએ, મૈં ભી આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ બેઠ ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, અય અબૂઝર ! કેસે આએ હો ? મૈંને અર્જ કિયા, સિર્ફ અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલકે લિયે. યે કેહતે હૈં કે ઈતનેમેં અબૂબકર તશરીફ લે આએ ઔર સલામ કરકે આપકી દાઈ જાનિબ બેઠ ગએ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્સે ભી ચેહી પૂછા. ઉન્હોને ભી ચેહી જવાબ દિયા કે અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલકે લિયે. ફિર હઝરત ઉમર હાઝિરે ખિદમત હુએ, ઔર અબૂબકરકે દાઈ જાનિબ બેઠ ગએ. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને અપને દસ્તે મુખારકમેં સાત યા નવ (૯) કંકરીયાં લીં. વો આપ (સ.અ.વ.) કે હાથમેં તસ્બીહ પઢને લગી, યહાં તક કે ઉન્કી આવાઝ શહદતી મખ્ખીયોંકી આવાઝકી તરહ મૈંને સાફ સાફ સુન લી. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કોં જમીન પર રખ દિયા તો વો ખામોશ હો ગઈ. ફિર અબૂબકરને લિયા તો વો તસ્બીહ પઢને લગી, ફિર હઝરત ઉસ્માન (રદિ.) ને લિયા તો તસ્બીહ પઢને લગી.

(તબરાની, મઝ્મઉઝ્ઝવાઈદ, ખિદાયા વન્નિહાયા)

હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી ખુસૂસિયાત

હજરત અબ્બાસ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) મખતૂન (ખતના કિયે હુએ) ઔર નાફ ખુરીદા (નાફ કટે હુએ) પૈદા હુએ થે. (ખયહકી)

હજરત સઅદ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈં કે એક મરતખા મૈં સખ્ત ખીમાર પળા. આપ (સ.અ.વ.) મેરી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લાએ ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને અપના દસ્તે મુખારક મેરી છાતીયોં કે દરમિયાન રખ્યા, ઔર ઈતની દેર રખ્યા કે મૈંને અપને દિલમેં આપ (સ.અ.વ.) કે દસ્તે મુખારકકી ઠંડક મેહસૂસ કી. ઉસ્કે ખા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમકો દિલકી શિકાયત હૈ. જઅઓ હારિસ ઈખ્ને કલદહકે પાસ જાકર અપના ઈલાજ કરાઓ વો શખ્સ તખીબ હૈ. મદીના મુનવ્વરાકી અજવા ખજૂર લેકર ઉસ્કો ગુઠલીયોં કે સાથ કુટ લે, ફિર ઉસ્કો ખ-તરીકે લદ્દુદ ઈસ્તે 'માલ કરાએ યા'ની મુંહમેં ડાલે.

(અખૂ દાઉદ)

એક મરતખા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સઅદ ઈખ્ને અખી વક્ાસ (રદિ.) કી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લે ગએ. ઉસ વકત વો મક્કા મુકર્રમામેં થે, ઔર ખહોત ખીમાર થે. ઉન્કા ખયાન હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપના દસ્તે મુખારક મેરી પેશાની ઔર સીના ઔર પેટ પર ફેરા તો આજ તક મુઝકો યે મા'લૂમ હોતા હૈ, ગોયા આપકે દસ્તે મુખારકકી ઠંડકા અસર મેરે

ਫਿਲ ਐਰ ਜਿਗਰਮੇਂ ਹੈ.

(ਉਮਾਮ ਅਹਮਦ)

ਹੁਜਰਤ ਯਜੀਦ ਧੰਨੇ ਅਸਵਦ (ਰਹਿ.) ਯਯਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਰਸੂਲੁਲਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੇ ਅਪਨਾ ਦਸਤੇ ਮੁਘਾਰਕ ਮੇਰੀ ਤਰਫ਼ ਯਯਾਨਾ ਤੋ ਮੈਨੇ ਸ਼ੌਕਤੇ ਛਾਥੋਂਸੇ ਉਸਕੋ ਲਿਆ ਤੋ ਵੋ ਯਰਫ਼ਸੇ ਜਿਆਦਹੁ ਠੰਡਾ ਐਰ ਮੁਸ਼ਕਤੀ ਘੂਸ਼ਘੂਸੇ ਜਿਆਦਹੁ ਮਹੁਕ ਰਹਾ ਥਾ.

(ਯਯਾਹਕੀ)

ਹੁਜਰਤ ਮਸਓਦ ਧੰਨੇ ਸ਼ਾਦਾਦ (ਰਹਿ.) ਯਯਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮੈਂ ਰਸੂਲੁਲਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਖਿਦਮਤਮੇਂ ਛਾਜਿਰ ਹੁਵਾ. ਮੈਨੇ ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕਾ ਦਸਤੇ ਮੁਘਾਰਕ ਜੋ ਪਕਯਾ ਤੋ ਵੋ ਰੇਸ਼ਮਸੇ ਜਿਆਦਹੁ ਨਰਮ ਐਰ ਯਰਫ਼ਸੇ ਜਿਆਦਹੁ ਠੰਡਾ ਥਾ. (ਤਯਜ਼ਾਨੀ)

**ਹੁਜ਼ੂਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਕੀ ਵਯਹਸੇ ਉਮਮੇ
ਮਅਯਦਤੇ ਘਰ ਯਰਫ਼ਤੋਂਕਾ ਜਾਂਹਿਰ ਹੋਨਾ**

ਨਯੀਐ ਕਰੀਮ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਤੇ ਸੰਛਾਯੀ ਫ਼ਿਸ਼ਾਮ ਕੇਹਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਰਸੂਲੁਲਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.), ਅਯਯੂਯਕਰ, ਐਰ ਉਨ੍ਹੇ ਗੁਲਾਮ ਆਮਿਰ ਧੰਨੇ ਕੁਹੈਰਾ (ਰਹਿ.) ਐਰ ਅਯਯੁਲਲਾਹ ਧੰਨੇ ਅਰੀਕਤ (ਰਹਿ.) ਜੋ ਰਾਸਤਾ ਯਤਾਨੇਵਾਲੇ ਥੇ. ਮਛਾ ਮੁਕਰਮਾਸੇ ਮਦੀਨਾ ਤੈਯਿਯਹੁ ਫ਼ਿਜ਼ਰਤਕੇ ਲਿਯੇ ਯਲੇ, ਰਾਸਤੇਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾ ਗੁਜਰ ਉਮਮੇ ਮਅਯਦਤੇ ਯੈਮੌਂ ਪਰ ਹੁਵਾ. ਯੇ ਸਨ ਰਸੀਦਾ (ਯੁਯਯੀ) ਐਰ ਮੁਸਤਧਿਦ ਐਰਤ ਥੀ. ਅਪਨੇ ਯੈਮੇਕੇ ਸਾਮਨੇ ਯੈਠੀ ਰੇਹਤੀ ਐਰ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰੌਂਕੀ ਯਾਨੇ ਪੀਨੇਸੇ ਯਾਤਿਰ ਕਿਆ ਕਰਤੀ ਥੀ. ਉਨ ਸਾਫ਼ਿਯੌਨੇ ਉਸਸੇ ਕੁਝ ਗੋਸ਼ਤ ਐਰ ਯਯੂਰਕੇ ਮੁਤਅਵਲਿਕ ਪੂਯਾ, ਤਾਕੇ ਉਸਸੇ ਯਰੀਦ ਲੇ. ਯਛਾਂ ਕੇਹਤ ਪਯ ਰਹਾ ਥਾ, ਈਸ ਲਿਸੇ ਉਨ੍ਹੇ ਕੁਝ ਨ ਮਿਲਾ. ਰਸੂਲੁਲਲਾਹ

(સ.અ.વ.) કી નજર એક બકરી પર પળી જો જોમાઠે એક કોનેમેં ખળી થી. આપ (સ.અ.વ.) ને દરયાફત ફરમાયા, ઉઝે મઅબદ ! યે બકરી કેસી ખળી હે ? ઉન્હોને અર્જ કી કમજોરીકી વજહસે રેવળકે સાથ નહીં જા સકી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુઝકો ઇજાઝત હો તો મੈં દૂધ નિકાલકર દેખૂં ? ઉસને અર્જ કી, મેરે માં—આપ આપ પર કુરબાન, આપકો દૂધ મા'લૂમ હો તો શૌકસે નિકાલ લીજિયે. આપ (સ.અ.વ.) ને બકરીકો અપને પાસ બુલવાંયા, ઔર ઉસ્કે થનો પર હાથ ફેરા ઔર બિસ્મિલ્લાહ કેહકર બરકતકી દુઆ ફરમાઈ. ઉસને ફૈરન ટાંગે ફેલા દી ઔર જુગાલી કરને લગી (યા'ની ચારેકો અપને મેદેમેંસે નિકાલકર મુંહમેં દો બારહ ચખાને લગી), ઔર દૂધ દેને લગી. આપ (સ.અ.વ.) ને એક બરતન મંગાયા જો એક જમાઅતકો સૈરાબ કર સકે, ઔર ઉસ્મેં ખૂબ ધારોં કે સાથ દૂધ નિકાલા, યહાં તક કે બરતન પર ઝાંગ આ ગઈ. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કો પિલાયા. બા'દમેં આપ (સ.અ.વ.) ને નોશ ફરમાયા, યહાં તક કે આપ (સ.અ.વ.) કે સબ સાથી પેટ ભરકર ઝમીન પર સો રહે. આપ (સ.અ.વ.) ને કુછ દેરકે બા'દ ફિર દૂધ નિકાલા, યહાં તક કે બરતન ભર ગયા, વો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસીકે પાસ છોળ દિયા. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્કો ખયઅત ફરમાયા, ઔર રવાના હો ગએ, અભી થોળી હી દેર ગુઝરી હોગી કે ઉસ્કે શૌહર અખૂ મઅબદ આ ગએ, તાકે જો દુબલી લળખળાતી હુઈ બકરીયાં જિનકી હડ્ડીયોમેં ગૂદા ભી ન રહા થા, ઉન્કો ભી હાંકકર લે જાએ. જબ અખૂ મઅબદકી નજર દૂધ પર પળી તો ઉન્કો બળા તઅજજુબ હુવા. ઉન્હોને

પૂછા, અથ ઉમ્મે મઅબદ । એ દૂધ કહાંસે આયા? બકરીયોમે તો કોઈ બચ્ચાવાલી ન થી, ઔર ઘરમે કોઈ દૂસરી દૂધકી બકરી ભી નહીં (ફિર એ દૂધ કેસા ?) ઉસને કહા, બ-ખુદા ઔર તો કુછ નહીં, સિર્ફ એ ખાત હુઈ હૈ કે એક મુખારક શખ્સકા હમારે પાસસે ગુજર હુવા, પસ એ ઉન્કે કદમોકી ખરકત હૈ. ઉન્હોને કહા, અચ્છા ઉન્કા કુછ નકશા તો બયાન કરો. ઉન્હોને કહા, ખુલા હુવા જમાલ, ખૂબસૂરત ચેહરા, જિસમકી સાપ્ત (બનાવટ) બળી ખૂબસૂરત, ન બળે પેટકા ઐબ, ન છોટાસા સર, બળી ખૂબસૂરત આખે, તેજ સિયાહ ઔર સુફેદ દરાઝ મજગાન (પલક), બળી શીરી આવાજ, લંબી ગરદન, રીશ (ડાળ્હી) મુખારક ઘની (ભરાવદાર), અબર ખમીદા (ભવે ઝુકી હુઈ) ઔર દરમિયાનસે મિલી હુઈ ઔર ઘની, અગર ખામોશ રહે તો બા-વકાર ઔર ગૂફતગૂ (ખાતચીત) ફરમાએ તો ફસાહતમે સબસે ખુલંદ. બસ મુજસ્સમ રોનક હી રોનક ઔર જમાલ હી જમાલ, કયા દૂરસે ઔર કયા કરીબસે, ગૂફતગૂ બળી સાફ ઔર શીરી (મીઠી). એક એક હર્ફ ન બેકાર ઔર ન જિયાદહ, યૂં મા'લૂમ હોતા કે હારકે મોતી હૈ જો થકે ખા'દ દીગરે ગિર રહે હૈ. દરમિયાની કદ, ન બહોત લંબા કે ખુરા મા'લૂમ હો, ઔર ન ઇતના નીચા કે ઉસપર નઝર ન પળે, બસ મુતવસ્સિત (દરમિયાની) તીનોમેસે દેખનેમે સબસે જિયાદહ હસીન ઔર ખુલંદ. ઉન્કે ખુદામ હલ્કા ખાંધે હુએ, અગર આવાજ નિકાલે તો હમાતન ગોશ (પૂરી તરહ તવજજેહસે સુનનેવાલે), ઔર હુકમ દે તો ઉસ્કી તા'મીલકો દોળ પળે. કાબિલે ગિપ્તા ન ઉન્કા ચળહા હુવા મુંહ, ન કિસીકી

ખુરાઈ કરના. એ સુનકર અબૂ મઅબદ બે-સાખ્તા ખોલ ઉઠે, ખુદાકી કસમ ! તુમને એ ઔસાફ જિન્હે બયાન કિયે હૈં એ તો વોહી કુરૈશવાલે હૈં. ખુદાકી કસમ ! મેરે દિલમેં આતા હૈં કે મૈં ભી ઉન્હે સાથ હમરાહ ચલૂં, ઔર અગર કોઈ સૂરત નિકલી તો ઝરૂર મુઝકો એ કરના હૈ. ઉધર મક્કા મુકર્રમાકા હાલ સુનિયે કે ચહાં ખુલંદ આવાઝસે કોઈ પળહેવાલા એ અશઆર પળહતા થા, મગર એ મા'લૂમ ન હોતા થા કે વો કૌન હૈ.

(૧) ખુદા ભલા કરે ઉન દો રફીકોકા જે ઉમ્મે મઅબદકે ખૈમોમેં આકર રોનક અફરોઝ હુએ.

(૨) વો હિદાયતકે લિયે તશરીફ લાએ ઔર ઉમ્મે મઅબદકો ઉન્હે તુફૈલમેં હિદાયત નસીબ હો ગઈ, ઔર જે મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા રફીક બના વો ચકીનન કામિયાબ હુવા.

(૩) કબીલએ કુસય પર અફસોસ ઔર સદ અફસોસ કે અલ્લાહ તઆલાને આપ (સ.અ.વ.) કે હિજરત કર જાનેકી વજહસે ઉન્કી સરદારી પર ઔર ઉન્હે અચ્છે અચ્છે અફઆલ સબ પર પાની ફેર દિયા.

(૪) ઈસ રિક્કાકત પર અબૂબકર (રદિ.) કો અપને દાદાકી સઆદત મુબારક હો ઔર ખાત તો એ હૈં કે જિસ્કો ખુદા સઆદત નસીબ ફરમાએ, સઆદત ઉસીકો નસીબ હોતી હૈ.

(૫) બનૂ કઅબકો અપને ખાનદાનકી એ ઔરત ઔર મુસલમાનો કે ઈન્તિઝરમેં ઉસ્કા એ બૈઠના મુબારક.

(૬) અપની બહેનસે જાકર બકરી ઔર દૂધકે બરતનકા હાલ તહકીક કરકે તો દેખો, બલ્કે અગર ખુદ ઉન્કી બકરીસે

પૂછોગે તો વો ભી આપકી રિસાલતકી ગવાહી દેગી.

(૭) આપને એક બગેર દૂધવાલી બકરી ઉસ્સે મંગાઈ તો ફોરન ઉસ્કે થન દૂધસે લબરેઝ હો ગએ, ઓર વો દૂધ દેને લગી.

(૮) આપને ઉસ બકરીકો ઉમ્મે મઅબદકે ઘર છોળ દિયા, તાકે અબ દૂધ નિકાલનેવાલા હમેશા ઉસ્કા દૂધ નિકાલતા રહે. હસ્સાન ઈબ્ને સાબિત (રદિ.) કો જબ ઉસ હાતિકે ગૈબી કે યે અશઆર પહોંચે તો ઉન્હોને ઉસ્કે જવાબમેં નીચે કે અશઆર કહે.

(૯) વો કૌમ બળે નુકસાનમેં પળ ગઈ જિન્કે નબી ઉન્કો છોળ ગએ, ઓર જિન્કી તરફ વો રૂખ કરકે ચલે વો બન ગઈ.

(૧૦) ઉન લોગોકી અકલ મારી ગઈ જિન્કો છોળકર આપ રૂખસત હો ગએ, ઓર નૂરે દરખ્શાં લેકર દૂસરી કૌમમેં જલ્વા અફરોઝ હુએ.

(૧૧) ગુમરાહી કે ખા'દ ઉન્કે પરવરદિગારને ઉન્કો હિદાયત નસીબ ફરમાઈ, ઓર જે હક કબૂલ કર લે વોહી રાસ્તા પાનેવાલા રેહતા હે.

(૧૨) કયા વો ગુમરાહ લોગ જે અપને અન્દેપનકી વજહસે ખેવકૂફી કર ખેઠે, ઉન્કે ખરાબર હો સકતે હૈં જે એક હિદાયત યાફતા શખ્સસે હિદાયત હાસિલ કર ચુકે.

(૧૩) ઓર યસરખવાલો કે પાસ હિદાયતકા કાફલા એક એસે શખ્સકે સાથ આકર ઉતરા જે સબમેં બળહકર સઈદ (નેક બખ્ત) થા.

(૧૪) વો એક નબી હૈં જે અપની આખોસે વો ખાતે

देखते हैं जो आम लोग नहीं देखते, और हर मजमा' में अल्लाहकी किताब तिलावत करता है।

(१५) और अगर आज वो कोश पेशीनगोश करता है तो वो कैरन ही बिलकुल सच्ची साबित हो जाती है।

हुजूर (स.अ.व.) की वजहसे दूध और पानेमें भरकत

हुजूरत भिकदाद (र.द.) रिवायत करते हैं कि मैं और मेरे दो रफीक जैसे इकरो झांकाकी हालतमें आये कि हमारी शुनवाध (सुननेकी ताकत) और भीनाध (आंखोंकी रोशनी) दोनों न बचकी थी। हमने रसूलुल्लाह (स.अ.व.) के संहाभाकी भिदमतमें अपने आपको पेश किया, मगर किसीने हमारा पार (भोज) उठाना मंजूर न किया। आभिरकार हम आप (स.अ.व.) की भिदमतमें लाजिर हुये तो आप हमको लेकर अपने घर तशरीफ लाये, देखा तो घरमें तीन बकरीयां मौजूद थीं। आप (स.अ.व.) ने कहा कि ये तीन बकरीयां दूध निकालकर हम सबके दरमियान तकसीम कर दिया करो। हमारा दस्तूर ये था कि हम उन बकरीयांका दूध निकालते और हममेंसे हर शप्स अपना अपना हिस्सा पी लेता, और आप (स.अ.व.) के हिस्साका दूध आप (स.अ.व.) के लिये रखा छोड़ता। रातमें जब कभी आप (स.अ.व.) तशरीफ लाते तो बस धल्नी हल्की आवजसे सलाम करते कि सोता आदमी पेदार न हो, और जगता आदमी सुन ले। उसके आ'द मरिणदमें

તશરીફ લે જાતે, ઔર નમાઝ પઢતે. ઉસ્કે બા'દ તશરીફ લાતે ઔર અપના હિસ્સા નોશ ફરમાતે. એક રાતકા કિસ્સા હે કે મੈ અપના હિસ્સા પી ચુકા થા. શૈતાનને મુજે બેહકાયા કે આપ (સ.અ.વ.) તો અન્સારકે યહાં તશરીફ લે જાતે હૈ, વો આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં કુછ ન કુછ પેશ કરતે હૈ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) ઉન્કે વહાં તનાવુલ ભી ફરમા લેતે હૈ. ભલા ઈસ ઘુંટ ભર દૂધકી આપકો કયા ઝરૂરત હે ? ચે સોચકર મૈ ગયા, ઔર જાકર આપ (સ.અ.વ.) કે હિસ્સાકા દૂધભી પી ગયા. જખ મૈને ઉસ્કો અપને પેટમેં ડાલ દિયા ઔર અબ ગુંજાઈશ ન રહી તો અબ શૈતાનને મુજે ઉલ્ટા શરમિંદા કિયા, ઔર કહા કે કમખખત તૂને ચે કયા ના શાઈસ્તા હરકત કી. આપ (સ.અ.વ.) કે હિસ્સાકા દૂધ પી ગયા. જખ આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએંગે ઔર અપના હિસ્સા ન પાએંગે, ઔર કહીં ઐસા ન હો કે તેરે હકમેં બદ-દુઆ ફરમાએ, ઔર તેરા દીન ઔર દુન્યા દોનૂં બરબાદ હોકર રેહ જાએ. મૈ એક છોટીસી ચાદર ઓળે હુએ થા, ઔર પૈર ઢાંકતા તો મેરા સર ખુલ જાતા, ઔર અગર સર ઢાંકતા તો પૈર ખુલ જાતે, ઔર ઈસ ફિકરમેં કિસી તરહ નીંદ ન આતી થી, મેરે દો રફીક જિન્હોને ચે હરકત ન કી થી વો આરામસે સો ગાએ. ઉસ્કે બા'દ આપ તશરીફ લાએ, ઔર આદતકે મુતાબિક સલામ કિયા, ફિર મસ્જિદમેં તશરીફ લે ગાએ ઔર નમાઝ પઢી. ઉસ્કે બા'દ અપને હિસ્સેકા દૂધ પીનેકે લિચે આએ, બરતન ખોલા તો વહાં કુછ ન થા. આપ (સ.અ.વ.) ને અપના સર મુબારક આસમાનકી તરફ ઉઠાયા. મૈને કહા, અબ આપને મેરે ઉપર બદ-દુઆ ફરમાઈ ઔર મૈ બરબાદ

હુવા, મગર આપને એ દુઆ ફરમાઈ, ખુદાયા જે મુજકો ખિલાએ તૂ ઉસ્કો ખિલા, ઔર જે મુજકો પિલાએ તૂ ઉસ્કો પિલા. (આપકી એ દુઆ સુનકર) મૈને અપની ચાદર સંભાલી, ઔર છુરી હાથમે લેકર બકરીચોકી તરફ બળ્હા કે ઉનમે જે ફરખા (મોટી) હો મૈ આપકે લિયે ઉસ્કો ઝળહ કર ડાલૂં. કયા દેખતા હૂં કે સબકે થનોમે દૂધ ભરા હુવા હૈ. એ દેખકર મૈ એક બરતનકી તરફ બળ્હા, જિસ્કે મુતઅલિલક આપકે ઘરવાલોકો એ ખ્યાલ ભી ન ગુજરા થા કે કભી દૂધ ઈત્ના હોગા કે ઉસ બરતનમે દોહા જાએગા, લેકિન મૈને ઉસ્મે દૂધ દોહા તો વો ભર ગયા, ચહાં તક કે ઉસ્કે ઉપર ઝાગ આ ગએ, મૈ ઉસ્કો લેકર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમાં હાજિર હુવા. આપને પૂછા, કયા તુમ લોગોને અપના હિસ્સા પી લિયા હૈ ? મૈને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! આપ નોશ ફરમા લીજિયે. આપ (સ.અ.વ.) ને કુછ પીકર મુજકો ઈનાયત ફરમા દિયા. જબ મૈ સમજ ગયા કે આપ ખૂબ પેટ ભર ચુકે હૈ, ઔર આપકી દુઆ મુજકો લગ ચુકી હૈ તો મૈ હંસ પળા, ઔર હંસતે હંસતે જમીન પર ગિર ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મિકદાદ એ કયા ના શાઈસ્તા (ના મુનાસિબ) હરકત ? મૈને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! મેરા પૂરા વાકિઆ એ હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, એ બરકત સિર્ફ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે એક રહમત થી. તુમને પેહલે ઈસ્કી મુજકો ખબર કયૂં ન કી ? હમ તુમહારે દોનૂં રફીકોકો ભી જગા લેતે, ઔર વો ભી ઈસ સરકતે ઈલાહીમે શરીક હો જાતે. મૈને કહા, ઉસ ખુદાકી કસમ જિસને આપકો હક દેકર ભેજા હૈ. જબ વો બરકત

आपको पछोच गध और आपके तुईल मुजको ली नसीज हो गध तो फिर मुजको उसकी कोध परवा न रही के किसी और को ली पछोची या नहीं. (मुस्लिम शरीफ)

हुजरत कैस धप्पे नोअमान (रहि.) भयान करते हैं के जज्ज आं हुजरत (स.अ.व.) और अज्जुअकर (रहि.) छुपे तौर पर मक्का मुकर्रमासे मदीना तैयिबा हिजरतके लिये चले तो रास्तेमें उन्का गुजर अक गुलाम पर हुवा जे पकरीयां चरा रहा था, उन्होंने उससे दूध तलज किया. उसने कहा, मेरे पास दूधवाली पकरी तो कोध नहीं, सिई अक जैसी पकरी है जे शुड् आणोंमें गाभन लुध थी. उसके आ'द वक्तसे पेहले उन्का पच्चा गिर गया था, धंस लिये दूध उसके ली नहीं रहा. उन्होंने इरमाया, अज्ज जज्जो वोही ले आओ. रसूलुल्लाह (स.अ.व.) ने दूध निकालनेके लिये उन्का अक टांग दया ली, और उसके थनो पर हाथ मुजारेक इरा और दुआ इरमाय, पस इरन उसके दूध उतर आया. सिईके अकअर अक ढाल लेकर आये. आप (स.अ.व.) ने दूध निकालकर पेहले अज्जुअकर (रहि.) को पिलाया, उसके आ'द फिर दूध दोहा और उस चरवाहेको पिलाया. फिर दूध दोहा और पूद नोश इरमाया. चरवाहेने तअज्जुअसे पूछा, अ-जुदा अताधये आप कौन साहज हैं ? मैंने आप जैसा कोध आदमी नहीं देया. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, देओ जज्ज तक मैं न कहूं मेरी पजर पोशीदा रचना. उसने कहा, जहोत अज्ज. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, मैं जुदा तआलाका पैगअर मुहम्मद (स.अ.व.) हूं. उसने कहा, अज्ज वोही तो नहीं जिस्को कुरैश साणी उहते हैं. आप

(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હા, વો તો ચેહી કેહતે હૈ. ઉસને કહા, મૈ ગવાહી દેતા હૂં આપકા દીન હક હૈ, ઔર આપને જો ચે કામ ક્રિયા હૈ ચે તો નખી કે સિવા ઔર કોઈ શખ્સ નહીં કર સકતા, ઔર મૈ અબ આપકે સાથ ચલતા હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અભી ચે તુમકો મુશ્કિલ હોગા, લેકિન જબ તુમકો મેરે ઝહિર હોનેકી ખબર મિલે, ઉસ વકત તુમ હમારે પાસ આ જના. (મુસ્તદરક)

હઝરત ખખ્ખાખ (રહિ.) કી ખેટી ખયાન કરતી હૈ કે મેરે વાલિદ ખખ્ખાખ એક છોટેસે લશ્કર કે સાથ એક ગઝવામેં ચલે ગએ. ઉન્કે પીછે હમારી ઝરિયાતકા ખ્યાલ ખૂદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ફરમાયા કરતે ચે, ચહાં તક કે બકરી થી ઉસ્કા દૂધ ભી એક ખ્યાલેમેં નિકાલ દિયા કરતે ચે. ઔર આપકી ખરકતસે વો ઈતના ભર જતા થા કે છલકને લગતા થા. વો કેહતી હૈ કે જબ ખખ્ખાખ (રહિ.) ને વાપસ આકર દૂધ ખૂદ નિકાલા તો જિતના વો પેહલે નિકલતા થા, ફિર ઉતનાહી રેહ ગયા. વો કેહતી હૈ હમને ખખ્ખાખસે કહા, જબ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) દૂધ નિકાલા કરતે ચે તો હમારા ખરતન ભર જયા કરતા થા, ફિર જબસે કે ઉસ્કા દૂધ આપને નિકાલના શુરૂં ક્રિયા હૈ તો વો ખહોત ઘટ ગયા હૈ.

**એક વેહશી જનવરકા આપ
(સ.અ.વ.) કી તા'જીમ કરના**

હઝરત આઈશા (રહિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ

(સ.અ.વ.) કે ઘરમે એક જંગલી જાનવર થા. જખ આપ બાહિર ચલે જાતે તો ઇધર ઉંધર દોળતા ઓર ખિલાળીયા (ચંચલપન, ખેલખાળી) કરતા. ઓર જહાં આપકી તશરીફ આવરીકી આહટ મેહસૂસ કરતા તો ફોરન એક ગોશામે દબકર ખેઠ જાતા ઓર ઝરા આવાજ ન નિકાલતા, ઇસ ખ્યાલસેકે મખાદા કહી આપકો તકલીફ હો. (મુસ્નદે અહમદ લિલ્લઅલી)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી દુઆસે સૂરજકા લોટ આના

હઝરત અસ્મા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મકામે સહબામે જોહરકી નમાઝ પળી, ઓર નમાઝે અસરસે ફારિગ હોકર હઝરત અલી (રદિ.) કો ખુલાયા. (હઝરત અલીને અલી તક અસરકી નમાઝ નહીં પળી થી). જખ વો તશરીફ લાએ તો આપને ઉન્કી ગોદમે અપના સર મુખારક રખ્યા (ઓર આપ સ.અ.વ. કી આંખ લગ ગઈ). હઝરત અલી (રદિ.) ને આપકો ખેદાર કરના પસંદ નહીં કિયા, યહાં તક કે આફતાબ ગુરૂખ હોનેકે કરીખ હો ગયા, (ઓર અસરકી નમાઝકા વકત નિકલ ગયા). જખ આપકી આંખ ખુલી તો આપને દેખા કે હઝરત અલી (રદિ.) કી નમાઝે અસરકા વકત જાતા રહા તો આપને દુઆ ફરમાઈ, ખુદાયા તેરા ખંદા અલી (રદિ.) તેરે નખીકી ખિદમતમે થા, (ઓર ઉન્કી નમાઝે અસર જાતી રહી) તો તૂ ફિર આફતાબકો મશરિકકી તરફ લોટા દે. હઝરત અસ્મા ખયાન કરતી હૈ કે

આફતાબ ઈત્ના લૌટ આયા કે ઉસ્કી ધૂપ પહાળો પર ઔર
 ઝમીન પર ફિર પળને લગી. ઉસ્કે ખા'દ હઝરત અલી (રહિ.)
 ઉઠે, ઔર વુજૂ ફરમાકર અસરકી નમાઝ અદા ફરમાઈ. ઉસ્કે
 ખા'દ આફતાબ ગુરૂબ હુવા. યે વાકિઆ મકામે સહબાકા હૈ.
 (મુશિક્કલુલ આસાર)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) પર બાદલોકા સાચા કરના

હઝરત આઈશા (રહિ.) ફરમાતી હૈ કે ઉન્હોને રસૂલુલ્લાહ
 (સ.અ.વ.) સે દરયાફત કિયા, કયા ગઝવએ ઉહદસે બબ્હકર
 ભી કોઈ ઔર સપ્ત વકત આપ પર ગુઝરા હૈ ? આપ
 (સ.અ.વ.) ને જવાબ દિયા થા, તુમહારી કૌમકી તરફસે જો
 જો મસાઈબ મૈને બરદાશત કિયે વો તો કઈ એક થે, લેકિન એક
 બળા સપ્ત વકત મુઝપર વો ગુઝરા હૈ જબ કે મૈને ઈબ્ને
 અબ્દયાલૈલકે સામને અપની નબુવ્વતકો પેશ કિયા તો ઉસને
 મેરી મરજીકા જવાબ ન દિયા, ઔર સાફ ઈન્કાર કર દિયા, મૈ
 સર ઝુકાએ ગમગીન ચલા આ રહા થા. મકામે કરનુસ્સઆલિબ
 પર આકર ઝરા મેરી તખીયત સંભલી તો મૈને અપના સર
 ઉઠાયા, કયા દેખતા હૂં એક બાદલકા ટુકળા મુઝપર સાચા કિયે
 હુએ હૈ, ઉસ્કી તરફ નઝર કી, દેખા તો ઉસ્મેં જિબ્રઈલ (અલૈ.)
 મૌજૂદ હૈ ઔર ફરમાતે હૈ, અલ્લાહ તઆલાને આપકી કૌમકા
 જવાબ સુન લિયા ઔર આપકી ખિદમતમેં પહાળો પર
 મુઅક્કિલ ફરિશ્તાકો ભેજ હૈ, આપ ઉન્હે મુતઅદિલકે જો ચાહો

ઉસ્કો હુકમ દે. ઉસ્કે ખા'દ મલકુલ જિખાલ (પહાળો પર મુઅક્કિલ ફરિશ્તા) ને મુજકો સલામ કિયા ઔર કહા, અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! ચે દુસ્ત ખાત હૈ, અબ ફરમાઈયે કયા હુકમ ફરમાતે હૈ ? અગર હુકમ હો તો મૈ ઈન દો પહાળો કે દરમિયાન ઉન સબકો કુચલ ડાલું ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા નહીં, મુજકો ચે ઉમ્મીદ હૈ કે ખુદા તઆલા ઉન્કી નસલમેં કોઈ ખંદા ઐસા પૈદા કરેગા જો ખુદાએ વહ્દહૂ લા શરીક લહૂકી ઈખાદત કરે.

(બુખારી)

હુજૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનામેં

દરિન્દોંકા ખાત કરના

અખૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈ કે એક ભેળિયેને કિસી બકરી પર હમલા કિયા, ઔર ઉસ્કો જા દખાયા. ચરવાહેને ઉસ્કા પીછા કિયા ઔર બકરીકો ઉસ્સે છુળવા લિયા. ભેળિયા દુમ દખાકર ખૈઠ ગયા ઔર ચૂં ખોલા ઓ ચારવાહે ! તુજકો ખુદાકા ખાંફ નહીં આતા. અલ્લાહ તઆલાને મુજકો રિઝૂક અતા ફરમાયા થા, ઔર તૂને ઉસ્કો મુજસે છીન લિયા. ચે સુનકર ચારવાહા કેહને લગા, કેસી તઅજજુબકી ખાત હૈ કે એક ભેળિયા દુમ દખાકર ખૈઠા હુવા કિસ તરહ ઈન્સાનોકી તરહ ખાતેં કર રહા હૈ ? ભેળિયેને જવાબ દિયા, મૈ તુજકો ઈસ્સે બળહકર એક ઔર અજીબ ખાત સુનાતા હૂં, ઔર વો ચે કે મુહમ્મદ યસરબ (મદીના) મૈ લોગોકો વો ખબરેં ખતા રહે હૈ જો ગુઝર ચુકી હૈ. ચરવાહા અપની બકરીયાં હાંકતા હુવા

મદીનામાં પહોંચ્યા, ઔર ઉન્કો એક કિનારામાં કરકે આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમાં હાજિર હુવા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) સે સારા કિસ્સા અર્જ કિયા. આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને નમાઝકે લિયે હુકમ દિયા. ચુનાંચે એ'લાન કર દિયા ગયા કે નમાઝ તૈયાર હૈ. ઉસ્કે બા'દ આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર ઉસ ગંવારસે ફરમાયા, ઉન લોગોંકો ભી વો ખાત સુના હો. ઉસને બો વાકિઆ દેખા થા મિન વ અન (વૈસા હી) સબ ખયાન કિયા. ઉસ્કે બા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ચે સચ કેહતા હૈ. ઉસ જાતકી કસમ જિસ્કે કબ્જામાં મેરી જાન હૈ, કિયામત ઉસ વકત તક હરગિઝ નહીં આએગી જબ તક કે દરિન્દે ઈન્સાનોંસે ખાતેં ન કરને લગેં. ઔર જાનદાર તો દર કિનાર આદમી કે ચાબુકકા કુન્દના ઔર ઉસ્કે જૂતેકા તસ્મા ભી ઉસ્સે ખાતે કરેગા, બલ્કે ખૂદ ઈન્સાનકી રાન ચે બતાએગી કે ઉસ્કે જાનેકે બા'દ ઉસ્કી ખીવીને કયા કિયા હૈ. (મુસ્નદે અહમદ)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી દુઆસે ચાંદકા દો ટુકળે હોના

હઝરત અનસ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈં કે અહલે મક્કાને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે ઈસ ખાતકી ફરમાઈશ કી કે આપ (સ.અ.વ.) ઉન લોગોંકો કોઈ મોઅજિઝહ દિખાએ તો આપને ઉન્કો ચાંદ ફટકર દો ટુકળે હો જાનેકા મોઅજિઝહ દિખાયા થા, ચહાં તક કે ઉન્હોને કોહે હિરાકો ઉન દોનૂં ટુકળોં કે દરમિયાન દેખા. (મુત્તફુન અલયહિ) તિરમિઝીમાં ચે ઈજાઝ ઔર હૈ કે

ઉસ્કે બા'દ સૂરએ કમર નાઝલ હો ગઈ, ગોયા ચેહી મોઅજિઝહ
ઉસ્કા મિસ્દાક (ગવાહ) હૈ.

હઝરત ઈબ્ને મસૂદ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈ કે આપ
(સ.અ.વ.) કે મુબારક ઝમાનામેં ચાંદ ફટકર દો ટુકળે હો
ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા દેખો ગવાહ રેહના.

(ખુખારી)

હઝરત અબુ હુરૈરહ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ
(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખુદા તઆલાકે પૈગમ્બરોમેં સે એક
પૈગમ્બરને જિહાદકા ઈરાદા ક્રિયા તો ઉન્હોને અપની ફૈજસે
મુખાતબ હોકર યૂં ફરમાયા, મેરે સાથ વો શખ્સ ન ચલે
જિસને નિકાહ ક્રિયા હો ઔર અભી અભી ઉસને અપની
બીવીસે સોહબત ન કી હો, ઔર વો શખ્સ ભી ન ચલે જિસને
મકાન બનાયા હો ઔર અભી તક ઉસ્કી છત ન ઝાલી હો, ઔર
વો શખ્સ ભી ન ચલે જિસને બકરીયાં ઔર ગાભન ઊંટનીયાં
ખરીદ કી હો ઔર વો ઉન્કે જનનેકા ઈન્તિઝાર કરતા હો,
(ઈસ લિયે કે ઉન લોગોકા દિલ ઉનમેં પળા રહેગા, ઔર
સહીહ ઔર ઈત્મીનાનસે જિહાદ ન કર સકેગે) ચે કેહકર વો
પૈગમ્બર જિહાદકે લિયે ચલે, ઔર અસરકે વકત ચા અસરકે
કરીબ ઉસ બસ્તી કે પાસ પહોચે (જહાં ઉન્કો જિહાદ કરના
થા) તો પૈગમ્બરને સૂરજસે કહા, તુઝકો ગુરૂખ હોનેકા હુકમ
હૈ, ઔર મુઝકો જિહાદકા હુકમ. અય અલ્લાહ ! થોળી દેરકે
લિયે તૂ ઈસ્કો ગુરૂખ હોનેસે રોક દે, તાકે હફતા (સનીચર) કી
રાત ન આ જાએ, કયૂંકે હફતાકો જંગ કરના ઉન્કી શરીઅતમેં
દુરૂસ્ત ન થા, ઔર ચે લખાઈ જુમ્હાકે દિન હુઈ થી. ચુનાંચે

સૂરજ ઠહેર ગયા, યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલાને ઉન્કો ફતહ નસીબ ફરમાઈ. ફિર લોગોને માલે ગનીમત એક જગા લાકર જમા' કર દિયા. હસ્બે દસ્તૂર ઉસ્કે જલાનેકે લિયે આસમાનસે આગ આઈ, લેકિન ઉસને ન જલાયા. ઉસપર ઉસ પૈગમ્બરને ફરમાયા, તુમમેંસે કિસી શખ્સને ઈસ માલમેં ખિયાનત કી હૈ, જખ હી યે માલે ગનીમત કખૂલ ન હુવા, લિહાજા તુમમેંસે હર કખીલાકા એક આદમી મુઝસે આકર ખચચત કરે. ચુનાંચે સખને ખચચત કી. એક શખ્સકા હાથ જખ પૈગમ્બરકે હાથસે લગા તો ઉન્કે હાથસે ચિપક ગયા. પૈગમ્બરને કહા કે ચોરી તુમમેંસે કિસીને કી હૈ, ઉસપર ઉન્હોને ખૈલકે સરકે ખરાખર સોના લાકર રખ દિયા, ઉસ્કે ખા'દ આગ આઈ ઔર ઉસ્કો જલાકર રખ દિયા.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

**હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી
આવાઝ મુખારકકો સહાબા (રદિ.)
કા દૂરસે સુન લેના**

હઝરત આઈશા (રદિ.) ખયાન કરતી હૈ કે નખીએ કરીમ (સ.અ.વ.) એક ખાર જુમ્માકે દિન મિઆર પર ખૈઠે ઔર લોગોસે ફરમાયા, તુમ સખ ખૈઠ જાઓ. અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને દૌરહ જે મોહલ્લા ખની ગનમમેં યે. વો કેહતે હૈ કે ઉન્હોને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી આવાઝ સુની તો વહીં અપની જગહ ખૈઠ ગએ.

(ખચહકી)

અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને મઆઝ તૈમી (રદિ.) કેહતે હૈ કે

હુજૂર (સ.અ.વ.) ને મકામે મિનામે હમકો ખુત્બા દિયા તો હમારે કાન ખુલ ગયો. દૂસરી રિવાયત છે કે ફિર અલ્લાહ તઆલાને હમારે કાન ખોલ દિયે, યહાં તક કે હમ અપને અપને ઘરોમે રેહતે થે, ઔર હુજૂર અકરમ (સ.અ.વ.) કે ઇશાદાતકો સુન લિયા કરતે થે. (ઇબ્ને સઅદ)

હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી ખુદાઈસે ખજૂરકે તનેકા રોના

હજરત જાબિર (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે એક અન્સારી ઔરતને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે અર્જ કી, ઇબ્જત હો તો મૈં આપ (સ.અ.વ.) કે લિયે કોઈ ચીજ (યા'ની મિમ્બર) તૈયાર કરા દૂં જિસ પર ખૈઠકર આપ (સ.અ.વ.) ખુત્બા દિયા કરે ? કયૂંકે મેરા એક ગુલામ હૈ જો બખ્લઈ (સુથાર) કા કામ કરતા હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર તુમ ચાહો તો તૈયાર કરા લો. જબ જુમ્હાકા દિન આયા તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઉસ મિમ્બર પર ખૈઠે, જો આપ (સ.અ.વ.) કે લિયે તૈયાર કિયા ગયા થા, તો ખજૂરકા વો દરખ્ત જિસ પર સહારા લેકર આપ (સ.અ.વ.) પેહલે ખુત્બા દિયા કરતે થે એસે ચીખ ચીખકર રોને લગા, ગોયા કે ગમકે મારે ફટ જાએગા. ઉસ્કે નાલો ખુકાઅ (રોને ધોને) પર આં હજરત (સ.અ.વ.) મિમ્બર પરસે ઉતરે, ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને આકર ઉસ્કો ગલે લગાયા તો વો ઇસ તરહ સિસકને લગા, જેસે રોતે હુએ બચ્ચાકો બેહલાકર ખામોશ કરતે હૈં ઔર વો

સિસકીયાં લેને લગતા હૈ, વહાં તક કે બિલકુલ ખામોશ હો ગયા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

સાઈલકો ન દેને પર ગોશ્તકા પત્થર બનના

હઝરત ઉસ્માન (રદિ.) કે એક મૌલા ખયાન કરતે હૈ કે હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે ઘર ગોશ્તકા એક ટુકળા કહીંસે હદિયાકે તૌરપર આયા, ચૂંકે આપ (સ.અ.વ.) કો ગોશ્ત મરગૂબ થા, ઈસ લિયે ઉન્હોને ઘરકી ખાદિમાસે કહા કે ઈસ્કો હિફાજતસે રખ છોળ, શાયદ આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએં ઔર ઈસ્કો તનાવુલ ફરમાએં. ખાદિમાને ગોશ્તકા વો ટુકળા ઉઠાકર એક તાકમેં રખ દિયા. ઇત્તિફાકસે એક સાઈલ આ નિકલા ઔર દરવાઝા પર આકર આવાઝ દી કુછ સદકા દો, અલ્લાહ તુમકો ખરકત અતા ફરમાએ. અરબકે દસ્તૂરકે મુતાબિક જવાબ મિલા, અલ્લાહ તુમકો ખરકત અતા ફરમાએ. (જબ કિસી વજહસે ફકીરકો ન દેના હો તો યે કલિમહ કેહ દિયા જતા હૈ). યે સુનકર સાઈલ વાપસ ચલા ગયા. જબ આપ (સ.અ.વ.) ઘર તશરીફ લાએ તો આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, ઉમ્મે સલમા તુમહારે પાસ ખાનેકે લિયે કુછ હોગા ? ઉન્હોને અર્જ કી જી હાં. ઔર ખાદિમાકો હુકમ દિયા કે ફૌરન જાએ ઔર વો ગોશ્ત લાકર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં પેશ કરે. વો ગોશ્ત લેને ગઈ, કયા દેખતી હૈ કે વહાં તો એક પત્થરકે ટુકળેકે સિવા ઔર કુછ ન થા. જબ યે માજરા આપ (સ.અ.વ.) સે ખયાન ફિયા

ગયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, વો ગોશ્ત પત્થરકા દુકળા બન ગયા, કચૂંકે તુમને ઉસ સાઈલકો નહીં દિયા થા.

હુજૂર (સ.અ.વ.) કી બરકતસે ખાને પીનેકી ચીજોમેં બરકત

હુજરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) કા ઇન્તિકાલ ઉસ હાલમેં હુવા કે મેરે યહાં અલમારીમેં કોઈ એસી ચીજ ન થી જિસે કોઈ બનદાર ખા સકે, બસ સિફ થોળે જવ રખ્ખે હુખ્ખે થે. તો મૈં ઉસીસે ખાતી રહી, યહાં તક કે રાત ગુઝર ગઈ. પસ મૈંને એક દિન ઉન્હે નાપ લિયા, બસ ઉસી દિન વો બરકત ખતમ હો ગઈ. (બુખારી)

હુજરત બાબિર ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કેહતે હૈં કે ઉન્હે વાલિદ શહીદ હો ગએ, ઔર ઉનપર કુછ કર્જ થા વો છ ખેટીયાં છોળ ગએ તો જબ ખજૂર તોડનેકા ઝમાના આયા તો મૈંને હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિર હોકર અર્જ કિયા કે આપ (સ.અ.વ.) કો મા'લૂમ હૈ કે જંગે ઉહદમેં મેરે વાલિદ શહીદ હો ગએ, ઉનપર બહોત કર્જ થા. મૈં ચે ચાહતા થા કે (આપ સ.અ.વ. મેરે ખજૂરો કે ઢેરો કે પાસ ચલે ચલિયે ઔર) કર્જખ્વાહ લોગ વહાં આપ (સ.અ.વ.) કો દેખ લેં (તો મુતાલબામેં કુછ નરમી કરેંગે). તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જાઓ, હર કિસમકી ખજૂરો કે ઢેર અલગ અલગ લગા દો, જબ કર્જ ખ્વાહોને ઉન ઢેરોકો દેખા (યા રસૂલુલ્લાહ સ.અ.વ. કો દેખા) તો ઉસ વકત ચક બારગી (એક સાથ) મેરે ખિલાફ વો લોગ

मुश्तर्हल हो गये. जब हुजूर (स.अ.व.) ने ये भाजरा देखा के वो लोग क्या कर रहे हैं तो हुजूर (स.अ.व.) उसमेंसे सभसे अगे ढेरके गिर्द तीन बार घूमे, फिर उसी पर बैठ गये. फिर मुजसे इरमाया, जयो अपने कर्ज ज्वाहोको मेरे पास जुला लाओ. उसके भा'द हुजूर (स.अ.व.) उसको नाप नापकर देते रहे, यहां तक के अल्लाह तआलाने मेरे वालिद पर जे कर्ज अमानत थी वो सभ अदा कर दी, और मैं उसपर भी राजी था के अल्लाह तआला अस मेरे वालिद पर जे कर्ज है वोही अदा करा दे. ज्वाह मैं अपनी जेहनो के पास अक जन्मूर भी जयाकर न ले ज सकूं. कुछ परवा नहीं, लेकिन आप (स.अ.व.) की अरकतसे अल्लाहने वो सभके सभ ढेर जया दिये, और जिस ढेर पर हुजूर (स.अ.व.) बैठे थे उसको तो मैंने ये देखा के गोया उसमेंसे अक जन्मूर भी कम न होने पाई. (जुजारी)

और दूसरी रिवायतमें है के उनके वालिद पर तीस (३०) वसक जन्मूरें अक यलूहीकी कर्ज थी, तो जभिर (रहि.) ने याहा के उस कर्ज ज्वाहसे कुछ मोहलत ले ले. तब हुजूर (स.अ.व.) के पास जभिर (रहि.) ये केहने आये, जरा उस यलूहीसे आप कुछ मोहलत देनेकी सिफारिश कर दें, तो हुजूर (स.अ.व.) उस यलूही के पास गये और उससे कहा के जितना तुमहारा कर्ज है उसके जदले अक दरप्तकी जन्मूरें ले लो. उसने मंजूर नहीं किया. उसपर आप (स.अ.व.) उनके जन्मूरों के आगमें तशरीफ ले गये और कुछ टेहले. उसके भा'द आपने जभिरसे इरमाया के जन्मूरें लेकर उसका पूरा कर्ज अदा कर दो. फिर रसूलुल्लाह (स.अ.व.) वापस चले गये, जब जभिर

(રહિ.) ને ઉસ્કો નાપકર તીસ વસક ખજૂરે દે દી. ઉસ્કે ખા'દ ભી ઉસ્કે પાસ સત્તર (૭૦) વસક ખજૂરે ખચી રહીં તો જાબિર (રહિ.) ઉસ માજરેકી ખબર દેને આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ આએ તો દેખા કે આપ (સ.અ.વ.) અસરકી નમાઝ પળ્હ રહે હૈ. જખ આપ (સ.અ.વ.) નમાઝસે ફારિગ હો ગએ તો હજરત જાબિર (રહિ.) ને આપકો ખજૂરો કે ખચ જાનેકી ખબર દી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જખો ઉસ્કી ખબર ઉમર ઈબ્ને ખત્તાબ (રહિ.) કો ભી કર દો. હજરત જાબિર (રહિ.) હજરત ઉમર (રહિ.) કે પાસ આએ તો હજરત ઉમર ખોલે કે જખ હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ખાગમેં ચહલ કદમી ફરમાઈ થી ચા'ની ટેહલે થે. મૈં ઉસી વકત સમજ ગયા થા કે હક તઆલા ઉસ્મેં ઝરૂર ખિઝૂઝર ખરકત દેકર હી રહેંગે.

(૩) હજરત જાબિર (રહિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે ઉમ્મે માલિકકા દસ્તૂર થા કે એક કુખીમેં હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ ઘી મદીના ભેજ કરતી થી. ફિર જખ ઉન્કે લળકે આતે ઔર કુછ સાલન માંગતે ઔર ઉન્કે ચહાં સાલનકે કિસમકી કોઈ ઔર ચીઝ ન હોતી તો ખીખી ઉમ્મે માલિક ઉસી કુખીકી તરફ ખળ્હતી, જિસમેં હુજૂર કે પાસ ઘી ભેજ કરતી થીં તો ખરાખર દેશી ઘી પાતી. રાવી કેહતે. હૈં કે અરસે તક ખરાખર વો સાલન મુહય્યા કર દિયા કરતી થી, પસ એક દિન ઉન્હોને ઉસ કુખીકો અચ્છી તરહ ખરાખર પૂંછ પાછ લિયા. ઔર ઉસ્કે ખા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આઈ (ઔર નિચોળનેકા ઝિકર કિયા) તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા તુમને ઉસ્કો નિચોળકર સાફ કર દિયા ? કેહને લગી જી હાં. ફરમાયા ઉસ્કો તુમ વૈસે

હી રેહને દેતી તો બરકત કાઈમ ઔર બાકી રેહતી

(મુસ્લિમ શરીફ)

(૪) હજરત જાબિર (રદિ.) હી ઉસ્કે બા'દ રિવાયત કરતે હૈં કે એક આદમી હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આયા, ઔર ખાનેકો કુછ માંગા. આપ (સ.અ.વ.) ને થોળે જવ મરહમત ફરમા દિયે. એક જમાના તક વો આદમી ઔર ઉસ્કી બીવી ઔર ઉન દોનૂં કે આએ ગએ મેહમાન ઉસ્મેંસે ખાતે રહે, ચહાં તક કે એક મરતબા ઉસને જવ નાપ કાલે. ઉસ્કે બા'દ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે હાજિર હુવા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કાશ ! તુમને ઉસ્કો ન નાપા હોતા તો તુમ ઉસ્મેંસે બરાબર ખાતે રેહતે ઔર વો ઉસી તરહ બાકી રેહતા. (મુસ્લિમ)

(૫) હજરત અનસ ઈબ્ને માલિક (રદિ.) કેહતે હૈં, હુજૂર (સ.અ.વ.) ને અપની શાદી ફરમાઈ ઔર ઉન્હી બીવીકે સાથ શબ બાશી ફરમાઈ તો ઉમ્મે સલીમને હરીરા પકાકર ઉસે પત્થરકે એક બરતનમે રખ દિયા ઔર કહા, અય અનસ ! ઉસે લેકર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે પાસ જઓ. (તો વો ઉસે લેકર હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આએ) ઔર કહા કે મેરી વાલિદહને આપકો સલામ કહા હૈ. ઔર આપકી ખિદમતમે ચે હદિયા ભેજા હૈ ઔર કહા હૈ કે આપકી ખિદમતમે હમારી જાનિબસે એક હકીર હદિયા હૈ. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અચ્છા ઉસે રખ દો. ઔર કહા જઓ, ફલાં ઔર ફલાં ઔર ફલાંકો બુલા લાઓ ઔર ભી ચંદ આદમીયોકા નામ લિયા, ઔર ફરમાયા જો શપ્સભી તુમ્હે મિલે ઉસે ભી બુલા લાઓ. રાવી કેહતે હૈં કે બિસ્કા નામ હુજૂર (સ.અ.વ.) ને લિયા થા

ઉન્કો ઔર જો મુજે મિલે ઉન્કો ભી ખુલા લાયા, ઉસ પર જુઅદ (રાવીકા નામ) ને હઝરત અનસ (રદિ.) સે પૂછા, ઉન સખકી તા'દાદ કુલ કિતની હોગી ? તો હઝરત અનસ (રદિ.) ને કહા, વો સખ તીન સો (૩૦૦) સે જિયાદહ આદમી થે. ફિર મુઝસે હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા, અય અનસ (રદિ.) ! વો ખરતન તો લાઓ. ફિર વો મહેમાન આના શુરૂ' હુએ તો ફિર પૂરા સુફ્ફા ઔર વો હુજરા શરીફ પૂરા ભર ગયા. હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, દસ દસ આદમી હલકા બનાકર બેઠે ઔર હર શખ્સ અપને સામને હી સામનેસે લેકર ખાએ. રાવી કેહતે હૈં કે ઉન દસોને ખાયા ઔર પેટ ભરકર ખાયા. ઈસ તરહ એક ટોલી ખાકર નિકલતી ઔર દૂસરી ટોલી અંદર જાતી, ચહાં તક કે સખહીને ખા લિયા. હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય અનસ (રદિ.) ! અબ ઈસે ઉઠાઓ. હઝરત અનસ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં કુછ નહીં બતા સકતા કે જબ મૈંને વો ખાલા લાકર રખ્મા થા, જબ જિયાદા થા ચા જબ ઉસ્કો ઉઠાયા (ચા'ની જૂંકા વૂ રહા). હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં, યે ઉસી મૌકા'કા વાકિઆ હૈં કે કુછ લોગ ખાકર વહીં બેઠ ગએ ઔર ઈધર ઈધરકી ખાતે કરને લગે, ઔર પરદહકી આયતોકા નુજૂલ ઉસી મૌકા' પર બયાન કિયા ગયા હૈં.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬) હઝરત સમુરહ ઈબ્ને જુન્દુબ (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં થે, ઔર સુબ્હ શામ એક હી ખાલામેંસે ખાના ખાતે રેહતે, ઔર હમ (એક ખરતનમેં) ઉસપર દસ આદમી બેઠતે ઔર ઉન્કે ખા'દ ઔર

દસ આદમી બેઠ જાતે તો હમને પૂછા, યે બરકત ઉસમેં કહાંસે આતી હે ? યે કેહકર આસમાનકી તરફ ઈશ્વારા ફરમાયા.

(યા'ની આસમાનસે આતી થી)

(૭) હઝરત જાબિર (રદિ.) બયાન ફરમાતે હૈ, જબ (જંગ કે લિયે મદીનાકે ચારોં તરફ ખન્દક ખોદી જા રહી થી તો મૈને આપ (સ.અ.વ.) કો દેખા તો ફોરન મૈં અપની બીવીકે પાસ આયા ઔર મૈને કહા, તુમહારે ચહાં કુછ ખાનેકે લિયે જાઈદ હે, કયૂંકે મૈને આપ (સ.અ.વ.) પર શદીદ ભૂખકા અસર દેખા હે. ઉસને એક થેલા નિકાલા, ઉસમેં એક સાઅ જવ હોગે, ઔર હમારે ચહાં ઘરકા એક પલા હુવા બકરીકા બચ્ચા થા. ખસ મૈને તો ઉસ્કો જખહ કિયા ઔર બીવીને જવ પીસે, ફધર પો આટા પીસકર ફારિગ હુઈ, ઉધર મૈં ગોશ્ત બનાકર ફારિગ હુવા, ઔર મૈને ઉસ્કી બોટીયાં બનાકર હાંડીમેં ડાલ દી. ઔર ઘરસે વાપસ હોકર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિરીકા ઈરાદા કિયા. બીવીને કહા, દેખના (ઝરાસા ખાના હે) હમકો આપ (સ.અ.વ.) કે ઔર આપકે સાથિયોમેં કહીં શરમિન્દા ન કરના. યે કેહતે હૈ, મૈં આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાજિર હુવા ઔર મૈને ચુપકેસે આપકે કાનમેં કહા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! હમને એક છોટાસા બકરીકા બચ્ચા જખહ કિયા હે, ઔર બીવીને એક સાઅ જવકા આટા પીસા હે. આપ (સ.અ.વ.) ભી ઔર આપકે સાથ ચંદ લોગ તશરીફ લે આઐ. યે સુનકર આપ (સ.અ.વ.) ને આમ એ'લાન કર દિયા કે જાબિર (રદિ.) ને તુમ સખકી દા'વત કી હે, લિહાજા તુમ લોગ જલ્દીસે ચલો. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને

ਫ਼ਰਮਾਏ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਮੈਂ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵਾਂ ਤਕ ਤੁਹਾਡੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇ।
 ਪਰਸੇ ਨਾ ਉਤਾਰਨਾ ਐਸਾ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਰੋਟੀ ਪਕਾਨਾ। ਜਿਸ ਘਰ
 ਲੋਗੋਂ ਤੇ ਆਗੇ ਆਗੇ ਰਸੂਲੁਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਦਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਾ ਰਹੇ
 ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤੇ ਪਾਸ ਆਏ (ਐਸੇ ਮਾਯਾ ਕਰਨੇ)। ਉਸਨੇ
 ਕਹਾ, ਯੁਧਾ ਤੁਹਾਡਾ ਲਵਾ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਕਹਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਨਾਂ
 ਮੁਠਾਇਆਂ ਆਮੋਸ਼ੀਓਂ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਥੀ, (ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ
 ਕਥਾ ਕਰਾਂ ਅਜ ਸਭ ਆ ਗਏ)। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਨਿਕਾਲਾ ਆਪ
 (ਸ.ਅ.ਵ.) ਤੇ ਸਾਮਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੇ
 ਉਸਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੁਆਏ ਦੱਖਣ (ਥੁੱਕ ਮੁਝਾਰਕ) ਭਾਲਾ ਐਸੇ ਅੰਤਰ
 ਲਿਖੇ ਦੁਆ ਫ਼ਰਮਾਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਛੱਡੀ ਤੇ ਪਾਸ ਆਏ
 ਐਸੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਲੁਆਏ ਦੱਖਣ ਭਾਲਾ ਐਸੇ ਦੁਆਏ
 ਅੰਤਰ ਫ਼ਰਮਾਏ। ਫ਼ਿਰ ਫ਼ਰਮਾਏ ਅਜ ਐਸੇ ਐਸੇ ਭਾਲਾ ਲਾਏ,
 ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਉਂਦੀ ਰਹੇ ਐਸੇ ਅਪਣੀ ਛੱਡੀ
 ਗੋਸ਼ਟ ਨਿਕਾਲ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਦੇਵੀ ਰਹੇ, ਮਗਰ ਦੇਖਨਾ ਛੱਡੀ ਜੁਲ੍ਹੇ
 ਉਪਰਸੇ ਨਾ ਉਤਾਰਨਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਆਨੇਵਾਲੋਂ ਦੀ ਤਾ'ਦਾਏ ਐਸੇ ਭਾਲਾ
 ਥੀ। ਯੁਧਾ ਦੀ ਕਸਮ ਸਭਨੇ ਨੇ ਆਨਾ ਆਏ ਐਸੇ ਭਾਲਾ ਤਕ ਤੇ
 ਸਭ ਲੋਗ ਆਪਣੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਐਸੇ ਆਨਾ ਆਪਣੀ ਰੇਹ ਗਏ,
 ਛੱਡੀ ਵੈਸੇ ਦੀ ਵੈਸੀ ਹੀ ਲਰੀ ਭੁਝ ਰੇਹ ਗਏ ਐਸੇ ਆਪਣਾ
 ਆਪਣੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਪਕਾਏ ਜਿਤਨਾ ਥਾ। (ਰਵਾਏ ਸ਼ੈਖ਼ਾਨ)

(੮) ਭਾਲਾ ਅਯੂਰੁਲ (ਰਹਿ.) ਫ਼ਰਮਾਏ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ
 ਉਸ ਆਪਣੀ ਕਸਮ ਜਿਸਨੇ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਮਾ'ਯੂਫ਼ ਨਹੀਂ ਤੇ (ਐਸੇ ਵਕਤ
 ਮੁਝਪਰ ਐਸਾ ਆਪਣਾ ਹੋ ਤੇ) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਕੰਨਾਂ ਅੰਤਰ
 ਅਪਣਾ ਕੰਨਾਂ ਲਗਾ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਥਾ, ਐਸੇ ਕੰਨਾਂ ਕੰਨਾਂ ਆਪਣੇ
 ਮਾਏ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਪੇਟ ਪਰ ਪੱਥਰ ਆਪਣਾ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਥਾ। ਐਸੇ ਐਸੇ

भरतणा तो मैं उस रास्ता पर जा बैठा, जिससे मुसलमान गुजरते थे. अण्णुकर (रहि.) गुजरे तो मैंने उसे कुआँनी की आयातका मतलब धँस लिये पूछा कि शायद वे मेरा छाल पूछें और मुझको अपने साथ ले जाकर कुछ पानेको दें, मगर वो गुजरते हुये चले गये और उन्होंने मेरी बात न पूरी. फिर छजरत अण्णुल कासिम (स.अ.व.) गुजरे तो जब मुझे देखा तो मुस्कुराये और मेरे चेहरे पर देखे मेरे दिलमें जो आसार और प्वाहिशथी उसे पहुँचाने गये और फिर इरमाया, अय अण्णु डुरैरह (रहि.) ! मैंने अर्ज किया तु, या रसूलुल्लाह (स.अ.व.) ! इरमाया आओ मेरे साथ चलो, और डुजूर (स.अ.व.) चले और मैं पीछे पीछे चला. आप (स.अ.व.) घरमें चले गये. फिर मैंने धनजत मांगी तो आप (स.अ.व.) ने अंदर आनेकी धनजत दे दी तो आप (स.अ.व.) ने अके चालेमें कुछ दूध रज्जा डुवा पाया. आप (स.अ.व.) ने इरमाया के ये दूध कहाँसे आया है ? लोगोंने कहा कि धँसि इलां भई या औरतने. (रावीको शक है) आप के पास छदिया लेज है. आप (स.अ.व.) ने भूश होकर मुझसे इरमाया, मैंने कहा तु, या रसूलुल्लाह (स.अ.व.). आपने इरमाया, जओ अहले सुदुइके पास और उनको मेरे पास जुला लाओ. अण्णु डुरैरह (रीह.) कहते हैं कि ये अस्छाये सुदुइ सिई ईस्लामी महेमान थे, उनका न कोई घर न कोई कारोबार था, जब कभी डुजूर (स.अ.व.) के पास कहींसे कुछ सद्का और पैरातका पाना आता तब आप (स.अ.व.) वो सजका सज उन्ही के पास लेज देते और भूद उस्मेंसे कुछ न लेते. और जब आप

(સ.અ.વ.) કે પાસ કુછ હદિયા આતા તો ઉન્કે પાસ ભેજ દેતે, ઔર ખુદલી ઉસ્મેસે કુછ તનાવુલ ફરમાતે, ઔર અસ્હાબે સુફફાકી ભી ઉસ્મે શરીક કર લેતે, તો મુજપર અસ્હાબે સુફફાકા ખુલાના શાક (ભારી) ગુજરા, ઔર મૈને દિલમે સોચા કે અસ્હાબે સુફફાકી તા'દાદ તો બહોત હૈ. એક ખાલા દૂધ કયા કાફી હો સકેગા. મૈ જિયાદહ મુસ્તહિક થા, ઇતના દૂધ મુજે પીનેકો મિલ જાતા જિસ્સે મુજમે કુછ જન આતી. જખ વો લોગ આએ તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને મુજકો તકસીમકા હુકમ દિયા થા. મૈ હી ઉન્કો દેતા થા, ઔર ઉન્મીદ ન થી કે ઉસ્મેસે કુછ બચકર મુજે ભી મિલ સકેગા, મંગર કયા કરતા અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા હુકમ થા. અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કે હુકમકો ખુશીસે માનનેકે સિવા ઔર કોઈ ચારા ન થા, ઔર અલ ગરજ કે મૈ અસ્હાબે સુફફાકે પાસ ગયા. ઔર આપકી દા'વત પહોંચા દી તો વો સખ લોગ આ પહોંચે, ઔર ઉન્હોને અંદર આનેકી ઈજાઝત માંગી તો આપને ઈજાઝત દે દી. તો વો લોગ મકાનમે આકર અપની અપની જગહ પર જૈઠ ગએ. તો આપ (સ.અ.વ.) ને મુહબ્બતકે લેહજેમે ફરમાયા, અય અમ્ હુરૈરહ (રદિ.) ! મૈને કહા જ, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ફરમાયા યે લો ઔર ઉન્કો તકસીમ કર દો. મૈને વો ખાલા લેકર હર એક આદમીકો ખારી ખારી દિયા ઔર વો ઉસ્કો પી લેતા, ઔર જખ વો ખૂબ સૈર હો જાતા તખ વો શખ્સ ખાલા મુજે વાપસ કરતા, યહાં તક કે મૈ ઉસે હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ લેકર પહોંચા. બકિયા સખ લોગ સૈર હોકર પી ચુકે થે તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને વો ખાલા લેકર અપને દસ્તે મુખારક

પર રખ્યા, ઔર ફિર મેરી તરફ દેખા, ઔર મુસ્કુરાએ ફરમાયા, અથ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ! મૈને અર્જ કિયા, જી યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ફરમાયા મૈ ઔર તુમ હી ખાકી રેહ ગએ. મૈને અર્જ કિયા, આપ (સ.અ.વ.) ને સચ ફરમાયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ફરમાયા, બેઠો ઔર પિયો. મૈ બેઠ ગયા ઔર મૈને પિયા. હુજૂર (સ.અ.વ.) ખાર ખાર ફરમાતે જાતે ઔર પિયો ઔર પિયો. આખિરમે મૈને કહા, ઉસ પાક જાતકી કસમ જિસને આપ (સ.અ.વ.) કો દીને હક દેફર ભેજા, મુજમે ઔર ઇતની ગુંજઈશ નહીં હૈ. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અચ્છા તો લાઓ મુજે પિલાઓ. મૈને વો ખ્યાલા હુજૂર (સ.અ.વ.) કો દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ખુદાકી તા'રીફ કી, બિસ્મિલ્લાહ પઞ્છી, ઔર બકિયા દૂધ પી લિયા. (ખુખારી)

(૯) હજરત અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને અબૂબકર સિદ્દીક (રદિ.)

કેહતે હૈ કે હુમ એકસો તીસ લોગ હુજૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ થે. આપને ફરમાયા, કિસીકે પાસ કુછ ખાનેકી ચીજ ભી હૈ ? મા'લૂમ હુવા કે એક શખ્સકે પાસ સાઅ (સાળે ત્રીન સેર) જવકા આટા હૈ તો ઉસને ઉસે ગોન્દા. ઇતનેમે એક શખ્સ જિસ્કે બાલ બિખરે હુએ ઔર લમ્બાસા થા. કુછ બકરીયાં સાથ લેકર આયા તો ઉસે આપ (સ.અ.વ.) ને દરયાફત ફરમાયા, કીમતસે દોગે, યા હદિયા, યા અતિચ્યાકે તૌરપર દોગે ? ઉસને કહા નહીં, મૈ કીમતકે તૌર પર દૂંગા. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસે એક બકરી ખરીદ લી ઔર જબહ કી. વો ખનાઈ ગઈ, ઔર નખીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉસકે પેટકી કલેજી, દિલ, ગુરદા વગૈરહકો ભૂનનેકા હુકમ દિયા. ખુદાકી કસમ એક સો

तीस (१३०) आदमीयोंमें कोछ अेक शप्सली नहीं पया, जिस्को हुजूर अकरम (स.अ.व.) ने उसकी कलेज और दिल गुरदा में से न दिया हो. अगर वो मौजूद होता तो उसे दे देते, और जे मौजूद न होता उसके दिये रप लेते. और उससे अेक प्याला भरकर रप दिया तो सभ लोगोंने उसमेंसे पया, और ખૂબ सैर होकर पया. उसके पा'द दो प्याले पय गये, और उसे हम छिंट पर लादकर ले गये. (रवाहुशैखान)

(१०) હઝરત અનસ ઈબ્ને માલિક (રદિ.) ને ખયાન ક્રિયા હૈ કે હઝરત અખૂ તલ્હા (રદિ.) ને ઉમ્મે સલીમસે કહા, આજ મૈને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી આવાઝ (મુબારક) સુની તો ખહોત કમજોર થી. મુજે ઉસ્મે ભૂખકી શિદ્દતકા અસર મેહસૂસ હુવા. તુમહારે પાસ કુછ ખાનેકો હૈ ? ઉન્હોને કહા, હાં હૈ. ઉસ્કે ખા'દ ઉન્હોને જવકી ચંદ રોટીયાં નિકાલી, ફિર ઉન્હોને અપની અેક ઔર ઓળહની નિકાલકર ઉસ્કે અેક હિસ્સામે રોટીયાં લપેટ દી, ફિર ઉસે મેરે કપજો કે નીચે છુપાયા, ઔર ઉસ્કે દૂસરે હિસ્સેકો મુજે ઓળહ દિયા. ફિર મુજે રસૂલે પાક (સ.અ.વ.) કે પાસ ભેજા. મૈ ઉસે લેકર ગયા. મૈને દેખા આપ (સ.અ.વ.) મસ્જિદમે બેઠે હૈ. ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ ખહોત લોગ બેઠે થે તો મૈને ઉન્કો સલામ ક્રિયા. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા તુમકો અખૂ તલ્હા (રદિ.) ને ભેજા હૈ ? મૈને કહા જી હાં. આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, કુછ ખાના દેકર ભેજા હૈ ? મૈને કહા જી હાં. તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને અપને સાથકે લોગોકો ફરમાયા, ઉકો ચલો. હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈ. હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ચલે ઔર મૈ ભી આપકે હમરાહ

बला, यहाँ तक के मैं अबू तल्लाके पास पहुँचा। और मैंने
 उनको भयंर दी तो अबू तल्लाने उम्मे सलीमसे कहा, अरे
 सुनो। हुजूर (स.अ.व.) तो सभ लोगों के हमराह आ पहुँचे
 हैं, और हमारे पास तो कुछ नहीं के आप (स.अ.व.) को कुछ
 भिला सकें। वो जोली अब अल्लाह और उसके रसूलही उसको
 भूष समजते हैं। हुजरत अबू तल्ला (र.हि.) बाहिर आकर
 हुजूर (स.अ.व.) से मिले तो हुजूर (स.अ.व.) आगे गये।
 अबू तल्ला (र.हि.) आप (स.अ.व.) के हमराह (साथ) थे।
 आप घरमें तशरीफ ले गये तो आप (स.अ.व.) ने पूछा,
 यस उम्मे सलीम (र.हि.) लाओ, हमें तुम्हारे पास क्या है ?
 तो वोही रोटीयां साभने ले आई। आप (स.अ.व.) ने धन
 रोटीयोको तोणकर चूरा चूरा किया। उसके आ'द उम्मे सलीम
 (र.हि.) धी की कुप्पी (शीशी) ले आई और उन रोटीयो पर
 धी लगा दिया। फिर हुजूर (स.अ.व.) ने उसपर कुछ पण्ड्र जे
 अल्लाह तआलाने उन्से पण्डवाया। उसके आ'द आप (स.अ.व.)
 ने हुकम दिया, दस आदमीयोको अंदर बुला लाओ। उनको
 आनेकी धनजत दे दी तो उन्होंने पेट भरकर आया। फिर
 आप (स.अ.व.) ने इरमाया के दस आदमीयोको और बुला
 लाओ वो भी पेट भरकर चले गये। फिर आप (स.अ.व.) ने
 इरमाया, दस आदमीयोको और बुला लाओ, वो भी बुला
 लिये गये, यहाँ तक के पूरी जमाअतने पेट भरकर आया।
 उस वकत उस जमाअतमें सत्तर (७०) या अस्सी (८०)
 आदमी थे। और जुआरीमें उसकी ता'दाद है। अक और दूसरी
 रिवायतमें है के फिर हुजूर (स.अ.व.) ने और हुजरत अबू

तल्ला (रद्वि.), अनस (रद्वि.), उम्मे सलीम (रद्वि.) ने ली जाया. फिर ली वो उसमेंसे जय रहा, अपने पजोसीयो के पास छदिया लेज.

(११) छजरत सलमा (रद्वि.) केहती हैं के हम गजबये जैअरमें हुजूर (स.अ.व.) के हमराह थे. आप (स.अ.व.) ने हमको हुकम दिया के जे कुछ हमारे तोशादानोंमें है या'नी जन्मूरे उसको अक जगा जमा' कर दें. उसके आ'द हुजूर (स.अ.व.) ने यमजेका दस्तरध्वान बिछाया, और उसपर हमारे तोशादानोंका सामान उढेल दिया. रावी केहते हैं के मैंने गरदन उथी की और उस ढेरको देभा तो मेरे अंदाजमें वो ढेर अकरीके जैठनेके जराअर था. और हम लोगोकी ता'दाद जे चौदासो (१४००) थी तो हम सजने जाया. उसके आ'द फिर मैंने गरदन उठाई तो मेरे अंदाजमें वो ढेर अब ली अकरीके जैठनेके जराअर था. या'नी जूँ का तूँ था.

(१२) अंजी डुरैरह (रद्वि.) केहते हैं, हुजूर (स.अ.व.) के पास मैं केछ जन्मूरे लेकर आया और अर्ज किया के मेरे लिये धर्ममें कुछ अरकत की दुआ करमा दीजिये. तो केहते हैं के हुजूर (स.अ.व.) उनको अपने सामने तेह ज-तेह लगाया, उनको जूय भिला भिलाकर रख लिया. केहते हैं के फिर आप (स.अ.व.) ने दुआ करमाई, फिर मुजसे करमाया उसको अपने तोशादानमें डालो और देजो. उन्हें अपना हाथ डाल डालकर निकालते रहना. फिराना मत. केहते हैं मैंने उसमेंसे धतने धतने वसक जन्मूरे तो अल्लाहकी राहमें जांटी और जूदली जाई, और दोस्तोंको ली भिलाई, और वो थेली मेरी तेहअंठे साथ

ਪੰਧੀ ਰੱਖਾ ਕਰਤੀ ਥੀ. ਜਘ ਛੱਡਕਰ ਉਸਮਾਨ (ਰਹਿ.) ਸ਼ਾਹੀਦ ਹੁਯੋ
ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਲੀ ਕਈਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸਸੇ ਟੁੱਟਕਰ ਜਾ ਪਈ. (ਤਿਰਮਿਜੀ)

(੧੩) ਛੱਡਕਰ ਫਕੀਰ ਧੰਨੇ ਸਭਿਓ ਮਦਨੀ ਤੇਲੇ ਹੋ, ਛਮ
ਲੋਗ ਘਰਸੋ ਘਾਲੀਸ (੪੪੦) ਥੇ. ਛੁੱਡਕੇ ਅਕਰਮ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਦੀ
ਖਿਦਮਤਮੇਂ ਪਾਨੇਕੀ ਘੀਓਂ ਮਾਂਗਨੇ ਆਏ. ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੇ
ਛੱਡਕਰ ਉਮਰ (ਰਹਿ.) ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ, ਜਘੋ ਉਨ੍ਹੋਂ ਦੇ ਦੋ. ਉਨ੍ਹੋਂ ਨੇ
ਅੱਝ ਕਿਆ ਯਾ ਰਸੂਲੁਲਾਹ (ਸ.ਅ.ਵ.) ! ਅਘ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਬੰਦ
ਸਾਅ ਪਘੂਰੋਂ ਤੇ ਔਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਮੋਸਮੇ ਗਰਮਾਮੇਂ ਮੇਰੇ ਪਘੂਰੋਂ ਤੇ
ਲਿਏ ਲੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨ ਹੋਗੀ. ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ, ਜਘੋ
ਉਨ੍ਹੋਂ ਦੇ ਦੋ. ਛੱਡਕਰ ਉਮਰ (ਰਹਿ.) ਨੇ ਕੱਛਾ, ਜੁ ਪਛੋਤ ਅਘਾ.
ਰਾਵੀ ਤੇਲੇ ਹੋ ਤੇ ਫ਼ਿਰ ਛੱਡਕਰ ਉਮਰ (ਰਹਿ.) ਨੇ ਕੁਝ ਅਪਨੇ
ਛੁੱਡਕਰ ਨਿਕਾਲੀ ਔਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕਥਾ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਤੇ
ਪਘੂਰੋਂ ਕਾ ਧੰਨਾ ਪਘਾ ਫੇਰ ਹੈ, ਜੈਸੇ ਤੇ ਦੂਧ ਪੀਤਾ ਛੋਟਾ ਜਨਵਰਕਾ
ਪਘਾ ਘੈਲਾ ਮਾ'ਵੂਮ ਹੋ. ਤੋਂ ਉਨ੍ਹੋਂ ਨੇ ਛਮ ਸਘਸੇ ਕੱਛਾ ਲੋ ਲੇਤੇ
ਜਘੋ. ਤੋਂ ਛਮਮੇਂ ਛਰ ਅੱਧੇ ਜਿਤਨਾ ਘਾਛਾ ਲੇ ਲਿਆ ਫ਼ਿਰ ਮੈਂ
ਮੁਤਵਜ਼ਹਿਦ ਹੁਵਾ. ਔਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹੇ ਆਪਿਰੀ ਸ਼ਘਸ ਥਾ, ਜੈਸਾ
ਮਾ'ਵੂਮ ਹੋਤਾ ਥਾ ਤੇ ਛਮਨੇ ਉਸਮੇਂਸੇ ਅੱਧ ਪਘੂਰ ਲੀ ਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀ.
(ਅਹਮਦ)

(੧੪) ਛੱਡਕਰ ਅਘੁਲਾਹ ਧੰਨੇ ਮਸਭਿਓ ਪਘਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ
ਤੇ ਛਮ ਤੋਂ ਮੋਅਜਿਜ਼ਾਤਕੋ ਪਰਕਤ ਸਮਝਤੇ ਥੇ, ਔਰ ਤੁਮ ਉਨ੍ਹੋਂ
ਘੋੜਕੀ ਘੀਓਂ ਸਮਝਤੇ ਹੋ. ਛਮ ਅੱਧ ਸਫ਼ਰਮੇਂ ਰਸੂਲੁਲਾਹ
(ਸ.ਅ.ਵ.) ਤੇ ਸਾਥ ਥੇ. ਪਾਨੀਕੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਧ. ਆਪ (ਸ.ਅ.ਵ.)
ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋ, ਕਿਸੀ ਤੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਪਾਨੀ ਪਘਾ ਹੋ ਤੋਂ
ਲੇ ਆਓ. ਅੱਧ ਪਰਤਨ ਲੇ ਆਏ ਜੈਸੇਂ ਜਰਾਸਾ ਪਾਨੀ ਥਾ.

આપ (સ.અ.વ.) ને ખરતનમેં દસ્તે મુબારક ડાલા ઔર ફરમાયા ચલો. વુઝૂકા પાની ઔર ખુદાકી ખરકત લો. મૈને અપની આંખોસે દેખા કે આપ (સ.અ.વ.) કી ઉન્ગલિયોસે પાની ચશમાકી તરહ ફૂટ રહા હૈ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે મુબારક જમાનામેં ઐસા ભી હોતા થા કે હમ ખાના ખાયા કરતે થે, ઔર ખાનેકી તસ્બીહ અપને ખાનોસે સુના કરતે થે. (ખુબારી શરીફ)

(૧૫) હજરત મઆઝ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ ગઝવએ તખૂકે લિયે ચલે. આપ ઉસ સફરમેં દો દો નમાઝેં મિલા મિલાકર અદા ફરમાતે થે, પેહલે ઝોહર ઔર અસરકી નમાઝેં પળી. ઉસ્કે ખા'દ અંદર તશરીફ લે' ગએ ઔર બાહિર તશરીફ લાકર મગરિબ ઔર ઈશા મિલાકર પળી. ઉસ્કે ખા'દ ફરમાયા, ઈશા અલ્લાહ કલ તુમ લોગ તખૂકે ચશમા પર પહોંચ જઓગે, ઔર ઉસ વકત તક નહીં પહોંચોગે જબ તકકે દિન ચળ્હ ન જએ તો જો શખ્સ ભી વહાં પહોંચે વો જબ તક કે મૈ ન આ લૂં પાનીકો હાથ ન લગાએ. હમસે પેહલે દો શખ્સ તખૂકે ચશમા પર પહોંચ ચુકે થે. જબ હમ પહોંચે તો દેખા તો ચશમા તાગેકી તરહ ખારીક ખેહ રહા હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉન દોનૂંસે પૂછા, તુમને ઉસ પાનીકો હાથ તો નહીં લગાયા ? ઉન્હોને અર્જ કિયા જી લગાયા તો હૈ, ઉસપર આપ (સ.અ.વ.) ને નાગવારીકા ઈજહાર ફરમાયા. ઉસ્કે ખા'દ સહાખાને ચૂલ્લૂ ભર ભરકર ઉસ ચશમેસે થોળા પાની જમા' કર લિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્મેં અપના દસ્તે મુબારક ઔર ચેહરા મુબારક ધોયા, ઔર વો પાની ઉસ ચશમામેં ડાલ દિયા, ઉસી વકત વો એક બજે ચશમેકી તરહ

ખેહ પળા ઔર લોગોને ખૂબ પાની પિયા. ઉસ્કે બા'દ ફરમાયા, મઆજ (રદિ.) ! તુમહારી જિન્દગી બહોત દરાજ (લંબી) હોગી, ઇતના પાની દેખોગે કે ઉસ્કે બાગાત પૂર હોગે. (મુસ્લિમ)

(૧૬) હઝરત જાબિર (રદિ.) કી વો હદીસ જિસ્કો ઉબાદા ઇબ્ને વલીદ (રદિ.) ને રિવાયત કિયા હૈ, ઉસ્કે આબિરમેં મજકૂર હૈ કે હુમ અપને લશ્કરમેં પહોંચે તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને (ઉનસે વુજૂ કે લિયે પાની તલબ ફરમાયા, જબ ન મિલા) તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, લશ્કરમેં તલાશ કરો. મૈને અર્જ કિયા, કાફલા ભરમેં એક કતરા પાની ભી મુઝકો નહીં મિલા. અન્સારમેં એક શખ્સ થે જો ખાસ તૌર પર આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે લિયે અપની મશકોમેં પાની ઠંડા કિયા કરતે થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઉસ્કે પાસ હી જાકર દેખો ઉસ્કી મશકમેં કુછ ભી પાની હૈ. મૈ ગયા તો ઉન્કે મશકમેં ભી ઇતનાસા પાની મિલા કે અગર મૈ ઉસ્કો ઉદેલતા તો જો હિસ્સા ઉસ્કા ખુશક થા વો ઉસ્કો પી જતા. મૈ આંપકી ખિદમતમેં હાજિર હુવા ઔર અર્જ કી કે ઉન્કે મશકમેં તો સિર્ફ ઇતનાહી પાની હૈ કે અગર મૈ ઉસ્કો ઉદેલું તો વો ઉસ્કે ખુશક હિસ્સેમેં જઝૂબ હોકર રેહ જાએગા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જાઓ ઔર જાકર વોહી લે આઓ. મૈ ઉસ્કો લે આયા. આપને ઉસ્કો અપને દસ્તે મુખારકમેં લિયા ઔર ઉસપર કુછ પળહને લગે. મુઝકો મા'લૂમ નહીં કે આપને કયા પળહ થા, ઔર ઉસ્કો અપને હાથસે મલને લગે. ઉસ્કે બા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસ કિસીકે પાસ ઇતના બળા પ્યાલા હો જો પૂરે કાફલેકે લિયે કાફી હો જાએ ઇસ્કા આવાજ દો. મૈને

એ'લાન કર દિયા કે જિસ્કો પાસ ભી એસા પ્યાલા હો વો લે આંએ. ચુનાંચે ઇતના બળા એક પ્યાલા પેશ કિયા ગયા જિસ્કો લોગ ઉઠાકર લાએ. મૈને ઉસ્કો આપકે સામને લાકર રખ દિયા. આપને ઉસ્મે અપના દસ્તે મુબારક ડાલકર અપની ઉન્ગલીયાં ફેલા દીં. ઔર ઉસ્કો તશતકે અંદર રખ દિયા ઔર ફરમાયા કે જાબિર લો ઔર બિસ્મિલ્લાહ કેહકર મેરે હાથ પર ડાલો. મૈને બિસ્મિલ્લાહ કેહકર પાની ડાલા. મૈને દેખા આપકી ઉન્ગલિયો કે દરમિયાનસે પાની ઉબલા. ફિર પૂરે પ્યાલામેં પાની જોશસે ચક્કર લગાને લગા. હત્તાકે પ્યાલા પાનીસે લબરેજ હો ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જાબિર! એ'લાન કર દો જિસ્કો પાનીકી ઝરૂરત હો વો આકર લે લે. ચે બયાન કરતે હૈં કે લોગ દૌળ દૌળકર આતે રહે, ઔર પી પીકર સૈરાખ હોતે ગએ. ચે બયાન કરતે હૈં. મૈને કહા, કોઈ શખ્સ એસા ઔર હે જિસ્કો પાનીકી ઝરૂરત હો ? ઉસ્કે બા'દ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને પ્યાલાસે અપના હાથ બાહિર નિકાલ દિયા, ઔર પ્યાલા થા કે જૂંકા તૂં ભરાકા ભરા થા. (મુસ્લિમ)

(૧૭) હઝરત ઇમરાન ઇબ્ને હુસૈન (રદિ.) બયાન કરતે હૈં, મૈં એક સફરમેં આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ થા. હમ સારી રાત ચલતે રહે, સુખ્હકે કરીબ આરામકે લિયે ઉતરે. ઔર (એસે ગાફિલ સો ગએ) કે હમારી આંખ ન ખુલ સકી, ચહાં તક કે આફતાબ ચમક ઉઠા. જો શખ્સ હમ સબમેં પેહલે બેદાર હુએ વો અબૂબકર (રદિ.) થે. હમારા દસ્તૂર ચે થા કે હમ આપ (સ.અ.વ.) કો સોતેમેં જગાયા ન કરતે થે, ચહાં તક કે આપ ખૂદ હી બેદાર ન હો જાતે. કયૂંકે હમ નહીં જાનતે થે કે

वो नई जात क्या है जो ज्वाणकी हालतमें आपको पेश आ रही है. उसके आ'द उमर (रहि.) जेदार हुये और अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर केहने लगे, यहाँ तक के रसूलुल्लाह (स.अ.व.) भी जग उठे. आप (स.अ.व.) ने जब सर उठाया और देखा के आइताब यमक उठा है तो इरमाया, यहाँसे निकल चलो और हमको लेकर रवाना हो गये, यहाँ तक के अब धूपमें सुईदी आ गई थी (या'नी कराहतका वकत निकल गया था). आप (स.अ.व.) ने उतरकर हमको नमाज पण्डाई. हमारे साथ एक शप्स था के वो अलाहिदा जकर बैठ गया, और उसने हमारे साथ नमाज नहीं पण्डी. आप (स.अ.व.) ने नमाजसे इरिग होकर उससे सवाल किया, हमारे साथ तुमने नमाज क्यूं नहीं पण्डी ? उसने अर्ज किया के मुजको गुसलकी जरूरत पेश आ गई थी, और पानी था नहीं. आप (स.अ.व.) ने उससे इरमाया, मिट्टीसे तयम्मुम कर वो तेरे लिये काड़ी है. उसने तयम्मुम किया और नमाज अदा की. फिर हमको सप्त प्यास लगी तो आप (स.अ.व.) ने पानीकी तलाशके लिये एक काइला जो आगे जा रहा था, उसकी तरफ जल्दीसे हमको रवाना किया. हम चल दिये, क्या देખते हैं के अके औरत अपनी छागलों के दरमियान छिंटनी पर चैर लटकाये जा रही है. हमने उससे पूछा, पानीका यश्मा कहां मिलेगा ? उसने ज्वाण दिया, अरे पानी कहां. हमने उससे पूछा, तेरे घर और पानीके दरमियान कितना इंसला होगा ? उसने कहा के एक दिन रातका. हमने कहा के रसूलुल्लाह (स.अ.व.) के पास चल. उसने कहा रसूलुल्लाह (स.अ.व.)

કિસકો કેહતે હૈ? હમ ઉસ્કે સાથ ઔર કોઈ ખાત ન કર સકે, પસ ઉસ્કો સાથ લેકર ચલ દિયે. ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સામને લાકર ઉસ્કો પેશ કર દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને પાની કે મુતઅલિક ઉસ્સે દરયાફત કિયા. ઉસને આપકો ભી વોહી જવાબ દિયા જો હમકો દિયા થા. ઔર યે કેહને લગી કે મૈ એક બેવા ઔરત હૂં ઔર મેરે બચ્ચે યતીમ હૈ. આપને હુકમ દિયા કે ઉસ્કી ઊંટની બિઠા દી જાએ. ચુનાંચે તા'મીલે ઈશાદ કી ગઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કી છાગલો કે ઉપર દહાનેમેં દહન મુબારકસે કુલ્લી કર કે પાની ડાલ દિયા, ઔર ઉસ્કી ઊંટનીકો ખળા કર દિયા, (તાકે નીચેકે દહાનેસે પાની લે લિયા જા સકે.) ઉસ વકત હમ ચાલીસ (૪૦) શખ્સ થે ઔર સખ ખ્યાસે થે, સખને શિકમ સૈર હોકર પાની પિયા, ઔર અપને અપને પાનીકે ઊંટ ઔર મશકીએ ઔર જિતને ખરતન થે સખ પાનીસે ભર લિયે, ઔર હમારે ઉસ રફીકને ગુસલભી કર લિયા, મગર સિર્ફ ઈતના કિયા કે અપને ઊંટોકો પાની નહીં પિલાયા, લેકિન છાગલેં થીં કે પાનીકે બેશકે મારે ફટી જા રહી થી. ઉસ્કે ખા'દ આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અબ થોળા બહોત જો કુછ ખાનેકા સામાન તુમહારે પાસ હો વો ઉસ્કે લિયે લે આઓ. હમને ઉસ ઔરતકે લિયે કુછ રોટીકે ટુકળે ઔર ખજૂરે જમા' કર દી. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કો એક થેલીમેં ડાલકર ઉસ્સે કહા કે જા યે અપને બચ્ચોકો ખિલા દે, ઔર યે યાદ રખના કે હમને તેરે પાનીકા કુછ નુકસાન નહીં કિયા હૈ. જબ વો અપને ઘર આઈ તો ઉસને કહા, મૈને એસા બખ્ત જાદૂગર કોઈ નહીં દેખા, વરના તો તસ્લીમ કરના હોગા.

કે વો શખ્સ સચ્ચા નબી હૈ, જૈસાકે ઉસ્કા દા'વા હૈ. ઉસને ચે કરિશમે દિખાએ. રાવી ખયાન કરતે હૈ કે ઉસ ઔરત કી ખ-દૌલત અલ્લાહ તઆલને ઉસ્કે કબીલેકે લોગોંકો હિદાયત નસીખ ફરમાઈ. ચુનાંચે ખૂદ વો ઔર ઉસ્કા સખ ખાનદાન મુસલમાન હો ગયા. (ખુખારી, મુસ્લિમ).

(૧૮) હઝરત અબૂ કતાદા (રદિ.) ખયાન કરતે હૈ કે એક ખાર આપ (સ.અ.વ.) ને હમારે સામને ખુતબા દિયા, ઔર ઉસ્મેં ફરમાયા કે તુમ લોગ આજ શામ ઔર સારી રાત સફર કરનેકે ખા'દ કલ ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા ચશમા પર જ પહોચોગે, ખસ લોગ ચલ પળે ઔર એક દૂસરેકી તરફ કોઈ તવજજોહ ન કરતા થા, ખસ સફર તય કરનેમેં મશગૂલ થે. ઉસ્કે ખા'દ વાદીમેં પહોંચે ઔર વહાં ગફલતકી નીંદ સો જાનેકા કિસ્સા ખયાન કિયા. ઉસ્કે ખા'દ ચે કેહતે હૈ કે વુઝૂકે પાનીકા જે ખરતન મેરે સાથ થા આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કો મંગાયા, ઉસ્મેં થોળાસા પાની થા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ પાનીસે મુખ્તસરસા વુઝૂ ફરમાયા, ઔર જે ખયા ઉસ્કે મુતઅલ્લિક ફરમાયા કે ઉસ્કો મેહફૂઝ રખના. આઈન્દા ચલકર ઉસ્સે એક ખળા મોઅજિઝહ ઝાહિર હોગા. ચે કેહતે હૈ કે જખ સુખહ હો ગઈ તો ઉન્હોંને દેખા કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) અભી તક તશરીફ નહીં લાએ. ઉસપર અખૂખકર ઔર ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, ચે નહીં હો સકતા કે આપ (સ.અ.વ.) વા'દા ફરમાએ ઔર ફિર ઉસ્કા ખિલાફ કરે. લોગોંને ચે મશવરા દિયા કે આપ (સ.અ.વ.) તુમહારે સામને હૈ, ઔર અખૂખકર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) જૈસે ખળે અસ્હાબ મૌજૂદ હૈ, અગર ઉન્કી રાય

પર અમલ કરોગે તો કામિયાબ હોગે. રાવી બયાન કરતે હૈં કે હમ ઉન લોગોંસે ઉસ વક્ત આકર મિલે જબ કે દિન ચળ્હ ચુકા થા; ઔર આફતાબકી ગરમીસે હર ચીજ જલને લગી થી. લોગોંને આપસે ફરિયાદ કી, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! હમ તો ખ્યાસે મરે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા નહીં, ઐસી કોઈ ખાત નહીં હોગી. યે કેહકર આપને વુઝૂકે પાનીકા બરતન મંગાયા. રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) બરતનસે પાની ડાલતે થે, ઔર અબૂ કતાદા (રદિ.) લેકર લોગોંકો પિલાતે જ રહે થે. લોગોંકા બરતનકે પાનીકો દેખના થા કે ઉસપર ટૂટ પળે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અપને અખ્લાક દુઝ્સ્ત રખ્ખો, તુમમેંસે હર હર ફર્દ પાની પીકર સૈરાબ હોગા. ચુનાંચે ફૈરન લોગોંને તા'મીલે ઈર્શાદ કી, ઔર આપ બ-દસ્તૂર પાની ડાલતે રહે. ઔર અબૂ કતાદા (રદિ.) લેકર લોગોંકો પિલાતે રહે, યહાં તક કે મંજમા' ભરમેં મેરે ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે અલાવા કોઈ નહીં રહા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અબ તુમભી પી લો. મૈને અર્જ કિયા, જબ તક આપ (સ.અ.વ.) ન પી લે. મૈં કેસે પી સકતા હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તરીકા ચેહી હૈં કે જો તકસીમ કરનેવાલા હોતા હૈં ઉસ્કા નંબર સબસે આબિરહીમેં હોતા હૈં. ચુનાંચે મૈને પાની પી લિયા, ઔર આપને ભી નોશ ફરમા લિયા. રાવી કેહતે હૈં કે (અગલે રોજ) ચૈનસે પાની પર પહોંચે ઔર વો ખૂબ સૈરાબ થે. અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને રખાહ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં ઈસ હદીસકો જામેઅ મરિજ્જમેં બયાન કર રહા થા કે અચાનક ઈમરાન ઈબ્ને હુસૈન (રદિ.) ને મુઝકો ટોકા, ઔર ફરમાયા કે ઝરા સોચકર હદીસ બયાન કરો, કયૂંકે ઉસ

रातके काइलामें मैं ली शरीक था.. मैंने अर्ज किया, आप मुझसे जियादह जाननेवाले हैं. उन्होंने पूछा, तुम किस कपीलेके आदमी हो ? मैंने कहा, अन्सारमेंका. धर्मरान धुष्ने हुसैन (रहि.) ने इरमाया के तुम अपनी हदीसको जेहतर जानते हो. धर्मरान (रहि.) केहते हैं, उस रातमें मैं ली शरीक था और मुझको ये ज्वाल न था के धंस वाकिआको जिस तरह तुमने मेहकूज किया है, धंस तरह किसी औरने मेहकूज किया होगा? (शेजैन)

(१८) हुजरत जियाद धुष्ने हारिष (रहि.) सदाधंस रिवायत है, निस्को धमाभ अहमद और तिरमिजी और अबू दाउद ने धतना धजाइ और नकल किया है, निस्के आभिरमें है के उसके पा'द हमने अर्ज किया, या रसूलल्लाह (स.अ.व.)! हमारा कुंवा के जब सरहीका मोसम आता है तो उसका पानी हमको काई होता है, और हम उसके गिर्द आभाह हो जते हैं. और जब गरमीका मोसम आता है तो उसमें पानी जहोत कम रेह जता है और हम अपने धर्द गिर्द के पानीयों पर झैलकर मुतइर्रिक हो जते हैं. और हमारे चारों तरफ हमारे दुश्मन आभाह हैं. आप हमारे कुंवें के लिये हुआ इरमा दीजिये के उसका पानी हमेशा हमको काई मिल जया करे, और हमको धधर धधर मुतइर्रिक होनेकी जरूरत न हो. आप (स.अ.व.) ने सात कंकरीया मंगाई और उनको अपने हाथमें मला, और उनपर कुछ हुआ पण्डी, और इरमाया के अच्छा धन कंकरीयोंको ले जओ और जब अपने कुंवें पर जना हो तो उनको बिस्मिल्लाह केहकर एक एक करके डालना. सदाध जयान करते है, हमने आप (स.अ.व.) के हुकमकी ता'बील की

તો કુવેમે ઈતના પાની હો ગયા કે હમ કોશિશ કરકે ભી ઉસ્કી તેહ કો ન દેખ સકતે થે.

(૨૦) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે એક મરતબા લશકરમે કિસીકે પાસ પાની ન રહા થા. આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે એક શખ્સ હાજિર હુવા ઔર અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! લશકરકે પાસ પાની નહીં રહા. આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, તુમહારે પાસ કુછ પાની હૈ ? ઉસને કહા કે હૈ. ફરમાયા કે ઉસ્કો મેરે પાસ લે આઓ. વો એક ખરતન લે આયા, ઉસમે થોળાસા પાની થા. આપ (સ.અ.વ.) ને અપની ઉન્ગલીયાં ખરતનકે ઉપર ફેલાઈ. ચે ખયાન કરતે હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) કી ઉન્ગલિયાંમેસે પાની કે ચશમે ઉખલ પળે. આપ (સ.અ.વ.) ને ખિલાલ (રદિ.) સે ફરમાયા, આવાજ દે દો કે વુઝૂકે લિચે ખરકતકા પાની લે લે.

(મુસ્નદે ઈમામ અહમદ)

(૨૧) હઝરત સલ્મા ઈબ્ને અકવમ (રદિ.) કી હદીસમે ભી ઈસી તરહ હૈ: વો કેહતે હૈ કે હમ આપ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ એક ગઝવહમે થે તો હમે ભૂખસે તકલીફ હોને લગી, ચહાં તક કે હમારા ઈરાદા ચે હુવા કે અપની એક આધ સવારીકે ઊંટકો ઝખ્હ કર દે. તખ હમકો અલ્લાહકે નખી (સ.અ.વ.) ને હુકમ દિયા કે હમ સખ અપને અપને નાશતાદાનોકો ઈખ્લા કરે તો હમને ચમળેકા એક દસ્તરખ્વાન ખિછાયા, ઔર સખ લોગોકા તોશા ઈસી દસ્તરખ્વાન પર ઈખ્લા હુવા તો મૈને ગરદન ઉઠાઈ કે ઉસ્કા અંદાજા કરે કે કુલ મિલાકર કિતના જમા' હો ગયા. તો મૈને અંદાજા કિયા કે વો

કુલ કિતના હોગા જૈસા કે બકરીકી ખેઠક હોતી હૈ (યા'ની ઉસ્કી ખેઠનેકી જગહ), ઔર હમારી તા'દાદ ચૌદાસો (૧૪૦૦) થી. રાવી કેહતે હૈ કે હમ સબને ખાયા, ઔર પેટ ભર ભરકર ખાયા. ફિર હમ સબને અપને અપને તોશાદાન ભી ભર લિયે તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કહીં કુછ પાની ભી હૈ ? રાવી કેહતે હૈ કે એશ શખ્સ એક બરતન લેકર આયા જિસ્મેં ચંદ કતરે પાની થા તો આપને ઉસ્સે એક બરતનમેં ઉઢેલ લિયા તો હમ સબ ચૌદાસો આદમીયોને થોળા થોળા પાની લેકર વુજૂ કિયા. ઉસ્કે બા'દ આઠ (૮) આદમી ઔર આએ ઔર ઉન્હોને પૂછા, કુછ ઔર પાની વુજૂકે લિયે બચા હૈ યા નહીં ? તો હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બસ અબ પાની ખતમ હો ગયા.

(બુખારી શરીફ)

(૨૨) હઝરત અનસ (રદિ.) સે યે રિવાયત ભી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સહાબા (રદિ.) મકામે જૌરાઅમેં થે. યે મદીના તથિબહુમેં ખાજારકે પાસ એક મકામકા નામ થા ઔર વહાં મસ્જિદ ભી થી. આપને ખાલા મંગાયા જિસ્મેં થોળાસા પાની થા, ઉસ્મેં અપના હથા ડાલા તો પાની આપકી ઉંગલિયોસે ફૂટ ફૂટકર ઉબલને લગા, ચહાં તક કે આપ (સ.અ.વ.) કે સબ સાથિયોને વુજૂ કર લિયા. મૈને પૂછા, અય અબૂ હમઝા (રદિ.) ! હઝરત અનસ (રદિ.) કી કુન્નિયત હૈ. આપકે ઉન સાથીયોકી તા'દાદ કુલ કિતની હોગી ? ઉન્હોને જવાબ દિયા, તકરીબન તીનસો (૩૦૦) કે કરીબ સહાબા (રદિ.) હોગે. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે યે પાની ઇતના થા કે આપ (સ.અ.વ.) કી ઉંગલીયાંભી ઉસ્મેં ન ડૂબતી થી. (શિખૈન)

(२३) हुजरत अनस (रहि.) भयान करते हैं के मैंने रसूलुल्लाह (स.अ.व.) को देखा उस वकत नमाजे असरक़ा वकत आ चुका था. लोगोंने पुजूके लिये पानी तलाश किया तो न मिला. आप (स.अ.व.) के सामने थोड़ासा पानी पेश किया गया. आपने उस भरतनमें अपना हस्ते मुभारक डाला, और लोगोसे कहा के पुजू करे. उनका भयान है के मैंने आप (स.अ.व.) की उन्गलीयोसे पानी उभल उभलकर निकलता हुआ देखा और तमाम हाजिरीनने एक एक करके पुजू कर लिया. (शेजैन)

(२४) हुजरत ज़ाहिर (रहि.) भयान करते हैं के मैं आप (स.अ.व.) के साथ था. मैंने देखा के असरकी नमाजका वकत आ गया है और हमारे पास पानी नहीं है, सिर्फ़ जे किसीके पास भया हुआ देह गया था उस वोही था, तो वो एक भरतनमें डालकर आप (स.अ.व.) के सामने पेश किया गया. आप (स.अ.व.) ने अपना हस्ते मुभारक उसमें डाला और अपनी उन्गलियां फैला दीं. उसके आ'द इरमाया, लोगो ! यलो पुजूका पानी और अल्लाहकी तरफ़से भरकत लूटो. मैंने देखा के पानी था के कूट कूटकर आपकी उन्गलीयोसे उभल रहा था. उल्लाहके तमाम सहाभा (रहि.) ने पुजू भी कर लिया, और झूझ भी भी लिया. और मैंने तो जितना पानी, मेरे चेटमें समा सकता था वो भणी तरह भी डाला, क्यूंके मैं जन चुका था के ये भरकत ही भरकतका पानी है. मैंने ज़ाहिर (रहि.) से सवाल किया, उस वकत तुम कितने सहाभा (रहि.) थे ? तो उन्होंने कहा, एक हजार और चारसो (१४००). (शेजैन)

(२५) ये रिवायत भी हुजरत ज़ाहिर (रहि.) से सही है

હે કે સુલ્હે હુદૈબિયામેં હમકો પાની ન મિલ સકા, ઔર હમકો સખ્ત પ્યાસ લગી. આપકે સામને એક ચમળેકા થેલા થા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્સે પાની લેકર વુઝૂ કિયા, ફિર કયા થા લોગ પાની દેખકર ખેતાબી કે સાથ ઉસ્કી તરફ લપકે. આપ (સ.અ.વ.) ને યે દેખકર ફરમાયા, તુમ્હે કયા હો ગયા હૈ ? ઉન્હોને અર્જ કિયા, હમારે પાસ ન વુઝૂકે લિયે પાની હૈ ન પીનેકે લિયે, ખસ થેહી હૈ જો આપકે સામને હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ થેલેમેં અપના હસ્તે મુબારક ડાલા, ખસ પાની થા કે આપ (સ.અ.વ.) કી ઉન્ગલીયોસે ચશમેકી તરહ ઉખલ ઉખલકર નિકલને લગા. હમને ખૂદ પિયા ભી ઔર વુઝૂભી કિયા. મૈને પૂછા, તુમ કિતને થે ? યે ખયાન કરતે હૈ કે અગર હમ એક લાખ ભી હોતે તો પાનીકા આલમ થે થા કે ઉન્કો ભી કાફી હોતા, મગર ઉસ વકત હમ (૧૫૦૦) પંદરહસો થે. (શેખૈન)

(૨૬) હઝરત ખરાઅ ઇબ્ને આજિખ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે તુમ લોગ તો ફત્હે મક્કાકો ફત્હે અઝીમકા મિસ્દાક સમજતે હો, ઔર કિસી શક ઔર શુખ્હાકે બગૈર વો બળી ફત્હ થી, લેકિન હમ તો ખૈતુરિંજવાનકો જો સુલ્હે હુદૈબિયાકે મૌકા' પર હુઈ થી બળી ફત્હ સમજતે હૈ. હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ ચૌદાસો (૧૪૦૦) સહાબા (રદિ.) થે, ઔર હુદૈબિયા વહાં એક કુંવા થા જિસ્કા પાની હમને સખ ખીંચ ખીંચકર નિકાલ લિયા થા. હત્તાકે ઉસ્મેં પાનીકા એક કતરા તક બાકી નહીં છોળા થા. યે ખબર આપ (સ.અ.વ.) કો ભી પહોંચ ગઈ. આપ તશરીફ લાએ ઔર ઉસ્કી મન્ડેર (કાંઠા) પર આકર ખેઠ ગએ. ઔર એક ખરતનમેં કુછ પાની મંગાયા ઔર

વુઝૂ કરમાયા, ઔર કુલ્લી કરકે વો પાની ઉસ કુવેમેં ડાલ દિયા. હમને કુછ ઝિયાદહ દેર ભી નહીં કી થી કે ઉસ્મેં ઇતના પાની બખ્લ ગયા કે જિતના હો સકા. હમને ખૂદ પાની પિયા ઔર અપને ઊંટોકો ભી પિલાયા. ઉસ વકત હમારી તા'દાદ ચૌદાસો હોગી યા ઉસ્સે કુછ ઝિયાદહ. (બુખારી)

(૨૭) હઝરત અનસ (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) ને કુછ પાની તલાબ કરમાયા. આપ (સ.અ.વ.) કે સામને એક કુશાદા (ચોળા) પ્યાલા પેશ કિયા ગયા, ઔર લોગોને ઉસ્સે વુઝૂ કરના શુરૂ કર દિયા. રાવી કેહતે હૈં કે મૈને અંદાજા લગાયા તો કોઈ સત્તર અસ્સાકે દરમિયાન લોગ થે. (શેખૈન)

(૨૮) હઝરત અબ્દુર્રહમાન ઇબ્ને અબૂબકર (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે અસ્લામે સુફફા ગરીબ લોગ થે. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને હુકમ કરમાયા કે જિસ શખ્સકે પાસ દો આદમીયોકા ખાના હો ઉસે ચાહિયે કે તીસરેકો અપને સાથ લે જાએ, ઔર જિસ્કે પાસ ચાર આદમીયોકા ખાના હો ઉસે ચાહિયે કે પાંચવેં યા છઠ્ઠે આદમીકો અપને સાથ (ખાના ખિલાને) લે જાએ. ઔર હઝરત અબૂબકર (રદિ.) ત્રીન આદમીયોકો સાથ લેકર ઘર આએ, ઔર ખૂદ આપ (સ.અ.વ.) દસ આદમીયોકો હમરાહ લેકર ચલે, ઔર ખૂદ અબૂબકર (રદિ.) ને ભી રાતકા ખાના નખીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે યહાં ખા લિયા ફિર ઠેહરે રહે, યહાં તક કે ઇશાકી નમાઝ પખ્લ લી ગઈ. ફિર નમાઝસે લૌટે ઔર ઇતની દેર ઠેહરે રહે કે નખી (સ.અ.વ.) કા રાતકા ખાના ખા લિયા, ઔર અબૂબકર (રદિ.) રાતકા

ઈત્ના હિસ્સા ગુજરનેકે ખા'દ ઘર પહોંચે જિતના અલ્લાહ તઆલાને ચાહા તો ઉન્કી ખીવીને ઉન્સે પૂછા કે અપને મહેમાનોકો છોળકર આપ ઈત્ની દેર કહાં રૂક ગયે ? તો અખૂખકર (રદિ.) ને પૂછા, યે ખતાઓ કે તુમને ઉન્કો ખિલા દિયા યા નહીં ? કેહને લગી કે ઉન લોગોને કહા, ઉસ વકત તક નહીં ખાએંગે જખ તક તુમ ન આ જાઓંગે, તો અખૂખકર (રદિ.) કો ગુસ્સા આયા ઔર ઉન્હોને કહા કે ખુદાકી કસમ મૈ તો ખાના નહીં ખાઉગા, તો ઉન્કી ખીવીને ભી કસમ ખાકર કહા કે ફિર મૈ ભી ખાના ન ખાઉગી. ઉસપર ઉન મહેમાનોં ને ભી કસમ ખા લી કે ફિર હમ ભી યે ખાના ન ખાએંગે. અખ હઝરત અખૂખકર (રદિ.) કો તખ્ખીહ હુઈ ઔર ફરમાને લગે કે યે સખ કુછ શૈતાનકી વજહસે હુવા. ઉસ્કે ખા'દ ઉન્હોને ખાના મંગાયા ઔર ખૂદ ખાયા તો મહેમાનોંને ભી ખાના ખાયા. તો યે હાલ થા કે જખ વો લોગ એક લુકમા ઉઠાતે થે તો ઉસ્કે નીચે ઉસ્સે જિયાદહ ખાના અપની તરફસે ખળ્લાવા હો જતા થા તો ઉન્હોને અપની ખાવીસે ફરમાયા, અય ખનૂ ફરાસકી ખાતૂન ! દેખો યે કયા હૈ ? અય મેરી આંખોંકી ઠંડક અરે યે તો પેહલેસે તીન ગુના જિયાદહ હો ગયા હૈ. તો ઉન સખને ખૂખ ખાયા, ઔર અખૂખકરને વો ખાના હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ ભેજવાયા. રાવી કેહતે હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ભી ઉસ્મૈસે ખાયા. (શેખૈન)

હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઉમૈરકે આનેકા મતલબ બતાના

ઉમૈર ઈબ્ને વહબ જબ મુશરિકીને મક્કા મુકર્રમાકે પાસ વાપ્સ આયા ઔર જંગે બદરમે જિન કુફ્ફારકો કતલ હોના થા વો કતલ હો ગએ તો અબ ઉમૈર સફ્વાન ઈબ્ને ઉમૈયાકે પાસ હુજૂરેમે આકર ખૈઠા, ઔર ખોલા સફ્વાન! જંગકે મકતૂલીનકે બા'દ હમારી જિન્દગી પર તુફ હૈ. ઉસને કહા ખેશક. ઉસ્કે બા'દ જીનેકા કોઈ મજા નહીં, અગર મેરે જિમ્મા કર્જ ન હોતા જિસ્કી અદાયગીકા મેરે પાસ કોઈ સામાન નહીં હૈ, ઔર યે બચ્ચે ન હોતે જિસ્કે લિયે મેરે બા'દ કોઈ સરમાયા નહીં હૈ, તો મૈં જાકર મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કો કતલ કર દેતા. અગર તુમ મેરે બચ્ચોકો ઔર કર્જકી તરફસે મુજકો મુત્મઈન કર દેતે તો મેરે લિયે ઉન્સે ઉસ વકત બહાના કરનેકા એક મૌકા' ભી હૈ. મૈં ઉન્સે યે કહૂંગા કે મૈં ટૈદી ફિદયા દેનેકે લિયે આયા હૂં. ઉસ્કી ઉસ ખાતસે સફ્વાન બળા ખુશ હુવા, ઔર ખોલા કે અચ્છા તેરા કર્જ મેરે જિમ્મા હૈ, ઔર તેરે બચ્ચો કે સબ ઈખરાજત (ખર્ચા) મેરે બચ્ચો કે ખરાબર રહેંગે. સફ્વાનને ઉસ્કો સવારી દી ઔર સાજો સામાનકે સાથ કર દિયા, ઔર હુકમ દિયા કે સફ્વાનકી તલવાર સૈકલ (તેજ) કરકે જહરમે ખુજા દી જાએ. ઔર ઉમૈર રવાના હો ગયા. મદીના પહોંચા ઔર મસ્જિદ શરીફકે દરવાજા પર આકર ઉતરા, ઔર અપની સવારી ખાંધ લી, ઔર તલવાર લેકર આપ (સ.અ.વ.) કી

તરફ ચલા. ઉમર (રદિ.) ને ઉસ્કો દેખ લિયા જિસ વકત વો જમાઅતે અન્સારકે દરમિયાન કુછ ખાત ચીત કર રહે થે. ઉસ્કો દેખકર ઉન્હોને ફરમાયા, યે વોહી ખુદાકા દુશ્મન અબ તુમહારે સામને હૈ, જિસને જંગે બદરમે હમારે દરમિયાન જંગકી સાજિશ મુરત્તાબ કી થી, ઔર લોગોંકો હમારે ખિલાફ ઉભારા થા. ઉસ્કે ખા'દ ઉમર (રદિ.) ખળે હુએ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે હાજિર હુએ. ઉસ્કે ખા'દ આપ (સ.અ.વ.) સે પૂરા વાકિઆ ખયાન કિયા, ખાત ચહાં તક પહોંચી કે આપ (સ.અ.વ.) ને ઉમૈરસે પૂછા, તુમ કયૂં આએ હો ? વો ખોલા મેરા એક કેદી આપકે પાસ હૈ, લિહાજા મુજસે ઉસ્કા ફિદયા કખૂલ કર લીજિયે. આખિર આપ હમારે કખીલા કુમ્ખાકે હી હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તો તુમહારી ગરદનમે યે તલવાર કેસી લટક રહી હૈ ? ઉમૈરને કહા, ખુદા તઆલા ઉસ્કા સત્યાનાસ કરે. જંગે બદરહીમે ઇસને હમે કયા નફા' કિયા ? જબ મૈં ઉતરા તો ઉસ્કો લટકા હુવા ભૂલ ગયા ઔર મેરી ગરદનમે લટકી રેહ ગઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફિર પૂછા, અચ્છા સચ સચ ખતા દો કયૂં આએ હો ? ઉસને કહા, મૈં સિર્ફ ઇસી મકસદકે લિયે આયા હૂં કે અપને કેદીકા ફિદયા દે દૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ભલા તુમને હુજરામે ખેઠકર સફવાનકે સાથ કિસ મઆમલા પર શર્ત ખાંધી થી ? અબ તો વો ઘભરા ઉઠા ઔર ખોલા, મૈંને તો કિસી ખાત પર શર્ત નહીં ખાંધી થી. આપને ફરમાયા, ઉસ ખાત પર કે તુમ મુજે કતલ કરોગે, ઔર વો તુમહારે ખચ્ચો કે ખચ્ચકા કફીલ (જિમ્મેદાર) હોગા, ઔર તુમહારા ઈર્જ ભી અદા કરેગા. ઔર

અલ્લાહ તઆલા મેરે ઔર તુમહારે ઇસ ઇરાદાકે દરમિયાન હાઇલ હૈ (તૂ મુઝે કતલ નહીં કર સકતા). યે સુનકર ઉમૈરને ફૌરન કલિમએ શહાદત પળા ઔર કહા, ખેશક આપ (સ.અ.વ.) અલ્લાહ તઆલાકે રસૂલ હૈ. હમ વહી ઔર ઉન તમામ ખાતોકો જો આપકો સુનાઈ જાતી હૈ ઝુઠલાયા કરતે થે, લેકિન યે ખાત જો હુજરેમૈં ખેઠકર મેરે ઔર સફવાનકે દરમિયાન હુઈ થી, ઉસ્કી ખબર મેરે ઔર ઉસ્કે સિવા કિસીકો ભી નહીં, લિહાઝા ઝરૂર અલ્લાહ તઆલાને હી આપકો ઇસ્કી ખબર દી હૈ. (તખરાની)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે થૂક મુખારક ઔર હાથ મુખારકકી ખરકાત

(૧) હઝરત આસિમ ઇબ્ને કતાદા (રદિ.) અપને વાલિદ કતાદા ઇબ્ને નોઅમાનસે રિવાયત કરતે હૈં કે જંગે ઉહદમે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ લખતે હુએ ઉન્કી આંખમેં જખમ લગા, ઔર વો રૂખસાર પર લટક આઈ. લોગોને ચાહા કે કાટકર ફેંક દે તો આપ (સ.અ.વ.) સે મશવરાકે લિયે પૂછા. આપ (સ.અ.વ.) નેં ફરમાયા, નહીં ઐસા ન કરો. ફિર ઉસ્કો ખુલાયા ઔર અપની હથેલીસે આંખકે હલ્કાકો ઝરા દખા દિયા તો ઉન્હેં મા'લૂમ હી નહીં હોતા થા કે કૌનસી આંખમેં જખમ આયા થા. ઔર યે આંખ દૂસરી આંખસે ઝિયાદહ ખૂબસૂરત ઔર ઝિયાદહ તેઝ હો ગઈ. ઔર એક રિવાયતમેં યૂં હૈ કે ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને આંખકે ઢેલેકો ઉપર ઉઠાયા ઔર ઉસ્કો

ઉસ્કી જગહ પર જમા દિયા, ફિર ઉસ્કો અપની હથેલીસે ઝરા દબાયા, ઔર યૂં દુઆ ફરમાઈ, અય ઈલાહી ! ઈસ્કો ખૂબસૂરતી ઔર જમાલ અતા ફરમા. ફિર ઉન્કે ઈન્તિકાલ તક યે હાલ રહા કે ઉન્સે જો ભી મિલતા, ઉસ્કો કભી યે મા'લૂમ હી ન હોતા કે ઉન્કી કિસ આંખમેં જખમ લગા થા. (ખુખારી, મુસ્લિમ)

(૨) હઝરત કતાદા ઈખ્ને નોઅમાનસે રિવાયત હૈ કે ઉસ્કી એક આંખ ગંજવએ બદરમેં ઈસ ખુરી તરહસે જખ્મી હુઈ કે ઉસ્કી સફેદી તક ઉન્કે રૂખસાર પર ખેહ નિકલી તો લોગોને ઉસ્કો ખિલકુલ કાઢકર બાહિર નિકાલ દેનેકા ઈરાદા કિયા. જખ આપ (સ.અ.વ.) સે ઉસ્કે મુતઅલિલક પૂછા ગયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને મના' ફરમાયા, ઔર ઉન્કો ખુલાકર અપની હથેલીસે ઉસ બહી હુઈ સુફેદીકો અંદર દબા દિયા. ઉસ વકત વો દુરૂસ્ત હો ગઈ, હત્તાકે યે ભી મા'લૂમ ન હોતા થા કે ઉન્કી દોનૂં આંખોમેં કૌનસી આંખ જિયાદહ ખેહતર હૈ. ઔર એક રિવાયતમેં યે લફઝ હૈ કે વોહી આંખ ઉન્કી દોનૂં આંખોમેં જિયાદહ ખુશનુમા હોને લગી. (બયહકી, સૈયેદાતુસ્સનદાયા)

(૩) હઝરત બરાઅ ઈખ્ને આજિખ (રદિ.) ખયાન કરતે હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અખૂ રાફેઅ ચહૂદી કે કત્લકે લિયે ચંદ અન્સારીયોકો મુકર્રર કિયા, ઔર ઉનપર અખ્દુલ્લાહ ઈખ્ને અતીક (રદિ.) કો અમીર બનાયા. યે અખૂ રાફેઅ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો બહોત તકલીફ દિયા કરતા થા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે ખિલાફ લોગોકી મદદ કિયા કરતા થા. સર જમીને હિજાઝમેં ઉસ્કી એક જમીન થી વહી વો રેહતા થા. જખ યે લોગ ઉસ્કે કરીખ પહોચ ગએ ઔર સૂરજ ડૂબ ગયા, ઔર

લોગ અપને અપને ઘોળોકો લેકર ચલે ગએ તો અબ્દુલ્લાહ (રહિ.) ને અપને સાથિયોસે કહા કે આપ લોગ યહી ખેઠ, મેં અકેલા જાતા હૂં, ઔર દરખાનસે મુલાતેફત ઔર ખેહઠાનેકી ખાતે કહૂંગા, શાયદ મેં અંદર જા સકૂં. રાવી કેહતે હૈં કે ચે કેહકર વો આગે ખળે, ચહાં તક કે ફાટકકે કરીખ પહોચે. ફિર ચાદરસે ઢાટા ખાંધા, ગોચા વો કઝાએ હાજત કરને ગએ થે. ખહોતસે લોગ અંદર જા ચુકે થે તો દરખાનને ઉન્કો દેખકર પુકાર કર કહા, અય અલ્લાહકે ખન્દે ! અગર અંદર આના ચાહતે હો તો જલ્દ આ જાઓ, મેં અખ ફાટક ખંદ કરના ચાહતા હૂં. મેં અંદર દાખિલ હો ગયા, ઔર એક જગા છુપકર ખેઠ ગયા. જખ ઔર લોગ ભી અંદર દાખિલ હો લિચે તો ઉસને ફાટક ખંદ કર દિયા. ફિર કુન્જયોંકા ઘચ્છા એક ખુન્ટી પર લટકા દિયા. અબ્દુલ્લાહ (રહિ.) કેહતે હૈં કે મૈને કુન્જયોં કે પાસ જાકર ઉનપર કખ્ખા કિયા, ઔર ફાટકકા તાલા ખોલ દિયા. અખૂ રાફેઅકે પાસ રાતકો કહાનીયાં કહી જાતી થીં. વો અપને એક ઉપરકે કમરેમેં થા, જખ અખૂ રાફેઅકે પાસસે ઉસ્કે અફસાનાગો (કહાનીયાં કેહનેવાલે) ભી ઉઠકર ચલે ગએ તો મેં ઉસ્કે કોઠે પર ચળ્હા ઔર જિસ દરવાજાકો ખોલકર મેં અંદર જાતા, અંદરસે ઉસે ખંદ ભી કરતા જાતા થા. મૈને દિલમેં સોચા કે મેરે સાથીયોંકો અગર મેરે મુતઅલ્લિક કુછ ખતરાભી ગુજરે ઔર વો મેરી મદદકો પાસ આના ચાહુંગે તો વો મેરે પાસ પહોચને ભી ન પાઓંગે. ઉસ વકત તક ઈન્શા અલ્લાહ મેં ઉસે કતલ કર ચુકા હૂંગા. ગર્જ મેં ઉસ્કે પાસ પહોચ ગયા તો મા'લૂમ હુવા કે એક અંધેરે કમરામેં અપને ખાલ ખચ્ચોકે

ખીચમેં હૈ, મગર મૈં નહીં સમજ સકતા થા કે વો ઉસ્કી કોઠળીમેં કિસ સિસ્ત પર હૈ. તો મૈને ઉસ્કા નામ લેકર પુકારા, અબૂ રાફેઅ ! વો બોલા કૌન હૈ ? ખસ મૈં આવાજ પર અંદાજસે બળ્હા ઓર મૈને ઉસપર તલવારકા એક વાર કિયા. મૈં કુછ ઘભરાયા હુવા થા, ઇસ લિયે કામ પૂરા ન કર સકા, ઓર વો ચીખા તો મૈં કમરેસે બાહિર નિકલ ગયા. ખસ થોળી હી દેર ઠહેરકર મૈં ફિર કોઠરી કે અંદર ગયા, ઓર મૈને આવાજ બદલકર પૂછા, અબૂ રાફેઅ ! ચે આવાજ કેસી થી ? કયા હુવા ? વો બોલા અરે તેરી માં પર મુસીબત આ ટૂટે, ઘરમેં કોઈ આદમી અભી અભી મુજે તલવાર માર ગયા. રાવી કેહતે હૈ ફિર મૈને ઉસપર એક વાર ઓર કિયા જિસ્સે ઉસ્કા ખૂન બહોત બેહ ગયા; મગર અભી વો મરા નહીં થા. ઉસ્કે બા'દ મૈને તલવાર ઉસ્કે પેટમેં ગોપ દી કે પીઠ તક ધંસતી ચલી ગઈ, જબ મૈને સમજ લિયા કે અબ મૈને ઉસ્કો માર ડાલા. ફિર મૈં એક એક કરકે તમામ દરવાજે ખોલને લગા, ચહાં તક કે મૈં સીબ્હી કે ખતમ તક પહોંચ ગયા. ઉસ્કે બા'દ મૈને અપના પૈર ચે સમજકર રખ્યા કે મૈં સીબ્હીયાં ખતમ કર ચુકા હૂં, ઓર જમીન પર પૈર રખ રહા હૂં તો ચાંદની રાતમેં જમીન પર ગિર પળા કે મેરી પિન્ડલીકી હડ્ડી ટૂટ ગઈ. મૈને ઉસે અપને અમામાસે કસકર બાંધા, ફિર મૈં ચલા ઓર ફાટકકે પાસ જાકર બેઠ ગયા ઓર દિલમેં ચે સોચા કે મૈં ઉસ વકત તક ચહાંસે ન ટલૂંગા જબ તકકે ચકીની તૌર પર ન મા'લૂમ કર લૂં કે મૈને કતલ ભી કર દિયા. જબ સુબહકે વકત મુર્ગને બાંગ દી તો એક બખર દેનેવાલેને ફસીલ પર ચળકકર પુકારા કે મૈં હિજાબવાલો

के ताजिर अबू राईअकी मौतकी जणर सुनाता हूँ. तब मैं अपने साथीयो के पास पहुँचा और मैंने कहा, जस अब लाग चलो. अल्लाह तआलाने अबू राईअको कतल कर दिया. रावी केहते के फिर हम सब हुजूर (स.अ.व.) के पास पहुँचे, और आपसे सारे वाकिआत जयान किये. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, अपनी टांग झैलाओ तो मैंने अपनी टांग झैला दी. आप (स.अ.व.) ने उसपर अपना दस्त (छाथ) मुबारक डेर दिया, जस जैसा मा'लूम हुवा के जैसे उसमें कोई तकलीफ ही न थी. (जुजारी)

(४) हजरत उस्मान धुने अभील आस (रहि.) जयान करते हैं के आप (स.अ.व.) ने जब मुजको तार्फ पर आमिल मुकर्र करके लेज तो वहां पहुँचकर मुजको ये शिकायत हो गई के नमाजमें मेरी हालत जैसी हो जाती के मुजको ये जणर न रेहती के मैं क्या पण्डता हूँ. जब मैंने ये हालत देणी तो मैं हुजूर (स.अ.व.) की ज़िदमतमें हाजिर हुवा तो आप (स.अ.व.) ने तअज्जुबसे इरमाया, धुने अभी आस (रहि.) ! और किस ज़रतसे आये हो ? मैंने अर्ज किया, या रसूलल्लाह (स.अ.व.) ! नमाजमें मेरे सामने कोई चीज जैसी आ जाती है के मुजको ये जणर नहीं रेहती के मैं क्या पण्डता हूँ. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, ये शैतान है जरा करीब आओ. मैं आप (स.अ.व.) के करीब आ गया, और अपने दोनों पैरों पर बैठ गया. आप (स.अ.व.) ने अपना दस्ते मुबारक मेरे सीने पर मारा, और मेरे मुँहमें अपना लुआजे दहन (थूक मुबारक) डाला और इरमाया, ओ जुदाके दुश्मन निकल ज,

तीन बार ऐसा ही कहा. उसके आ'द करमाया, अच्छा जग्यो, अब अपने काम पर जग्यो. उस्मान (रहि.) केहते हैं, पुद्दाकी कसम केहता हूँ, उसके आ'द फिर कभी मुझे उसका असर नहीं हुवा. (धुन्ने माजह)

(प) हजरत उम्मे जुन्नुष (रहि.) जयान करती हैं के मैंने दसवीं तारीखको वादी के अंदर जगे होकर रसूलुल्लाह (स.अ.व.) को जमरातकी रमी करते हुये देखा. जब आप (स.अ.व.) वापस हुये तो आप (स.अ.व.) के पीछे पीछे कभीलये पशमकी ओक औरत अपना बर्या लिये हुये आध जे कुछ बीमार था, और जोल नहीं सकता था. उसने अर्ज किया, या रसूलुल्लाह (स.अ.व.) ! ये मेरा बर्या है, और जानदानमें बस येही रहे गया है, और उसको कोध बीमारी है, और ये जोल नहीं सकता. आप (स.अ.व.) ने करमाया, अच्छा तो थोड़ा पानी लाओ. पानी हाजिर किया गया. आप (स.अ.व.) ने अपने दोनों हस्ते मुभारक धोये, और मुंहमें पानी लेकर कुल्ली की, और वो पानी उसको दे दिया और करमाया के ये पानी बर्याको पिला दो, और कुछ उसपर छिणक दो, अल्लाह तआलासे उसकी सेहहतकी दूआ कर. मैंने दरप्वास्त की के जरा उस पानीमेंसे मुझे ली दे दें. उन्होंने करमाया, ये तो सिर्फ धंस बीमार बर्येके लिये है. ये जयान करती हैं के आधन्दा साल मेरी उस औरतसे फिर मुलाकात हुई तो मैंने उससे उसके बर्येका हाल पूछा. उसने कहा के वो बिलकुल ठीक हो गया, और ऐसा समजदार हो गया के आम लोग ऐसे समजदार नहीं होते. (धुन्ने माजह)

(૬) હઝરત યજીદ ઇબ્ને અબી ઉયહ બચાન કરતે હૈ કે મૈને સલ્મા ઇબ્ને અકવઅકી પિન્ડલીમે એક જખમકા નિશાન દેખા તો મૈને કહા, અય મુસ્લિમ ! વે જખમ કેસા હે ? કેહને લગે વે ઉસ જખમકા નિશાન હે જો મૈને જંગે ખૈબરમે ખાયા થા. તો લોગોને શોર મચાયા કે લો સલ્મા તો કામ ગ્યા ગએ. ઉસ્કા યખાન હે કે મૈ હુજૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે હાજિર હુવા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્મે ત્રીન બાર કૂંક મારી ઉસ વકતસે આજ તક મુજે કોઈ તકલીફ નહીં હુઈ.

(૭) હઝરત સહલ (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈ કે જંગે ખૈબરમે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કલ મૈ એસે શખ્સકો જંડા દૂંગા જિસ્કે હાથો પર અલ્લાહ તઆલા ખૈબરકી ફતહ નસીબ ફરમાએગા, ઔર ઉસ્કો અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલસે ખ્યાર હે. ઇસ બશારતકો સુનકર લોગ તમામ રાતમે બે-ચૈન રહે કે દેખિયે કલ જંડા કિસકો મિલતા હે. (વે બશારત કિસ્કે નસીબમે હે). દૂસરે દિન હર શખ્સ ઇસી ઉમ્મીદમે આપ (સ.અ.વ.) કે સામને હાજિર હુવા, મગર આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, અલી (રદિ.) કહા હૈ ? લોગોને અર્જ કિયા, ઉન્કી આંખે દુઃખ રહી હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કો ખુલાયા વો આએ, આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન્કી આંખોમે અપના લુઆબે દહન (થૂક મુખારક) લગાયા ઔર દુઆ ફરમાઈ, બસ વો ઉસી વકત એસી સાફ હો ગઈ ગોયા ઉસ્મે કોઈ તકલીફ હી ન થી, ફિર જંડા ઉન્કે હવાલે ફરમા દિયા.

(ખુખારી)

**હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે
લિયે દરખ્ત ઔર પત્થર ઔર
જનવરોંકા તખ્તે દાર હોના**

(૧) હઝરત અનસ (રદિ.) કેહતે હૈં કે હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ઉલ્લહ પહાળ પર ચળે, ઔર ઉસ વકત આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ અખૂબકર, ઔર ઉમર ઔર ઉસ્માન (રદિ.) થે તો પહાળ હિલને લગા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસપર પૈર મારકર ફરમાયા ઠહેર જ, તેરે ઉપર એક રસૂલ એક સિદીક ઔર દો શહીદ હી તો હૈં.

(૨) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને ફરત ખયાન કરતે હૈં કે નખીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલાકે નજદીક સખસે જિયાદા અઝમત વાલા દિન ચૌમુન્નહર (કુરબાનીકા દિન દસવીં જિલ્લજજહ) હૈ. ઉસ્કે ખા'દ ગ્યારહવીં જિલ્લજજહ ચા'ની દૂસરે દિનકા દરજા હૈ. રાવી કેહતે હૈં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ પાંચ ઊંટ બાજ ઊંટ લાએ ગએ તો વો સખકે સખ હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી તરફ જુમ જુમકર બળહને લગે કે જિસ્સે ચાહે ઇખ્તિદા કરે તો જબ ઉન્કે પહેલૂ જમીન પર લગ ગએ તો રાવી કેહતે હૈં કે હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને કોઈ કલિમા આહિસ્તાસે ફરમાયા જો મૈં નહીં સુન સકા. તો મૈંને કહા કે હુજૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને કયા ફરમાયા થા ? તો કહા કે જો શખ્સ ચાહે લે લે. (અખૂ દાઉદ)

(૩) હઝરત જાબિર (રદિ.) ખયાન ફરમાતે હૈં કે હમ

આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ એક સફરસે મદીના વાપસ હુએ, યહાં તક કે જખ કબીલા બની નજજરકે બાગોમેસે એક બાગકે પાસ પહોંચે તો ઉસ્મે એક ઊંટ થા, જે શખ્સ ભી ઉસ્ બાગમે ઘુસતા વો ઉસપર હમલા આવર હોતા, ચે ખાત આપ (સ.અ.વ.) કે સામને ઝિકર કી ગઈ. આપ (સ.અ.વ.) ઉસ બાગકે પાસ તશરીફ લે ગએ ઔર ઊંટકો આવાજ દી. વો અપના હોઠ ઝમીન પર લટકાએ હુએ આયા, ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સામને ઘુટને ટેક કર બેઠ ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુહાર લાઓ. આપ (સ.અ.વ.) ને મુહાર લેકર ઉસ્કી નાકમે ડાલ દી, ઔર ઊંટ માલિકકે હવાલે કર દિયા. ફિર લોગોંકી તરફ મુતવજજેહ હોકર ફરમાયા, ઝમીન ઔર આસમાનમે એસા કોઈ નહીં જિસ્કો ઉસ્કા ચકીન ન હો કે મેં અલ્લાહકા રસૂલ હૂં, સિવાને કાફિર જિન્નાત ઔર કાફિર ઇન્સાનોં કે. (અહમદ)

(૪) હઝરત જાબિર (રદિ.) રિવાયત ફરમાતે હૈં કે હમ અંતુરિકાઅ (મકામકા યા ગઝવાકા નામ હૈ) મેં ગઝવાકે ઇરાદાસે નિકલે ઔર એસા હુવા કે જખ (મકામ) હિઝજહ વાકિમમે પહોંચે તો સામનેસે અકે દેહાતી ઔરત અપના બચ્ચા લિયે હુએ આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે હાઝિર હુઈ ઔર ખોલી, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ચે મેરા લગકા હૈ, શૈતાનને ઉસ્કા એસા પીછા કિયા હૈ કે મુઝે તંગ કર દિયા હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અચ્છા ઉસ બચ્ચાકો ઝરા મેરે કરીબ લાઓ. વો કરીબ લેકર આ ગઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઉસ્કા મુંહ ખોલ. ઉસને બચ્ચાકા મુંહ ખોલ દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને

उस्के मुंहमें अपना लुआये दहन डालकर ये अल्लाज करमाये, ओ अल्लाहके दुश्मन ! तुम पर झिटकार हो, दूर हो ज. तीन बार येही कलिमात करमाकर कहा, अब अपने अच्छेको ले ज, अब ये मिलकुल अच्छा हो गया है, और आर्धन्दा ये तकलीफ उसको न होगी.

उस्के भा'द रावी ने हद्दीसमें दो दरप्टोंका वाकिआ पयान किया. वो कहते हैं के फिर हम एक जंगल पयापानमें पहुँचे. जिसमें कहीं कोई दरप्ट न था. आप (स.अ.व.) ने जभिरसे करमाया, जभिर ! जओ और ऊँचमे हाजतके लिये कोई मुनासिब जगा जकर देखो. मैं देखने चला गया, मगर मुझे कहीं कोई परदाकी जगा न मिली, सिर्फ दो दरप्ट नजर आये जो अलाहिदा अलाहिदा थे. अगर वो एक जगा हो जते तो आप (स.अ.व.) के लिये परदा बन सकते थे. मैं वापस हुवा और आप (स.अ.व.) से अर्ज किया, या रसूलल्लाह (स.अ.व.) ! मुझे तो अलग अलग सिर्फ दो दरप्टही ऐसे नजर आये हैं के अगर वो एक जगह हो जयें तो आप (स.अ.व.) के लिये परदा बन सकते थे. आप (स.अ.व.) ने कहा, जओ ! उन्को जकर हुकम हो के तुमको रसूलल्लाह (स.अ.व.) हुकम देते हैं के एक जगा तुम दोनों मिल जओ. ये पयान करते हैं के मैं गया, और आप (स.अ.व.) का हुकम सुना दिया. वो झीरन एक दूसरेसे मिल गये गोया वो दोनों एक ही जगहमें लगे हुये दरप्ट हैं. मैं वापस हुवा और आप (स.अ.व.) को सूखते डाल पयान की. आप (स.अ.व.) तशरीफ लाये और जब अपनी जरूरतसे शरिफ होकर वापस हुये

તો મુઝકો ફરમાયા, ઉન્સે જાકર કહો, અબ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) તુમકો હુકમ દેતે હું કે જાઓ ફિર અપની અપની જગા ચલે જાઓ, ઔર જૈસે પેહલે થે વૈસેહી હો જાઓ. ચુનાંચે મૈં ગયા ઔર મૈંને જાકર ઉનસે કહા, રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અબ તુમ્હે થે હુકમ ફરમાયા હૈ, ફિર જાકર ઈસી તરહ અલાહિદા અલાહિદા હો જાઓ જૈસે પેહલે થે. ચુનાંચે હુકમકે મુવાફિક વો ઉસી તરહ વાપસ હો ગયે.

રાવીકા ખયાન હૈ કે ઉસ્કે ખા'દ હમ ખનૂ સહારિખકી એક વાદીમે પહોંચે તો ચહાં ખનૂ સહારિખકા એક શખ્સ ખિસ્કા નામ ગોરિસ ઈખ્નુલ હારિસ થા. સામનેસે આયા ઉસ વક્ત રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) અપની તલવાર ગલેમેં લટકાએ હુએ થે. વો બોલા યા મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! જરા અપની થે તલવાર મુજે દેના. આપને વો તલવાર મયાનસે નિકાલકર ઉસ્કે હવાલે કર દી. વો કુછ દેર તો આપકો દેખતા રહા ઉસ્કે ખા'દ બોલા, યા મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! બોલો અબ મેરે હાથસે કૌન ખચાએગા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા, ઉસપર ઉસ્કે હાથમેં રઅશા (કપકપી) પળ ગયા, ચહાં તક કે ઉસ્કે હાથસે તલવાર ગિર પળી. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કો ઉઠાકર ફરમાયા, અય ગોરિસ ! અબ તુમકો મેરે હાથસે કૌન ખચાએગા ? વો બોલા કોઈ નહીં. (ઉસ્કે ખા'દ ઈસ કિસ્સાકા ખયાન ચહાં મજકૂર નહીં).

રાવી ખયાન કરતે હું કે ફિર ઐસા હુવા કે જબ હમ વાપસ લૌટે તો એક સહાબી એક પરિન્દાકા ગૌસલા ઉસ્કે ખચ્યો સમેત ઉઠાકર લે આએ, ઉસ્કે માં-આપ ભી ઉગતે હુએ

ઉસ્કે પીછે આ ગએ, ઔર ઉસ સહાબીકે હાથ પર ગિરને લગે. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જિસ શખ્સકે પાસ વો ગૌસલા થા, ઉસ્કી તરફ મુખાતબ હોકર ફરમાયા, ઉન બચ્ચો કે સાથ ઉન્કે માં-આપકી મુહબ્બત દેખકર કયા તુમ તઅજબુબ કરતે હો ? એક રિવાયતમેં ઉસ જગાં ચે જિયાદતી ઔર હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમહારા પરવરદિગાર તુમ પર ઇન બચ્ચો પર ઉન્કે માં-આપસે કહીં જિયાદહ મહેરબાન હૈ.

ઉસ્કે બા'દ જબ હમ ફિર મકામે હિરહ વાજિમ પર વાપસ હુએ તો વોહી ઔરત જો પેહલે (આસેબઅદા) બચ્ચા લેકર આઈ થી. ઇસ મરતબા તાજા ખજૂરે ઔર બકરીકે દૂધકા હદિયા લેકર આઈ. ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે સામને પેશ કિયા. આપને પૂછા, બોલો તુમહારા બચ્ચા કેસા હૈ? ઉસ્કો વો શિકાયત જો પેહલે હુવા કરતી થી, ફિર તો નહીં હુઈ? વો બોલી ઉસ પાક ઝાતકી કસમ જિસને આપ (સ.અ.વ.) કો દીને હક દેકર ભેજા હૈ વો શિકાયત તો ફિર ઉસ્કો નહીં હુઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કા હદિયા કબૂલ ફરમા લિયા.

ઉસ્કે બા'દ જબ હમ પહાળકે નીચે હિસ્સેમેં ઉતરે તો એક ઊંટ દોળતા હુવા આયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જાનતે હો ઇસ ઊંટને કયા કહા ? સહાબા (રદિ.) ને અર્જ કિયા, ઇસ્કો તો અલ્લાહ ઔર ઉસ્કા રસૂલ હી જિયાદહ જાને. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ચે અપને માલિકકી શિકાયત લેકર મેરે પાસ આયા થા. ચે કેહતા થા કે ઉસ્કા માલિક સાલ હા સાલ તો ઉસ્સે ખેતીકા કામ લેતા રહા, ચહાં તકે કે જબ ઉસ્કો ખારશી બના દિયા ઔર દુબલા બના ગલા, ઔર જબ બુખ્લા

हो गया तो अब उसको ज़बल करनेका धरादा रખता है। ज़बिर ज़बो, उसको साथ लेकर उसके मालिकके पास ज़बो, और उसको मेरे पास ले आओ। मैंने अर्ज किया, या रसूलल्लाह (स.अ.व.) ! मैं उसके मालिकको नहीं जानता। आप (स.अ.व.) ने इरमाया, ये ग़िंट ही तुमको बतायेगा। ये कहते हैं के वो मेरे आगे चलने लगा, यहाँ तक के मुझको बनू कहताकी एक मजलिसमें लाकर ज़बो कर दिया। मैंने पूछा, धस-ग़िंटका मालिक कौन है ? लोगोंने कहा, इलां आदमी। मैंने कहा, यँलो तुमको आप (स.अ.व.) बुला रहे हैं। वो मेरे साथ आकर रसूलल्लाह (स.अ.व.) की भिदमतमें हाज़िर हो गया। आप (स.अ.व.) ने इरमाया, तेरा ग़िंट तेरी ज़ियादतीकी शिकायत करता है के मुद्दों तूने धस्से ज़ेतीका काम लिया, और उसको भारशी बना दिया, और दुबला कर दिया, तू अब ज़बल करनेका धरादा रખता है। उसने कहा, उस जातकी कसम जिसने आपको लक़ देकर लेज वाकिआ तो धस तरह है। आप (स.अ.व.) ने इरमाया, अच्छा तू धस्को मेरे हाथ इरोप्त कर देगा ? वो बोला ज़ हां, या रसूलल्लाह (स.अ.व.) ! युनांये आप (स.अ.व.) ने उसको ज़रीद लिया और दरप्तोंमें उसे आजाद छोड़ दिया, यहाँ तक के उसका कोहान (भोटापनकी वजहसे) लर आया। उसके पा'द अब कभी किसी मुहाज़िर या अन्सारीका ग़िंट भीभार होता तो आप (स.अ.व.) वोही ग़िंट उसको दे दिया करते थे। ग़िंट धस तरह ज़होत दिनुं तक ज़िदा रहा।

(५) हज़रत अनस (रहि.) ज़यान करते हैं के एक भार

મદીનામેં (દુશ્મનકે આનેકી) ખૌફનાક અફવા ઉળી તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) અખૂ તલ્હાકા ઘોળા આરિયતન લેકર (તહકીકે હાલકે લિયે) ખૂદ તશરીફ લે ગએ. ચે ઘોળા ખેઠા થા જખ વાપસ હુએ તો ફરમાયા, (ઈત્મીનાન રખ્ખો કોઈ ખાત નહીં) ઔર ઉસ્કો તો હમને દરિયાકી તરહ તેજ પાયા. ઉસ્કે ખા'દસે દોળમેં કોઈ ઉસ્કા મુકાબલા નહીં કર સકતા થા.

(મુત્તફકુન અલૈહ)

હજરત જાબિર (રદિ.) કી હદીસમેં હે કે હમ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ ચલે, ચહાં તક કે એક ચટિયલ વાદીમેં ઉતરે. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કજાએ હાજતકો ચલે તો મૈ ભી એક લોટેમેં પાની લેકર હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે પીછે પીછે ચલા. તો હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈધર ઉધર નજર ડાલી તો કોઈ એસી જગહ ન મિલી, જિસ્સે આપ પરદા કર સકતે. દેખા તો વાદીકે કિનારે દરખ્ત નજર આએ. હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ઉનમેંસે એકકે પાસ પહોંચે ઔર ઉસ્કી દો ટેહનીયાં પકળકર ફરમાયા, અલ્લાહકે હુકમસે મેરે કેહને પર ચલ, ઔર મેરા હુકમ માન, વો દરખ્ત હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા હુકમ પાકર આપ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ ઈસ તરહ ચલા આયા, જૈસે કોઈ ઊંટ અપની નકીલ ખીંચનેવાલેકે સાથ સાથ ચલતા હો. ઉસ્કે ખા'દ દૂસરે દરખ્તકે પાસ પહોંચે, ઔર ઉસ્કી ટેહની પકળકર ચેહી ફરમાયા, અલ્લાહકે હુકમસે મેરે કેહને પર ચલા આ. વો આપ (સ.અ.વ.) કે હુકમકો માનકર ઈસી તરહ ચલા આયા. જખ આપ (સ.અ.વ.) ને ઉન દોનૂં કે ખીંચમેં આકર દોનૂંસે મિલાયા ઔર ફરમાયા, તુમ દોનૂં

અલ્લાહકે હુકમસે પાસ પાસ જુળ જઓ તો વો દોનું આપકે પાસ જુળ ગએ તો મૈં વહાં તેજીસે ખિસક ગયા કે કહીં રસૂલુલ્લાહ મેરા કરીખ હોના મેહસૂસ ન ફરમા લેં તો મૈં દૂર ચલા ગયા, ઔર મૈં ખેઠકર દિલસે ખાતે કરને લગા, ઔર ખસ મૈં થોળી દેર હી ઝરા ગાફિલ હુવા હોગા, કયા દેખતા હૂં કે હુજૂર (સ.અ.વ.) સામનેસે તશરીફ લા રહે હૈં, ઔર દોનું દરખ્ત અલગ અલગ હોકર અપને અપને તને પર પેહલેકી તરહ ખળે હૈં. (મુસ્લિમ)

(૬) ચઅલા ઈબ્ને મરહ સકફી (રહ.) કેહતે હૈં, હમને હુજૂર (સ.અ.વ.) કી તીન અજીબ ખાતે દેખી. એક દક્કા' તો હમ સબ આપ (સ.અ.વ.) કે હમરાહ જા રહે થે, એક ઊંટકે પાસ ગુઝર હુવા જિસ્સે ખેતીકો પાની દિયા જતા થા, તો ઊંટને જખ આપ (સ.અ.વ.) કો દેખા તો ખિલખિલાયા, ઔર અપની ગરદન જમીન પર રખ દી. હુજૂર (સ.અ.વ.) ઉસ્કે પાસ ખળે હો ગએ, ઔર પૂછા કે ઈસ્કા માલિક કહાં હે ? વો આયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્સે ફરમાયા કે ઈસ્કો મેરે હાથ ખેચ દો. ઉસને અર્જ કિયા જી નહીં, બલ્કે મૈં હદિયા પેશ કરતા હૂં. હુજૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, નહીં તુમ ઈસે મેરે હાથ ખેચ દો. ઉસને વોહી કહા કે નહીં, મૈં હદિયા પેશ કરતા હૂં. ઔર વાકિઆ યે હે કે યે ઊંટ ઐસે ધરાનેકા હૈ કે જિન્કે પાસ રોઝીકા સહારા ઈસ્કે સિવા કુછ ઔર હૈ નહીં, અચ્છા જખ તુમને ઈસ્કા હાલ ખતા દિયા તો સુનો, યે ઊંટ મુજસે શિકાયત કર રહા થા કે મુજસે ખહોત કામ લિયા જતા હૈ, ઔર ચારા કમ દિયા જતા હૈ. તો દેખો ઈસ્કે સાથ અચ્છા ખરતાવ કિયા કરો.

દૂસરી રિવાયતમાં છે કે ઉન લોગોને ઉસ્કે જખહ કરનેકા ઈરાદા કર લિયા થા. ઔર શરહુસ્સુન્નહમાં છે કે ફિર હમ ચલે, વહાં તક કે હમ એક પળાવ પર ઉતરે ઔર વહાં હુઝૂર (સ.અ.વ.) સો ગએ, ઔર એક દરખ્ત જમીન ચીરતા હુવા વહાં આયા, ઔર ઉસને આપ (સ.અ.વ.) કો ઢાંક કર આપ (સ.અ.વ.) પર સાયા કર દિયા, ઔર કુછ દેર બા'દ અપની જગહ વાપસ ચલા ગયા. જખ આપ (સ.અ.વ.) બે-દાર હુએ તો મૈને ચે હાલ ખયાન કિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ચે વો દરખ્ત હે જિસને અપને પરવરદિગારસે ઈજાઝત માંગી થી કે અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કો સલામ કરે તો અલ્લાહ તઆલાને ઈજાઝત દે દી.

રાવી કેહતે હૈં કે ફિર હમ વહાંસે ચલે ઔર એક તાલાબ પર પહોંચે તો એક ઔરત અપના બચ્ચા લેકર આઈ, જિસ્કા દિમાગ ખરાબ હો ગયા થા. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ્કી નાક પકળી ઔર ફરમાયા, નિકલ દૂર હો જા, મૈં અલ્લાહકા રસૂલ હૂં. હમ આગે ચલે, ફિર જખ હમ વાપસ લૌટને લગે તો ઉસી તાલાબ પર પહોંચે. તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસ ઔરતસે ઉસ લગકે કે મુતઅલ્લિક દર્યાફત ફરમાયા. તો ઉસને કહો કે ઉસ ઝાતકી કસમ જિસને આપ (સ.અ.વ.) કો દીને હક દેકર ભેજા. હમને આપ (સ.અ.વ.) કે જાનેકે બા'દ ઉસપર કુછ અસર નહીં દેખા. (મિશકાત શસીફ)

(૭) હઝરત ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે હમ એક સફરમાં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ ચે. એક આદમી એક ઝાળીમાં ઘુસા, ઔર વહાંસે એક ચિળીયાકા અંડા ઉઠા લાયા, વો ચિળી

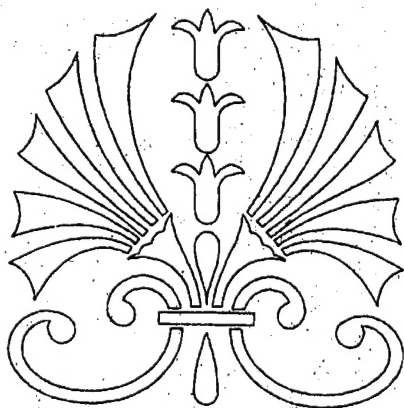
या भी इण इणाई छुई छुजूर (स.अ.व.) और आप (स.अ.व.) के सहाया (रहि.) के सरो पर आकर मुन्डलाने (धूमने) लगी. छुजूर (स.अ.व.) ने इरमाया, उसको किसीने सताया है. मज्भा भिसे अक शप्स भोला, मैं उसका अंडा लाया हूं. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, उसपर तरस आकर उसका अंडा वापस रख आओ. (अणू दाउद तआलसी)

(८) छुजूरत अण्डुल्लाह धूमने जअइर (रहि.) भयान करते हैं के अक दिन आप (स.अ.व.) ने मुजको सवारी पर अपने पीछे बिठा लिया, और चुपकेसे अक आत मुजसे कही जे मैं किसी शप्स पर उसको आहिर नहीं करूंगा. रावी भयान करते हैं के छुजूर (स.अ.व.) को रकूअे हाजतके लिये परदाकी जगा सभसे जियादा पसंद थी वो आग हो जजूरके या दरभत हो. चुनांचे अक अन्सारी (रहि.) के आगमें आप (स.अ.व.) तशरीफ ले गये. अयानक अक गिंट आप (स.अ.व.) के सामने आया, जभ उसने रसूलुल्लाह (स.अ.व.) को देखा तो अक आवाज निकली, और उसकी दोनू आंखोंसे पानी जरी हो गया. छुजूर (स.अ.व.) उसके पास तशरीफ ले गये तो आपने उसके सर और कनपट्टी पर हस्त मुआरक केरा वो आभोश हो गया. उसके आ'द इरमाया, ये गिंट किसका है ? अक अन्सारी नौजवान आगे आया और उसने कहा, या रसूलुल्लाह (स.अ.व.) ! मेरा है. आप (स.अ.व.) ने इरमाया, धंस जनवर पर जिसको अल्लाह तआलाने तुमहारी मिलकियतमें दे रप्पा है, तुमको अल्लाह तआलाका पौइ नहीं आता ? धंस गिंटने धंस आतकी शिकायत की है मुजसे के मुजे लूआ

રખતા હે, ઔર માર મારકર ઘુલાએ રખતા હે.

(૯) હઝરત શૈબા રિવાયત કરતે હૈ કે હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને હઝરત અબ્બાસ (રદિ.) સે ફરમાયા, અબ્બાસ (રદિ.) કુછ કંકરીયાં ઉઠાકર મુઝકો દેના. ઔર ફૈરન આપ (સ.અ.વ.) કી ખચ્ચરી અલ્લાહ તઆલાકે હુકમસે નીચે હોકર ઇતની ઝુક ગઈ કે ઉસ્કા પેટ ઝમીનસે લગનેકે કરીબ હો ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને થોળીસી કંકરીયાં ઉઠા લી ઔર દુશ્મનકી જાનિબ ઉન્કો ફેંકા ઔર ફરમાયા શાહતિલ વુજૂહા. (બગવી)

તમ્મત બિલ ઐર

હમારી નઈ ઇશાઅત

મરનેકે બા'દ કયા હોગા ?

ગુજરાતી લીપીમેં

જિસ્મેં

બરખ (કબર) અહલે કબર, દોઝખ, અહલે દોઝખ, કિયામત, હર, નશર, હિસાબ ઔર કિતાબ, શફાઅત ઔર અઅરાફ વાલોકે મુફ્સસલ હાલાત કુરઆન ઔર હદીસકી રોશનીમેં દર્જ કિયે ગએ હૈ. આખિરમેં જન્નત ઔર અહલે જન્નતકી નેઅમતેં પૂરી તફ્સીલસે બયાન કી ગઈ હૈ.

* પ્રકાશક *

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો.છાપી, બનાસકાંઠા

પીન - ૩૮૫ ૨૧૦